

Priznanje kartuziji Pleterje

Pretekli četrtek je bilo pred vhodom v samostan Pleterje pod Gorjanci nevsakdanje, pa tako prisrčno in svojstveno slavlje, kot smo jih zabeležili po osvoboditvi le malo. Zveza združenj borcev občine Novo mesto in Ciril-metodijsko društvo katoliških duhovnikov SRS iz Ljubljane sta povabila k odkritju spominske plošče kartuziji Pleterje in njenemu priorju dr. J. Edgarju Leopoldu-Lavovu številne nekdanje prvoborce, aktiviste in domačine ter člane CMD. Med gosti smo videli tovariše Janka Rudolfa, Borisa Kocjančiča, generala Ivana Lokoška-Jana, dr. Rejo, generala Levičnika, predstavnike občinske skupščine in OBO SZDL Novo mesto ter številne nekdanje aktiviste podgorjanskega okrožja.

Slavlje je začel pevski zbor CMD, nakar je spregovoril inž. Jože Levstik-Vid, eden izmed voditeljev upora na Dolenjskem. S ponosom in vidnim zadovoljstvom je po njegovem govoru prevzel ploščo v varstvo prior samostana dr. Josip-Edgar Leopold, ki je ob tej priložnosti obudil spomine na vojna leta, prestano gorje našega ljudstva in med drugim dejal, da je samostan v letih NOB stopil za vestno na stran onih, ki so se borili za nacionalno svobodo in za pravičnejši družbeni red.

Sledile so lepe recitacije učencev osnovne šole Drča, spet je zapel zbor CMD, nakar je pozdravil slavlje predsednik CMD Anton Ravšl. Opisal je lik patra priorja, njegovo delo in življenje ter delež, ki ga ima kot aktivni član CMD za razvoj društva. Začel mu je dolgo in zdravo življenje, plošča na samostanu pa naj govori bodočim rodovom, kako požrtvovalnega, patriotičnega in junaškega priorja je imela kartuzija v usodnih letih. V imenu katoliških duhovnikov SR Hrvaške je pozdravil slavlje tudi Viljem Veber iz Zagreba. Delegacija Zveze združenj borcev NOB je nato položila venec na novo ploščo, prior samostana pa se je toplo zahvalil za vso pozornost, ki sta jo Zveza združenj borcev NOV in CMD izkazala kartuziji in njemu.

Takoj nato so odprli v samostanu spominsko sobo, v kateri je krajevna zbirka, podružnica Dolenjskega muzeja, ki je sobo tudi uredil; odprta bo vedno in se bo v njej lahko vsakdo seznanil z deležem kartuzije Pleterje v naši osvobodilni borbi. — Objavljamo govor, ki ga je ob tej priložnosti imel tovariš inž. Jože Levstik-Vid; dejal je:

Ko danes odkrivamo spominsko ploščo, posvečeno delovanju kartuzije Pleterje med narodnoosvobodilno borbo, bi rad ob tej svečani priložnosti obudil nekaj spominov in izdal nekateri misli kot eden iz skupine aktivistov, ki smo leta 1942 delovali v tem predelu Slovenije pod Gorjanci. Tu se je že takrat, še sredi vojne vi-hre, razvil lep košček osvobojene slovenske zemlje, kjer so se na pobudo narodnoosvobodilnih odborov in OF začeli polagati temelji nove ljudske oblasti in novega gospodarstva.

Ze v tistih časih je začel samostan pleterjskih kartuzijanov s svojim predstojnikom na čelu, uglednim patrom priorjem

Edgarjem odigravati za stvar naše narodnoosvobodilne borbe zelo pomembno in v vsakem pogledu

Inž. Jože Levstik-Vid med slavnostnim govorom pred samostanom v Pleterjah

družbeno napredno vlogo. Največ po zaslugi velikega moža in človeka, ki je vodil in upravljal to ustanovo, je v samostanu bilo več ljudi, ki so v tistih usodnih in razklanih časih spoznali in jasno videli, na kateri strani bojujočih se sil je pravica in na kateri strani je naše ljudstvo s svojimi življenjskimi interesi.

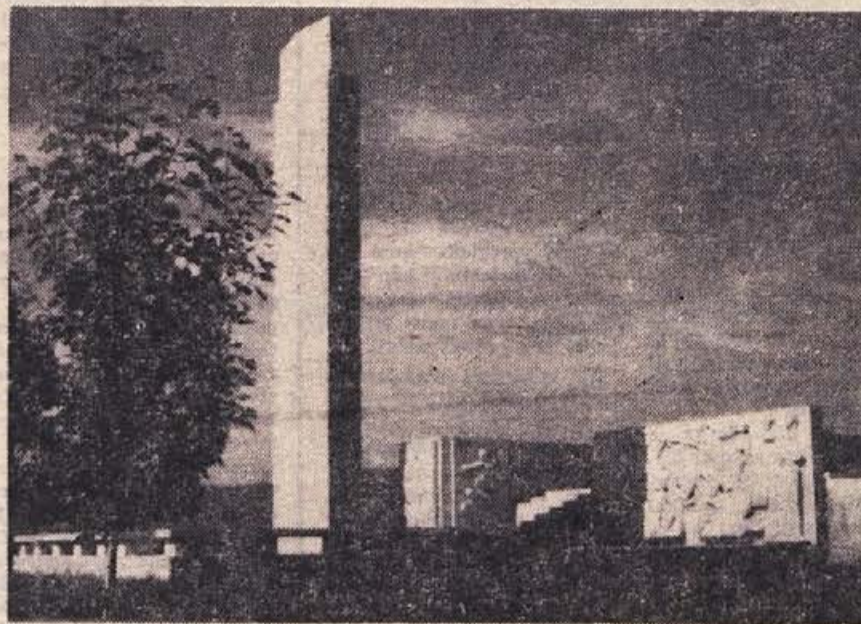
V času, ki je neizprosno terjal od vsakogar usodno opredelitev, se je tudi ta ustanova s patrom prior-

Marko Bulc, predsednik Stalne konference mest

Na prvi seji XIV. jubilejnega zasedanja Stalne konference mest, ki je bilo nedavno v Zagrebu, je bil za novega predsednika izvoljen predsednik okrajne skupščine v Ljubljani inž. Marko Bulc. Po izvolitvi je izjavil, da bo ta forum v prihodnje s svojim delom še bolj vplival na izpopolnjevanje in utrjevanje komunalnega sistema v politiki naših mest.

jem na čelu opredelila za svobodo slovenskega ljudstva na domači zemlji, za borbo proti okupatorju, proti fašizmu in nacizmu, za ljudski režim delovnih ljudi, za demokratizem. Stojec trdno na teh načelnih opredelitvah, kot ljudje velike kulture in humanosti in kot kristjani — že zaradi karakterja svoje-ga reda neobremenjeni s političnimi strastmi — so sprejeli vse posledice svoje velike odločitve. Pomagali so narodnoosvobodilnemu gibanju in naši partizanski vojski na vse mo-goče načine, tako v moralnem, kot tudi v materialnem pogledu. Nudili so zdravniško pomoč po ranjem bratu Bernardu, ki smo ga kot partizanskega zdravnika poznali vsi partizani pod Gorjanci. Dajali so ob vsaki priliki izredno veliko in dragoceno pomoč v prehrani in najrazličnejših materialnih koncesijah. Še veliko večja pa je bila njihova mo-

(Nadaljevanje na 6. strani)

Zdaj pa prelij se mi pesem v rahei, prerahel dih, čez gomile zaplavaj, da komaj zgane se travica pomladanja, in s tiho solzo orósi spomin vseh njih, ki duša pod tiho rušo v svobodo jim sanja.

(O. Župančič, Osvoboditeljcem)

»Žrivan za svobodo« — spomenik NOB na Gričku nad Črnomljem

(Foto: Polde Grahek)

„Halo — prosimo za sodobne zveze!“

Podjetje za PTT promet Novo mesto je že v letu 1961 izdelalo dolgoročni program razvoja in avtomatizacije telegrafskega in telefonskega omrežja na svojem območju, ki obsega področje občin Brežice, Črnomelj, Metlika, Novo mesto, Sevnica, Trebnje in Videm-Krško. Program je postavljen za obdobje 1961 do 1970 in predvideva avtomatizacijo krajevne telefonije v vseh večjih krajih, in sicer: v Novem mestu, Črnomlju, Metliki, Otočcu ob Krki, Trebnjem, Mirni, Mokronogu, Straži, Sentjerneju, Semiču, Vidmu-Krškem, Brežicah, Sevnici, Brestanici, Kostanjevici in Dobovi, s potrebno medkrajevno povezavo. Poleg tega je v programu predvidena tudi razširitev telegrafske mreže in ureditev potrebnih prostorov. Za realizacijo celotnega programa je potrebnih skupno 909,5 milijona dinarjev.

Podjetje PTT iz lastnih virov ne more zagotoviti vseh potrebnih sredstev, zato so bili sklenjeni dogovori med PTT in posameznimi občinskimi skupščinami o skupnem financiranju. Po teh dogovorih so občinske skupščine dolžne prispevati v obliki dotacije 60 odst. potrebnih sredstev, podjetje PTT pa 40 odst. Na podlagi teh dogovorov so bile že sklenjene pogodbe o dobavi in montaži avtomatskih telefonskih central in naprav za medkrajevno povezavo.

Občinske skupščine oziroma občinski ljudski odbori so v letu 1962 predpisali občinski prometni davek na lo-

kalne telefonske storitve z namenom, da si s tem zagotovijo del sredstev, ki so jih za avtomatizacijo dolžni prispevati. S 1. jan. 1963 je bil prometni davek ukinjen in občine so izgubile velik del dohodkov; nastalo je vprašanje, na kakšen način bo možno v prihodnje ta sredstva zagotoviti. Prav tako tudi podjetje PTT ne more zagotoviti iz lastnih virov (amortizacija in čisti dohodek) sredstev v višini 40 odst.

Za izvajanje programa je bilo do sedaj vloženo že 312,4 milijona dinarjev, od katerih so zagotovili:

— občina Novo mesto 60 milijonov, — občina Črno-

melj 11,2 milijona, — okraj Novo mesto 14 milijonov in podjetje PTT 227,2 milijona dinarjev.

S posveta na Otočcu

Podjetje za PTT promet Novo mesto je organiziralo dvoje posvetovanj o nadaljnjem izvajanju programa, predvsem pa o načinu zagotovitve potrebnih sredstev. Prvo posvetovanje je bilo 26. septembra 1963 na Otočcu za izvajanje programa na področju občin Črnomelj, Metlika, Novo mesto in Trebnje. Posvetovanja so se udeležili predsedniki občinskih skupščin, predsednik gospodar-

skega zbora skupščine SRS tov. Krese, predsednik odbora za organizacijsko-politična vprašanja skupščine SRS tov. Belopaviovič, podpredsednik okrajne skupščine Ljubljana tov. Koprivnikar, podpredsednik okrajne gospodarske zbornice Ljubljana tov. Nastran, direktor komunalne banke Novo mesto tov. Novšak, predsednik medobčinskega sklada za avtomatizacijo tov. Simonič (Novo mesto), predsednik medobčinskega sklada za avtomatizacijo tov. Košir (Črnomelj), načelnik oddelka za gospodarstvo ObS Črnomelj tov. Cimerman in

(Nadaljevanje na 3. strani)

OB LETOSNJEM SVETOVNEM DNEVU VRČEVANJA

Zrno do zrna — še vedno pogača ...

Še dandanes ta stari pregovor, ki smo ga uporabili v naslovu, prav lepo opredeljuje pomen varčevanja. 31. oktober se že 39 let po vsem svetu okazuje kot dan varčevanja. Varčevanje je prastara oblika združevanja sredstev, sil ali moči. Smatramo ga lahko za tiho, pa vendar pomembno obliko združevanja ljudi — posameznih članov človeške družbe — za uresničevanje splošno pomembnih nalog.

Varčevanje je v vsem svetu pomemben sestavni del gospodarstva. Ljudje po novičih zbirajo sredstva in jih vlagajo v hranilnice. Tam denar ne ostaja mrtev, hranilnice ga v obliki kreditov in posojil nudijo naprej. Na letošnji praznik varčevanja se je naša hranilniška služba pripravila z obsežnimi akcijami. Našteli bomo del tega, kar so pripravili pri Komunalni banki v Novem mestu, vse to pa velja tudi za ostala področja.

Novomeška komunalka, ki deluje v trebanjski, metliški, črnomeljski in novomeški občini, se je vključila v propagandno oddajo pri RTV Ljubljana, v kateri sodeluje 9 slovenskih komunalk. Šolarji 18 šol so se v oddaji namerili v znanju o hranilniški službi in njeni zgodovini, zmagovalci pa so kot kolektivno in osebno nagrado prejeli vloge na hranilnih knjižicah.

Danes, to je 31. oktobra, na svetovni dan varčevanja, bodo v Komunalni banki v Novem mestu izžrebali vsakega petstotega varčevalca, ki ima na hranilni knjižici 5 ali več tisoč dinarjev. Izžrebanci bodo prejeli kot nagrado hranilno vlogo s 5.000 dinarji. Vse šole bodo tega dne pri pouku govorile o pomenu varčevanja, učenci pa bodo pisali ustrezne naloge. Najboljše naloge bodo nagrajene z bogatimi knjižničnimi darili. Na področju KB Novo mesto je 10.558 varčevalcev, ki imajo na hranilnih knjižicah skupno 640 milijonov 106 tisoč dinarjev hranilnih vlog. Med njimi je več kot četrtnina mladih ljudi. Potrošniška posojila, ki jih je najelo 6.340 prebivalcev, znesjejo 738 milijonov dinarjev. To pomeni, da potrošniška posojila skoraj v celoti kreditirajo varčevalci s svojimi hranilnimi vlogami.

Nič čudnega ni, da komunalne banke pri propagiranju varčevanja iščejo največ stikov z mladino. Mladega človeka, ki se pripravlja na vstop v življenje, je treba seznanjati s pomenom prihranjenega denarja, ki pri tisočih vlagateljev naraste v velike zneske. Kaj več o Komunalni banki v Novem mestu in o povezanosti varčevanja in kreditiranja pa v eni izmed prihodnjih števil.

Prior samostana dr. Josip Edgar Leopold-Lavov sprje-ma v varstvo spominsko ploščo

VREME

OD 1. DO 10. NOVEMBRA

V začetku in okrog 8. novembra približno dvodnevno izboljšanje vremena, v ostalem v glavnem oblačno s pogostimi padavinami. Okrog 5. novembra sneg prehodno do nižin.

Dr. V. M.

Biti je treba občutljiv tudi za dolžnosti!

Vsak občan je dolžan ob enakih pogojih, ki jih določa zakon, prispevati za materialne potrebe družbene skupnosti.

(Iz Ustave SFR Jugoslavije)

Ni pravice brez dolžnosti. Na to preprosto resnico ne bi smeli pozabiti, ko je treba izpolnjevati obveznosti do družbe. Blizu se namreč konec leta. Spet bo treba izpolnjevati prijave osebnih dohodkov in plačati ustrezen znesek davka. Nekdo več, drugi manj, odvisno pač od višine dohodka. To je tudi povsem v skladu z ustavnim določilom, ki pravi, da mora vsakdo ob enakih pogojih, ki jih določa zakon, prispevati za materialne potrebe družbene skupnosti.

Idealno bi bilo, če bi se vsakdo, ki je po zakonu dolžan plačati davek od osebnega dohodka, sam spomnil svoje obveznosti, ako bi izpolnili svojo dolžnost brez odlašanja in če bi bil pri tem pošten do sebe in do drugih, sredi katerih živi. Toda v življenju ni nič idealnega. Vsaka situacija se bolj ali manj razlikuje od svoje idealne podobe. Ne bi bili realisti, če tega ne bi priznali. Obenem pa je treba tudi vedeti, da nezaželenih izjem ne sme biti veliko. Ali bolje: storiti je treba vse, da bi jih bilo čim manj. Predvsem je treba apelirati na zavest, če pa ne gre drugače, je treba uporabiti tudi pravne sankcije.

V našem primeru gre predvsem za občane z večjimi osebnimi dohodki. Njihova pravica je bila, da so prejeli večji osebni dohodek za več dela, torej ker so opravljali odgovornejše delo in ker so dosegali večje uspehe na svojem delovnem mestu. Ustava pravi: »Vsakemu delovnemu človeku v delovni organizaciji gre v skladu z načelom delitve po delu osebni dohodek, ki ustreza uspehom njegovega dela in dela delovne enote ter uspehom delovne organizacije kot celote.« Toda ustava ne daje samo pravice, ona nalaga tudi dolžnosti. Za-

to bi bilo prav, da bi vsi, ki niso odklonili dohodka, do katerega so imeli pravico, vodili račun tudi o svojih dolžnostih. Ne bi smeli čakati, dokler jih ne bodo opomnili, kaj je treba storiti. In ne bi smeli zamolčati postranskih virov dohodkov, ko izpolnjujejo prijavo. To ne bi bilo pošteno. Pri tem ne gre samo za kršitev zakona. To ni le pravno vprašanje. To naj postane predvsem moralno vprašanje. Le kakšen obraz ima človek, ki stalno opozarja druge na njihove dolžnosti, sam pa spregleda svoje obveznosti? In takih ni bilo tako malo. Celotno dovtipi so krožili, češ »revez« ne more plačati davka, ker preveč zasluži...

Na upravi za dohodke so prejeli davčno prijavo vidnega in daleč naokrog uglednega občana. Ta pa morale gotovo ne bo pustil na cedilo! — so si mislili uslužbenci. Spomnili so se vseh njegovih besed o poštenosti in pravičnosti. Poznali so ga kot človeka, ki ni trpel krivice. Postal je posebej pravičnost. Zato niso bili malo začuden, ko so v njegovi prijavi odkrili utajo dohodka. Pravzaprav so jo le domnevali. Vedeli so namreč, da ima kar lepo plačo in da se tudi postranskega zaslužka ne brani. To mu sicer ni jemalo ugleda, saj so vsi vedeli, da je njegov večji osebni dohodek trdo prigraran. Zamerili pa so mu sedaj, ko so vedeli, da znesek njegovega letnega osebnega dohodka komaj presega minimalno osnovo, tako da mu je bilo treba plačati samo nekaj tisočakov davka. Pošteno in prav bi bilo, da bi uprava za dohodke zbrala točne podatke o njegovih stvarnih dohodkih in mu naložila primerno kazen. Tako bi se sicer razblinil mit o njegovi pravičnosti, bi pa bil njegov primer dovolj naravnost čudoviti nauk, kako je treba govoriti in delati eno in isto.

Marsikaterega zamolčanega stotisočdinarskega dohodka ne bi bilo, če bi pri presoji, ali prijavljeni dohodek ustre-

Zadnje tedne je mednarodno življenje prenatrpano pomembnih dogodkov, od zasedanja Generalne skupščine Organizacije združenih narodov, preko vrste vladnih sprememb v raznih državah in novih elementov v že »tradicionalnih« sporih znotraj nekdanj monolitnih grupacij na Vzhodu in Zahodu, do oboroženega spopada na meji med Marokom in Alžirijo.

Med vsemi temi dogodki vladne spremembe v Londonu in Bonnu prav gotovo niso najbolj vznemirljive. Vendar pa zaslužijo pozornost, kajti tisto, kar se dogaja v Veliki Britaniji in Zahodni Nemčiji, ni važno le za notranje ravnotežje sil, ampak se tako ali drugače odraža tudi v zahodni in svetovni politiki.

V Veliki Britaniji je starega in bolnega Macmillana zamenjal na mestu predsednika vlade bivši zunanji minister Home. S tem se niso končala le ugibanja, kdo bo Macmillanov naslednik, ampak tudi ugibanja o tem, ali bo konservativna politika in nova vlada postala bolj prožna in »modernejša«. Odgovor je: ne. Nova vladna garnitura na čelu s Homeom in novo vodstvo Konservativne stranke na čelu z Johnom Harejem, se sodeč po prvih izjavah krepko oklepa preizkušene zmernosti, zasidrane močno na desnici. Videti je, da se konservativci spričo nevarnosti, ki jo zanje pomenijo bližnje parlamentarne volitve, kjer opazovalci že zdavnaj napovedujejo zmago laburistov, ne upajo podati na pot razglasjanja »novih in modernejših« (o tem so včasih precej govorili) načel, ampak bodo raje ostali na starih in preizkušenih poteh.

Tudi v zunanji politiki lahko trdimo, da kakšnih dramatičnih sprememb ne bo. Treba pa je tudi poudariti, da je zunanja politika konservativcev precej manj »konservativna« kot njihova notranja politika.

Novi premier Home bo na tem področju verjetno prav tako odločno ali pa še bolj zagovarjal politiko sporazumevanja s Sovjetsko zvezo kot

bistveno novega, čeprav ne gre spregledati, da novi kancler govori z novimi poudarki o starih temah. Predvsem velja to za obljubo, da si bo Zvezna republika prizadevala za boljše odnose s socialističnimi državami. Je pa res, da je tem obljubam bolj težko dati kakšno večjo težo, dokler tudi novi kancler ponavlja stare poglede na Berlin, združitev Nemčije, vzhodne meje, oborožitev itd. Kar je Erhard prinesel res novega, je zaskrbljenost v bolj prožnih in bolj realističnih stališčih glede odnosov med Vzhodom in Zahodom in pa obljuba, da ne bo tako odločno nasprotoval sporazumevanju Vzhod-Zahod, kot njegov prednik Adenauer.

Več novega kot v odnosih do Vzhoda, je Erhard prinesel v odnose do Zahoda. Mislimo predvsem na odločno usmeritev k večji povezanosti in sodelovanju z ZDA, kar bo brez dvoma prizadelo tesno francosko zahodnonemško prijateljstvo, ki sta ga tako vztrajno kovala Adenauer in de Gaulle in ga tako ljubosumno čuvala. Verjetno je, da gre pri tem bolj za drugačno računico — namreč, da si Erhard več obeta od ZDA, kot pa od Francije — kot pa za kakšno res bistveno spremembo političnih načel Zahodne Nemčije.

Novi vladi v Londonu in Bonnu sta torej resda prinesli nova imena, ne pa tudi nove politike. Za tisto, kar nas najbolj zanima — za mednarodni položaj in luči sprememb v Veliki Britaniji in Zahodni Nemčiji — pa lahko rečemo vsaj to, da se stvari niso poslabšale, če se ne bodo morda celo — upajmo — rahlo zboljšale.

Nova imena in stara politika

njegov predhodnik. To še toliko bolj, ker je zanj znano, da zagovarja danes že precej anahronično mnenje, naj velike mednarodne probleme urejajo velesile, brez včasih neprijetne asistencije malih držav. Se odločneje usmeritev nove britanske vlade k sporazumevanju med Vzhodom in Zahodom napoveduje še nekaj: dejstvo, da je ministrstvo za zunanje zadeve prevzel Butler, ki je edini »levi« konservativec v novi vladi, in pa dejstvo, da je takšna politika med volivci popularna, in konservativci morajo pred bližnjimi volitvami bolj kot kdajkoli upoštevati mnenje javnosti.

V Zahodni Nemčiji je starega, vendar še živahnega in krepkega Adenauerja zamenjal nekdanji podkancler Ludwig Erhard. Tudi honska zamenjava vladne garniture ne napoveduje nič

za dejanskemu stanju ali ne, sodelovala tudi javnost. Denimo, če bi si občani na oglasni deski lahko ogledali spisek državljanov, ki plačujejo davek od osebnega dohodka, ali pa spisek obrtnikov. Izpolnjevanje svojih obveznosti do družbe — za materialne potrebe skupnosti — naj bi postalo tudi vprašanje časti in ponosa. Zakaj ne bi tudi po tem merili ugled človeka? Vestne, poštene davkoplačevalce bi bilo treba pohvaliti. Tiste, ki se odtegujejo in izmika svojim obveznostim ali pa jih z neresničnimi podatki zmanjšujejo, ker se jim zdi vsaka dolžnost prevelika, najvzdržna žrtev, bi bilo treba jevno grajati. Vsak dan bomo poročila o ljudeh, ki so povzročili prometni prekršek, o utajah davka in o nevestnem izpolnjevanju svojih

dolžnosti do družbene skupnosti pa le redkokdaj. Včasih morda nimamo potrebnih dokazov. Tedaj objavimo vsaj spisek davkoplačevalcev in

prijavljenih zneskov, pa bodo ljudje sami presodili, kdo je bil poštenjak in čemu nam nekdo ne bo smel odkrito pogledati v oči. J. B.

Kaj pa sindikalni »odkupi« po vaseh?

Kmetijska zadruga Vičam-Krško namerava razvijati pogodbeno sodelovanje z zasebnimi kmetovalci na novih, popolnejših osnovah. Vsem kmetom, ki bodo z zadrugo podpisali pogodbo, bodo zagotovili strojno mehaniko po nižjih cenah, za pridatke pa jim bodo plačevali več kot ostalim kmetom. S takšnim spodbujanjem želijo pri kmetovalcih vzbudivti zanimanje za pogodbeno proizvodnjo in tudi zasebno kmetištvo usmeriti v pridobivanje presežkov za tržišče. Takšna kooperacija pa

zahteva tudi nekatere dopolnitve, ki niso v moči zadruge. Zasebni kmetovalec mora zaupati, da je njegova bodočnost odvisna samo od njegovih odnosov s kmetijsko zadrugo, zato bi bilo treba zlasti prenehati z nakupovanjem ozimnice po vaseh. Razne sindikalne podružnice, ki prihajajo v vas s kamioni, obljubljajo višje cene, šarijo po svoje in s tem povzročajo največ škoda sebi, zadrugi pa nemalo težav, ki jih mora nato odpravljati.

KRATKE IZ RAZNIH STRANI

Letošnje Nobelovo nagrado za književnost so podelili grškemu pesniku Georgiosu Seferisu. Obrazložitev sklepa o podelitvi letošnje nagrade za književnost, poudarja, da švedska akademija znanosti podeljuje to visoko priznanje umetniku za izredno lirsko poezijo, katero navdihuje globoko občutenje grške kulture. Seferis je avtor več pesniških zbirk in proznih del, s katerimi se po mnenju kritikov uvršča med vidne predstavnike evropske in svetovne književnosti.

Varnostni svet OZN je tedni dni glasuje za tretjega nestalnega člana. Kandidata sta Češkoslovaška in Malezija, vendar doslej, kljub mnogim glasovanjem še nobena ni dobila potrebne dvo tretjinske večine. Ker pa za zdaj ni izgledov, da bi bila katera od obeh držav izvoljena, so glasovanje za nedoločen čas odložili. Pričakujejo, da bo Generalna skupščina dveletni mandat za nestalno članstvo v Varnostnem svetu razdelila, tako, da bosta predstavnika Češkoslovaške in Malezije sodelovala v delu Varnostnega sveta vsak po letu dni.

V Bagdadu, glavnem mestu Iraka, so odkrili novo zaroto proti vladi. Udeleženci zarote so nekateri bivši oficirji, politični voditelji prejšnjega režima in več veleposelstnikov. Med njimi so tudi pristajali režima Nuri Saida, ki so ga vrgli z oblasti leta 1958. Zarotnikom je uspelo organizirati mrežo, ki je razpolagala z znatnimi denarnimi sredstvi.

Ekonomski odbor Združenih narodov je enoglasno sprejel deklaracijo držav v razvoju o ciljih in nalogah konference za trgovino in razvoj. Čeprav bodo na konferenci razpravljali o ekonomskih vprašanjih, bo imela vseeno ogromen politični pomen, kajti prepad med razvitiimi in nerazvitiimi državami je eden najtežjih problemov, ki posegajo v današnje mednarodno življenje. Soglasno sprejete deklaracije je prav zato izredno pomemben dogodek, ki ga opazovalci ocenjujejo celo kot največji uspeh letošnjega zasedanja Generalne skupščine OZN.

Izredno velik promet s prašiči

Na novomeškem sejmišču je bilo v ponedeljek, 28. oktobra, prodaja 1.515 mujskov, za katere so zahtevali od 6.500 do 10.500 din. V letošnjem letu je bil na tem sejmišču dosežen rekordni promet. Cena se ni dosti spremenila, prodanih pa je bilo 1.249 nraščikov.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

● Iz razgovora novinarja »Dela« s predsednikom organizacijsko-političnega zbora republiške skupščine Janezom Hočevarjem o problemih pri izdelavi statutov povzemamo samo nekaj misli. Tako med drugim tudi ugotovitev, da je izdelava statuta delovne skupnosti lepa prilika za konkretne razprave in dogovore o odpravljanju slabosti v gospodarskem poslovanju, o perspektivah podjetij, o organizaciji proizvodnje, o izvoznih nalogah, o kooperaciji, o prehodu na 42-urni tedenski delovni čas, o strokovnih kadrih, o nadaljnjem razvoju samoupravljanja in o podobnih vprašanjih.

V odgovoru na vprašanje o subjektivnih in objektivnih ovirah je rečeno, da izvirajo slabosti tudi iz mišljenja nekaterih vodilnih ljudi v delovnih skupnostih, češ da je delo na statutih izgubljanje časa in čista formalnost. Res je, da so težave tudi v tem, ker nekateri zakonski predpisi še niso usklajeni z novo ustavo. Zaradi te težave pa ne bi smeli čakati z izdelavo statuta. Delovne skupnosti naj iščejo v statutih lastne rešitve problemov v duhu ustave in na ta način tudi že vplivajo na oblikovanje prihodnjih zakonov. Statuti namreč niso zamišljeni kot nekaj trajnega, česar ne bi bilo mogoče več spremeniti. Samo življenje bo terjalo vnašanje novih sprememb. Zato se ne bi smeli izgovarjati, češ, bolje je počakati, da bodo vsi zakoni usklajeni z ustavo, ker bo sicer treba kasneje vnašati spremembe. Tako stališče je zmotno in škodljivo.

● V Zagrebu je bila jubilejna skupščina Stalne konference mest, ki se je je udeležilo 678 delegatov iz 223 mest. Za novega predsednika je bil izvoljen inž. Marko Bulc, nekdanji sekretar okrajnega komiteja ZKS Novo mesto in sedanjí predsednik ljubljanske okrajne skupščine. Jubilejnemu zasedanju, s katerim so obenem počastili deseto obletnico obstoja Stalne konference mest, je prisostvoval tudi predsednik zvezne

skupščine Edvard Kardelj, ki se je udeležil tudi razprave o nadaljnjem izpolnjevanju stanovanske izgradnje in o uporabi stanovanj. Med drugim je dejal, da je treba vse delo v zvezi z vzdrževanjem stanovanj zagotoviti s stanarimi novih in starih hiš. Če se bodo razlike še naprej večale, se bomo znašli pred problemi, iz katerih bo težko najti izhod. Treba se je bolj približati mehanizmu, po katerem se oblikujejo cene nasploh. Vprašanje stanarim je treba počuti z ekonomskega vidika, z gledišča spodbu-

ISKATI LASTNE REŠITVE PROBLEMOV V DUHU USTAVE

janja naše gradbene operative tudi v stanovanjskem gospodarstvu. Sele nato se bomo vprašali, katero breme ekonomskih stanarim naj prevzamejo stanovalci, katerega pa družbeni skladi.

● Na II. kongresu sindikata kmetijskih, živilskih in tobačnih delavcev Jugoslavije so se zavzeli za bolj dinamično naraščanje kmetijske proizvodnje, za izboljšanje življenjskih in delovnih pogojev kmetijskih delavcev in zlasti še za intenzivno graditev stanovanj. Glede izgub v kmetijstvu so menili, da glede na relativno močno materialno bazo, s katero razpolaga kmetijstvo, že lahko odločneje postavljamo vprašanje o upravičenosti določenih izgub.

● Dopisnik »Dela« iz Beograda je nedolgo tega poročal o tem, da obstaja predlog, po katerem naj bi še letos izplačali upokojevcem poleg redne pokojnine posebni, enkratni denar-

ni dodatek. O tem predlogu bo razpravljala zvezna skupščina. Dodatek naj bi izplačevali procentualno, pač odvisno od višine pokojnine. Pri manjših pokojninah bi bil odstotek večji, pri večjih pokojninah pa manjši. Največja višina dodatka bi bila 25.000 din. Tisti upokojevcem, katerih pokojnina znaša do 11.000 din, bi prejeli dodatek v višini 95 odstotkov svoje pokojnine, od 11.000 do 13.000 — 90 odst., od 13.000 do 15.000 — 85 odst., od 15.000 do 18.000 — 80 odst., od 18 do 21 tisoč — 75 odst., od 21 do 25 tisoč — 70 odst., od 25 do 30 tisoč — 65 odst., od 30 do 35 tisoč — 60 odst., od 35 do 40 tisoč — 55 odst. in nad 40 tisoč din — 45 odst., vendar pa ne več kot 25.000 din dodatka. Ta ukrep je predviden zaradi trenutno nereguliranega položaja pokojnin glede na povečanje življenjskih stroškov v tem letu. To vprašanje bo, kakor poroča dopisnik »Dela«, dokončno rešil novi zakon o pokojninskem zavarovanju, ki je v pripravi.

● Plenum CK ZM Slovenije, ki je zasedal te dni, je razpravljal o perečih problemih sodelovanja mladine pri izpolnjevanju vzgojno izobraževalnega dela. Udeleženci plenuma so poudarili, da mora biti vzgojno delo organizirano na načelu samoupravljanja učencev, tako da bo tudi šola vzgajala samoupravljavce.

● Zvezna mladinska akcija pri graditvi Skopja, s katero so začeli 5. avgusta in jo končali v tork, je predstavljala pomemben prispevek jugoslovanske mladine. Sodelovala je mladina iz vseh krajev Jugoslavije: 1509 fantov in deklet. Vrednost opravljenih del znaša 147 milijonov din.

● V Skopju bodo zgradili pionirski center »Bratstvo in enotnost« kot dar vseh jugoslovanskih pionirjev. Povsod so pionirji že začeli z zbiranjem denarne pomoči. Akcija se odvíja pod imenom »Pionirji Jugoslavije pionirjem Skopja«. Trajala bo do konca šolskega leta.

PISMA UREDNIŠTVU

TUDI NJEGOV GROB NI POZABLJEN

Tovariš urednik!

V mrljski knjigi je pri matičnem uradu v Kostonjci nečdo zapisal: »16. septembra 1941. leta ustreljen od vojaške italijanske straže, pokopan 18. septembra 1941. leta.« Njegovega imena več let nihče ni poznal. Na grobu je bila mala lesena ploščica: »Nepoznani partizan — leta 1911, vseeno pa so bile na gomili večkrat sveže rože.

Kdo je ta neznan partizan in kdo tako lepo skrbi za njegov grob, so se spraševali mnogi, ki so zašli na kostonjeviško pokopališče.

V tem grobu leži tovariš Lovro Horvat iz Zagreba, ki je padel kot borec partizanskega odreda »Matija Gubec«. Pred leti so šli otroci kostonjeviške šole z učiteljico na pokopališče, kjer so krasi partizanske grobove in tudi grob neznanega partizana. Učenka takratnega IV. razreda Alenka Burja je, ta grob okrasila in odtlej vedno sama lepo skrbela zanj.

Trije preživeli Lovrovi tovariši smo aprila leta 1961 obiskali njegov grob in se pozanimali, kdo zanj tako lepo skrbi. Na pokopališču smo našli dve tovarišici, od katerih je bila ena Fanika Burja, ki je bila tudi partizanka kot njen mož Miha, matičar. Zvedeli smo, da za grob n-šega prijatelja skrbi njuna hčerka Alenka. Odšli smo k njej in se ji lepo zahvalili za ves trud in plemenito delo.

Tudi ob tej priložnosti se v imenu vseh treh Lovrovih tovarišev ponovno zahvaljujem pionirki Alenki. To, kar je storila ona, je lahko za zgled vsem pionirjem, hkrati pa kaže na lepo vzgojo, ki je je bila deležna od svojih staršev.

Ilija Bastašić
Zagreb 1
Vramčeva ulica 33

ZA VSAKE DVA, TRI ZAMAHE — POČITEK

Tovariš urednik!

Ce je človek sprejel na delo, čeprav morda samo začasno, bi moral delo opravljati tako, kot od njega zahteva delodajalec, četudi gre samo za čiščenje ulic. Vendar...

Novomeška občina (oz. morda Komunalno podjetje, ne vem) najame občasno več delavcev, ki z mestnih ulic odstranjujejo travo in drugo navlako. Kot je videti, pa delodajalec tem delavcem brez-pogojno zaupa, saj njihovega dela nihče ne kontrolira.

Opazoval sem tri delavce pri njihovem strdem delu in videl tole: Kmalu potem, ko so se pojavili na ulici, so pričeli malicirati, kar je trajalo dobre pol ure. Potem so začeli. Dva sta se lotila obsekavanja trave pod neko škarko na približno 10 m dolgem odseku. To travico sta izpodsekala in jo grabila na kupček. Za nekaj lopat izpodsekane trave sta potrebovala točno uro in pol. Seveda so se med delom vrstile debate in počitki. Tretji delavec je delal v bližini, vendar nič bolj urno. Za vsake dva, tri zamahe — počitek! Tako so se naslanjali na krampače, kot da opravljajo najtežje delo.

Ob 13.30 so motike nenadoma utihnile in vsi trije so se zbrali v senci pod visoko škarko. Naslanjali so se na brodice in na zid, govorili in živahno mahali z rokami. Sestanek treh, ki najbrž ni bil delovni sestanek, je trajal celih dvajset minut. Tedaj so se počasi oblekli, zadeli orodje na ramena in odšli točno 4 minute pred 14. uro. Za njimi je ostalo še kup trave in neopravljenega dela, ki bi ga zlahka zmogli, če... Saj je jutri še en dan! Zakaj bi hčtel, če je tudi tako dobro? Nihče jim ne bo zaradi tega rekel žal besede...

POLDE CIGLER,
Novo mesto

SPREVEDNIK JE POZABIL POVEDATI...

Tovariš urednik!

22. oktobra se je pripetil na sevniški železniški postaji zelo ne ljub dogodek. Dve tovarišici sta se pripeljali z vlakom iz Zagreba, ki je imel okrog 10 minut zamude. Vožnjo sta hoteli nadaljevati proti Krmelju, toda ustreznih vlakov, ki pelje proti Trebnjemu, kjer u'ame dolenjski vlak ob 5.12, je že odnehal iz Sevnice. V Krmelju bi tovarišici lahko odpotovali tudi z avtobusom, ki odpelje iz Sevnice po 5. uri. Sprevednik avtobusa je sicer storil v čakalnici in pozval potnike, naj vstopijo, ni pa povedal, skozi katere kraje pelje ta avtobus proti Novemu mestu. Zagrebški tovarišici se sami nista znašli, zato je avtobus odpeljal brez njih.

Ce hočemo pospeševati turizem, ne zanemarjajmo informacij. Točna in pravočasna informacija ni nikdar odveč, lahko samo koristi. Dobro bi bilo, če bi se tega zavedalo tudi spremeno osebje avtobusnih prog.

STANKO SKOCIĆ,
Loka pri Zidanem mostu

Po dvajsetih letih...

22. oktobra je minilo 20 let, odkar so okupatorski strelci na travniku pri Hinjcah umorili trinajst tancev iz Krmelja. Padli so Prelogar, Kos, Stih, Jelič, Flajs in drugi. Po končani vojni so njihove grobove prekopali in posmrtno ostanke prenesli na pokopališče v Gabrijelah. Ob obletnici njihove smrti se jih spominjamo tako kot tisočev padlih, ki so darovali življenje za našo lepšo prihodnost.

Kri, ki rešuje življenja

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Jožefa Zagar, član kolektiva JDZ Novo mesto; Ivan Božič, Anton Podkrižnik, Franc Luzar, Drago Bučar, Alenka Hren, Jože Srovin, Janez Smole, Karel Barbič, Andrej Primec, Franc Podražaj, Ciril Kos, Alojz Drčar, Jože Turk, Janez Stefančič, Selma Pakič, Anton Dolinšek, Ferdo Milavec, Franc Jenič, Niko Pavčevski, Stane Blatnik, Jadranka Zabkar, Alojzija Adamič, Alojz Kump, Marjan Krisper, člani kolektiva Industrije motornih vozil iz Novega mesta; Ema Lavričar, Marjan Slak, Natalija Sitar, Ivanka Petric, Martin Juvan, Martina Strumbej, Stanislava Zen, Marta Kl menič, Milena Nemanjč, Franc Lipar, Ljudmila Rifelj, Marija Bezek, Marinka Logaj, Zofija Mihelič, člani novomeškega učiteljskega; Marija Zagar, gospodinja iz Birčne vasi; Angela Grandovec, gospodinja iz Velikega Podlubna, Ana Hrovat, gospodinja iz Birčne vasi; Ana Piantan, gospodinja iz Velikega Podlubna; Veronika Količ, gospodinja iz Velikega Podlubna; Jože Šumilaj, Sonja Južna, članka novomeškega učiteljskega; Marija Miklič, član kolektiva Medobčinske zavarovalnice v Novem mestu.

Brez strokovnjakov ne bo šlo!

Na občnem zboru občinskega sindikalnega sveta v Novem mestu so minuli petek ugotovili, da se je gospodarstvo novomeške občine v zadnjih letih precej okrepilo. Narodni dohodek prebivalstva se je v minulih treh letih povečal več kot za enkrat. K temu so nemalo pripomogle tudi investicije v gospodarstvo, ki so v dveh letih dosegle okoli 4 milijarde dinarjev naložb.

Ob zabeleženih gospodarskih uspehih pa ne moremo mimo občutnega pomanjkanja strokovnega kadra. Danes je v novomeški občini zaposlenih 247 ljudi z visoko izobrazbo, vendar je od tega v gospodarstvu zaposlenih le 84, vsi ostali pa so v drugih dejavnostih. Zaskrbnjujoče je dejstvo, da je na okoli 10 tisoč zaposlenih v občini manj kot 1 odstotek ljudi z visoko izobrazbo. Razmere tudi v prihodnje ne bodo rožnate, zakaj gospodarske organizacije no-

vomeške komune štipendirajo na raznih fakultetah le 44 ljudi, ki bodo diplomirali v prihodnjih treh letih, medtem ko so potrebe že v sedanjih razmerah znatno večje.

Naglasili so, da so se gospodarske organizacije dobej predvsem usmerjale v izgradnjo osnovnih sredstev, zamearjale pa so skrb za kadre in življenjske pogoje zaposlenih. Zato ni čudno, da se ponekod dnevno ubadajo s skraj neresljivimi organizacijskimi, tehnološkimi in proizvodnimi problemi, ki povzročajo, da je poslovna sposobnost take gospodarske organizacije zelo nestanovitna. Taki primeri so predvsem v nekaterih manjših podjetjih zelo občutni. Tam bodo tudi izdelani elaborati o organizaciji

proizvodnje in delovnih pogojev ostali brez vrednosti, ker jih brez strokovnjakov ne bo mogoče uresničiti. Gospodarske organizacije bodo morale o tem temeljito razmisliti zlasti ob pripravljanju gospodarskih programov perspektivnega razvoja za prihodnjih 7 let.

V razpravi je bila močno poudarjena še skrb za delovnega človeka. Med perečimi problemi novomeške komune je tudi veliko pomanjkanje stanovanj. Čeravno je bilo v minulih šestih letih zgrajenih okoli 1000 stanovanj, je danes na občinski skupščini še vedno 1400 vlog za dodelitev stanovanja.

S sedanjem sistemom naje-manja kreditov iz stanovanjskega sklada manjše delovne

organizacije, ki nimajo na voljo večjih sredstev v skladnih skupne uporabe, doslej sploh niso mogle najemati kreditov. Zato so v razpravi naglasili, da bi bilo potrebno spremeniti način financiranja, tako da bi kredit za gradnjo stanovanja lahko dobil neposredni koristnik, kot ga lahko najame za industrijsko blago, za nakup avtomobila in drugih dobrin.

Prav tako so v razpravi podčrtali skrb za otroško varstvo in neposredno pomoč družini, za kar naj bi podjetja ustanovila posebne sklade, ter skrb za izboljšanje delovnih pogojev v gospodarskih organizacijah, ki so doslej življenjskim pogojem neposrednega proizvajalca posvetile premalo pozornosti.

Veliko gasilsko slavlje v Novem mestu

Novi gasilski dom je bil slovesno odprt in izročen svojemu namenu v nedeljo dopoldne

V nedeljo, 27. oktobra, so že v zgodnjih jutranjih urah preplavile Novo mesto množice uniformiranih gasilcev iz vseh krajev Slovenije. Ob 9. uri dopoldne se je zbralo na Glavnem trgu veliko ljudi, ki so prisostvovali veliki gasilski vaji, ki sta jo v počastitev občinskega praznika pripravila gasilsko društvo Novo mesto in industrijsko gasilsko društvo »Novoteksa«. Vaja je bila delno mokra, delno suha, združena s težjim načinom reševanja ponesrečenja. Požar je bil zamisljen na stavbi rotovža in sosednje hiše.

Gasilci so na dramatičen način prikazali napad na požar, gašenje in udušitev, prav tako pa tudi reševanje ponesrečenja, privezanega na posebno nosila, ki so jih z vrvmi spuščali po raztegljivi lestvi. Med vajo je poseben napovedovalec sprotil tolmachi potek. Po končani vaji so člani poklicne gasilske brigade iz Ljubljane prikazali še gašenje požara raznih lahko vnetljivih tekočin. Zatem je spreved gasilcev z 62 gasilskimi prapori krenil z Glavnega trga proti novemu gasilskemu domu ob Cesti he-

rojev. V sprevedu je bilo nad 1300 uniformiranih gasilcev, precej pa jih je bilo tudi v civiliu. Pred gasilskim domom se je spreved ustavil. Komandir Občinske gasilske zveze Eystahij Janežič je predal raport predsedniku občinske skupščine Sergeju Thorževskemu.

Prvi je govoril predsednik Gasilske zveze SRS Metod Rotar, ki je v klenem govoru opisal pomen gradnje gasilskih domov, ki postajajo last vsega prebivalstva. Posebno je poudaril pomen bližnjega V. gasilskega kongresa GZ SRS, ki bo 16. in 17. novembra v Ljubljani. Za njim se je zvrstilo še več govornikov, nato pa je podpredsednik občinske skupščine Andrej Grča odprl novi gasilski dom in izročil ključke predsedniku novomeškega gasilskega društva Rudiju Nangerju. Po slovesni otvoritvi so si gostje in ostali ogledali prostore novega doma in tam urejeno gasilsko razstavo.

Novi gasilski dom ni le dom novomeških gasilcev in dom bodoče poklicne gasilske enote, marveč ga lahko imenujemo centralni gasilski

dom Dolenjske, saj bodo v njem center za izobraževanje gasilskih kadrov ter mehanične delavnice, v katerih bodo popravljali stroje in gasilsko orodje vsega dolenjskega gasilstva. V domu ima prostore tudi občinska gasilska zveza.

Novomeški gasilski dom je financirala Medobčinska zavarovalnica, zanj pa je jamčila občinska skupščina Novo mesto, ki je prevzela odplačevanje anuitet. Vsa dela so veljala 130 milijonov dinarjev; ureditev telefonije, signalnih naprav, okolice doma in pisarn pa bo veljala še nadaljnjih 20 milijonov din. Gradnjo je prevzelo podjetje »Pionir«, precej pa so pri delu pomagala tudi okoliška društva ter bivša okrajna in občinska gasilska zveza, ki so po svojih močeh prispevali svoj delež.

V novem domu so že vsi gasilski stroji, orodje in ves gasilski pribor. Gasilci se zbirajo tu k sejami in sestankom. V domu je stalno dežurstvo, tako da bodo odslej od tu hitele gasilske ekipe na pomoč, kamor bo treba.

Odgovor iz Dolenjskih Toplic

V 37. številki »Dolenjskega lista« z dne 19. 9. 1963 anonimni avtor članka »Ne zametujmo turističnega dinarja« omenja, mlo rečeno, tudi zdravilišče Dolenjske Toplice oziroma konkretno direktorja zavoda. Članek je očitno tendenciozen, ker se uredništvo ni potrudilo, da bi preverilo točnost piščevih navedb, zato daje kolektiv naslednje pojasnilo:

Celotni kolektiv zavoda se trudi, da bi pacientom in gostom nudil čim udobnejše bivanje v Dolenjskih Toplicah. V ta namen je pričelo tudi z nadgradnjo kopalniškega doma, v ta namen so se tudi pripravili načrti za kompleksno rekonstrukcijo zdravilišča. In ravno v obdobju največjega dela in prizačevanja so se sinkriminirane dejanja dogodila, vendar malo drugače:

Res je, da je bil organiziran obisk po sejmu »Alpe-Adria«. Vendar je bil prihod gostov določen za 14. uro ter je bilo tudi vse pripravljeno, da se goste primerno postreže. Vodilni uslužbenec zavoda so goste čakali do 19. ure, ko so končno le prišli v Dolenjske Toplice. Pri avtobusu jih je počakal računovodja zavoda, ki jim je nato z receptorjem

razkazal zdravilišče, kolikor so ga pač hoteli videti. Polovica gostov ni bila več zaradi fizične preutrujenosti razpoložena, da si ogleda tudi odprti bazen. Bili so v celoti zelo zadovoljni, vendar preutrujeni, da bi se lahko kaj dalj časa zadržali pri nas, saj so namesto ob napovedani 14. uri prišli šele ob 19. Celotno skupino je čakala pripravljena dvorana že od 14. ure naprej in gostje so bili v celoti zadovoljni, za kar so pohvalili kolektiv strežbe in kuhinje. Zato kolektiv smatra, da je svoje goste v redni postregel ter jim tudi razkazal, kar je za njih bilo vredno ogleda. Kolikor pa goste ni sprejel zaradi preutrujenosti direktor zavoda, čeprav jih je čakal do 18. ure, smatramo, da to ni tehtna napaka, kajti dober gostinski delavec mora na visko sezono delati cel dan in pozno v noč in zato ni takšnega obsojanja vredno dejstvo, da je mogoče ravno v tem kritičnem času počival. Z druge strani pa smatramo, da sta dva člana kolektiva, ki sta sprejela goste, ravno tako uspešno zamenjala direktorja, kakor bi jih bil sam sprejel, saj so vendar prišli gostje pogledat zdravilišče in ne direktorja.

O obisku g. Una Eriksona pa zavod ni bil obveščen. Zakaj ne, nam ni jasno. Isti dan so bili na obisku visoki republiški voditelji, kateri so prišli ravno zaradi rekonstrukcije zdravilišča in zaradi razvoja zdraviliškega turizma kot takega. Takrat je pri tej mizi sedel direktor in z njim vodil razgovore, o čem se je tudi tovariš, ki je pripeljal g. Eriksona prepričal. Če bi bil razgovor oz. obisk najavljen prej, bi se vedno zavoda vsekakor potrudilo, da bi bil g. Erikson lepo sprejet. Naj omenimo še to, da smo v tem letu že imele razgovore in obiske z novinarji iz Švedske in Danske, s katerimi smo se pogovarjali o izkoriščanju naših kapacitet po rekonstrukciji oziroma že po končani prvi fazi.

Celoten kolektiv in posamezniki si posebej prizadevamo za razvoj turizma v Dolenjskih Toplicah, za kar imamo tudi priznanje družbe s tem, da nam je zaupala težko nalogo izvršiti rekonstrukcijo in povečati kapacitete na nivo takšne kvalitete, da bo z njim zadovoljen še tako zahteven gost.

ALOJZ KENDA,
DRAGO AUDIĆ

Priznanje kartuziji Pleterje

(Nadaljevanje s 1. strani)

ralna podpora našemu osvobodilnemu boju, in to v časih, ko je velik del slovenske duhovščine globoko tičal v moralnem oportunističnem in se po krivdi višje cerkvene hierarhije spustil na nivo okupatorjevih hlapcev in pomagačev. Lahko si predstavljate, kako velikega moralnega pomena je bilo za nas partizane nadvse častno in borbeno zadržanje kartuzije v Pleterjih in njenega predstojnika patra priorja Eadgarja kot odločnega antifasista, ki je od vsega začetka najodločnejše obsojal ustaška barbarstva. Ves čas naše borbe ni nikdar kolebal, ampak je ostal zvest sebi in našemu ljudstvu.

Beli menihi samostana Pleterje, ki po strogih pravilih svojega reda vodijo tak način dela in življenja, da so bolj zaprti vase in se prek samostanskih zidov čim manj ozirajo v zunanje življenje, so se v tistih usodnih prelomnih časih, v časih velike stiske povezali z najbolj živimi tokovi življenja, ki so zakipeli tistikrat tudi tu pod mirnimi Gorjanci. Povezali so se z ljudskim gibanjem, s tem pa tudi z antifasistično fronto, ki se je formirala v svetovnem merilu. Na ta način so se opredelili in podprli napredne družbene sile, ki danes vse bolj zmagujejo v svetu. Z njihovo odločitvijo pa se je, razumljivo, tudi v ta kotic miru pod Gorjanci naselil nemir in velika dramatična napetost. Celu na samih samostanskih tleh je odjeknila krvava borba.

Spominjam se, kako sva se s tovarišem Dečkom v jesenskih nočeh leta 1942 često vračala za samostanskim zidom skozi gorjanske hoste proti Javorovici z vestmi, ki sva si jih zabeležila ob radijskem sprejemniku, priključenem v zunanji sobi samostana. Treba se je zamisliti v čase, da si človek lahko predstavlja, kaj je pomenila vsaka pozitivna vest takrat, ko se je nemški klin z vso silo zabijal proti Stalingradu. Tako je nekoga dne javil radio Lon-

don, sicer v zelo nejasnih formulacijah, da se na zahodni fronti pripravljajo nekaj velikega in da že vstaja »sonce svobode«. Ko sva prispela s to vestjo na Javorovico, kjer se je takrat zadrževala ena četa Gorjanskega bataljona in aktivisti podkrožja, je ta vest med vsemi vzbudila nepopisno veselje in upanje. Vesti o bližajoči se italijanski ofenzivi so bile s tem potisnjene v ozadje in razpoloženje je bilo spet na višini kot v dneh najbolj bujno razvijajočega se osvobodilnega ozemlja. Prav nič nas ni motilo, da je bila bela garda z vsakim dnem močnejša, naša vera v končno in skorajšnja zmago je bila popolna.

Pleterški samostan pa se ni odlikoval samo po svoji materialni pomoči partizanom, marveč je dal zatočišče pristašem osvobodilnega gibanja tudi znotraj svojih zidov. Tu se je mudil dva meseca na okrevanju znani partizanski zdravnik dr. Černelč. V jeseni leta 1942, v času italijanske ofenzive, je gospod prior sprejel 7 ljudi in jih skrnil v eni izmed praznih samostanskih celic. Njegova človeška širina in odločna protikupatorska usmerjenost sta mu pomagali, da je proti osnovnim pravilom svoje-

ga reda dal zaščito tudi zenskim osebam. Zanj smo bili v prvi vrsti ljube, ki smo se aktivno borili proti okupatorju in ga niti malo ni motilo, čeprav je vedel, da so med nami predstavniki vseh treh osnovnih skupin Osvobodilne fronte. Nobeden od nas, ki smo bili v tej sedmorici, ne bo nikdar pozabil velike skrbi patra priorja za našo usodo in številnih gest brezmejno požrtvovalnega človeka v času, ko je šlo za glave nas vseh in tudi za glavo gospoda priorja. Dogodki so se takrat vrstili z dramatično napetostjo, ki je bila večja kot v najbolj napetem filmu. Te njegove geste in skrb, ki jo je imel z nami, so ustvarile med nami pristne človeške vezi in nas na eni strani še bolj prepričale o pravilnosti širine Osvobodilne fronte, njega samega pa še čvrsteje povezale z narodnoosvobodilnim gibanjem.

Napad partizanskih brigad na belogardistično postojanko, ki se je naselila v Pleterjih po italijanski ofenzivi, in velika materialna škoda, ki jo je samostan pri tem utrpel, nista teh vezi niti najmanj razhljala. Nasprotno, zadržanje patra priorja je bilo še nadalje tako močno in aktivno, da ga je vodstvo osvobodilnega gibanja naprosilo za sestanek,

Po slavlju v samostanski sprejemnici: prior samostana v razgovoru s komandantom novomeške garnizije JLA polkovnikom Ivanom Ninčičem

Beli menihi pleterškega samostana na četrtkovem slavlju

na katerem se je z njim dogovorilo za posredovanje pri najvišjih cerkvenih predstavnikih v Ljubljani in v Rimu. Če ta stvar ni dala rezultata, ni njegova krivda, marveč se mu mora pripisati v veliko zaslugo in daljnovidnost, ki je dobila potrdilo v stališčih papeža Janeza XXIII. in velikega števila visokih cerkvenih osebosti. Med nemško ofenzivo jeseni leta 1943 in po njej je pater prior sam preizkusil divjaške metode nemškega gestapa in njegovih zaporov, bil obsojen na smrt in kasneje na intervencijo iz Rima pomiloščen ter odgnan v konfinacijo v tujino.

Vsi pošteni ljudje in odločni antifasisti, ki jih je bilo mnogo tudi v samostanu Pleterje, so zato našli svoje mesto v organizaciji OF, ki je s široko politično platformo združila v svojih vrstah vse, kar je bilo poštenega in dobro mislečega v Sloveniji. Takšna organizacija, ki je vzgajala svoje pristaše v tolerantnosti in spoštovanju različnih svetovnonazorskih usmeritev v svojih lastnih vrstah, je lahko ustvarila tako vzdušje, da se je našel stik in da se je našla skupna pot k vzvišenim ciljem oborožene vstaje, borbe proti fašizmu, za svobodo naroda, za blaginjo ljudstva, za mir in družbeni napredek. Vse to se je dalo doseči edino z aktivnim odporom vseh pozitiv-

nih in borbenih sil v našem narodu in vseh jugoslovanskih narodih. Takšen odpor je organizirala OF s KP na čelu, ki je bila s svojo organiziranostjo in politično sposobnostjo in njej vodilna sila.

V taki klimi smo partizani in politični delavci našli pot do kartuzije v Pleterjih. Lik takih ljudi, kot je bil gospod prior v Pleterjih, ki se je odločil za osvobodilno gibanje iz čisto človeških motivov, iz svojega poštenja in zvestobe samemu sebi, ljudstvu, je predstavljal moralno bazo in omogočal množičnost koncepcije OF. Pater prior, ki je s svojim daljnosežnim, družbeno naprednim gledanjem, z odločnostjo v borbi za pošteno in pravično stvar, s svojim velikim srcem resnično humanega človeka in z mnogimi tveganimi odločitvami tako odločno podpril narodnoosvobodilno borbo, je tisti čas s svojo etično načela krščanstva. On in še nekaj ljudi v samostanu so bili med prvimi, ki so obsojili križarske pohode proti ljudem drugačne ideologije.

Ljudje, kot je pater prior, so že zdavnaj s svojim življenjem in s svojim življenjskim delom napravili veliko tega, kar danes predstavlja reformne težnje v sodobni cerkvi.

Danes vse človeštvo z velikimi nadami in optimizmom spremlja mednarod-

ni politični razvoj in se po moskovskem sporazumu o delni prepovedi jedrskih poskusov v pravem plebiscitu opredeljuje za mir in miroljubne atmosfere, ko proti hysteriji križarskih vojn, blokovski razdeljenosti sveta in politiki hladne vojne. V času vsestranske miroljubne atmosfere, ko tudi poglavar naše države maršal Tito tako uspešno zaključuje svojo mirovno misijo v svetu — začena človeštvo počasi dobivati zares človeško podobo.

Prav je, da spoznamo velike ljudi, ki jim gre za sluga, da nastaja danes miroljubna atmosfera, od katere si človeštvo toliko obeta.

Globoko sem prepričan, da so mnogi prebivalci pleterškega samostana s patrom priorjem na čelu s svojim aktivnim ravnanjem med vojno in po vojni prispevali časten delež za dosego vzvišenih ciljev miroljubnega in naprednega človeštva.

Naj bo ta plošča, ki jo danes odkrivamo, vsaj skromno priznanje samostanu in njegovemu predstojniku patru priorju dr. Josipu E. Leopoldu-Lavovu za vse, kar sta v težkih letih 1941-1945 storila za osvobodilni boj naše dežele. Vsi številni obiskovalci pleterškega samostana, domačini in tuji ter zlasti mladina naj zvedo za veliko in častno preteklost tega samostana med narodnoosvobodilno borbo.

Martin Fujs:

4

O vzgoji otrok

Otrok, ki predstavlja iz roke v roko lopatico ali vleče po podu poleno, ki mu predstavlja vlak, opravlja s tem resno delo, ker proučuje svet okrog sebe.

Mama enoletnega otroka toži, da se otrok nerad igra s kockami in se rajši zabava z lonci. Verjetno dela to zaradi tega, ker vidi, da se tudi njegova mama »igra« z lonci, in ne s kockami. Zato so lonci zanj zanimivejši. Iz podobnega razloga so za enoletnega otroka tudi cigarete tako zelo privlačne.

Otrok ima najrajši enostavne igrače, s katerimi se tudi več časa igra. To ne dela zaradi tega, ker je neumen, ampak zato, ker ima mnogo fantazije, domiselnosti. Poznamo dve vrsti vlakov — igrače. Ene so kovinske in pobarvane, da predstavljajo resnični vlak, ki vozi po tračnicah. Druge so sestavljene iz lesenih kock, ki jih lahko med seboj povežemo. Otrok ne more s »prvim« vlakom delati ničesar drugega, kot vleči lokomotivo po podu. Tudi potniki ne morejo »vstopiti« v vagon, če mu ne odbije strehe. Zato se igrače kmalu naveliča. Vagoni sestavljeni iz kock, so popolnoma drugačni. Otrok lahko sestavi tovorni avto s prikolico. S postavljanjem manjših kock na večje sestavi »tovorni vlak«. Ko se naveliča suhe zemlje, mu predstavljajo kocke ladje itd.

Včasih starši s skromnejšimi dohodki tožijo, da ne morejo kupovati dragih igrač. Pomislimo pa, kaj vse lahko otrok naredi z leseni zabojem! Zaboj mu lahko izmenoma predstavlja posteljo, tovornjak, hišo, tank, trdnjavo, garažo itd. Seveda je pa le možnost, da tu in tam kupimo otroku tudi kakšno igračko.

Proti koncu prvega leta starosti ima otrok najraje igrače, pobarvane z živimi barvami. V drugem letu se navdušuje nad igračami, ki jih lahko postavlja eno na drugo ali vleče po sobi. V tem času ga začnejo zanimati dela, ki jih opravljajo starši, na primer pospravljanje, pomivanje posode, britje itd. Po drugem letu postane njegova domiselnost ustvarjalna. Privlačujejo ga lutke, vozovi, tovornjaki, lesene kocke itd.

Igra naj usreza otrokovi starosti

Odrasli, ko se igrajo z otroki, včasih želijo narediti igro zapleteno. Tako na primer mama, ki je kupila hčerki popolnoma opremljeno lutko, želi, da jo začne otrok oblačiti tako, kot je to potrebno, torej najprej perilo. Otrok pa želi začeti z oblačenjem rdečega plaščka. Včasih kupi mamica bolnemu sinčku barvnike in knjigo z risbami, ki jih je potrebno pobarvati. Otrok pa izbere rdeč barvnik, »riše« z njim po vsem listu, ne oziraje se nato, da bi moral risati oziroma barvati znotraj črt in da sta nebo in trava rdeče barve.

Smisel za pravilno oblačenje lutke in pazljivo barvanje slik si bo otrok pridobil v določenem času svojega razvoja. Tukaj ne moremo ničesar pospešiti. Če pa bomo kaj potkušali, lahko dosežemo samo to, da se bo otrok počutil nesposobnega, s čimer bomo naredili več škode kot koristi. Otroci si želi, da se igramo z njim, vendar pa moramo upoštevati njegov razvoj. Naj nam sam pokaže, kako se kaj naredi!

Plemenitost se ne ustvarja s silo!

Ko se začnejo otroci med seboj igrati, kar je običajno v starosti od leta in pol do dveh let in pol, si odvzamejo igrače brez dolgih ceremonij. Otroci, ki je dobil v roke igračko, je ne to prepustil drugemu zato, ker je to olikano. Držal jo bo krčevito, boreč se z napadalcem.

ali pa jo bo preplašen prepustil. Mama, ki gleda, kaj se dogaja, je včasih prav zaskrbljena.

Če dveletni otrok odvzame predmete drugim otrokom, še ne pomeni, da je tiran. Premlad je še, da bi čutil za druge. Če se to dogaja poredkoma, ga pustimo. Če se pa stalno ponavlja, ga vpeljimo v igro s starejšimi otroki, ki znajo braniti svoje pravice! V primeru, da se proti kakšnemu otroku tiransko obnaša, ju za nekaj časa ločimo.

Če pa je otrok še po tretjem letu starosti preveč borben in ni sposoben za tovariško igro, se je potrebno posvetovati z vzgojiteljem ali psihologom, ki bo najlaže pomagal staršem in otroku.

Če dveletni otrok ne da rad iz rok igrače, je to popolnoma naravno za njegovo starost. Otroci si pridobijo plemenitost postopoma, vzporedno z duševnim razvojem. Če ga silimo, da prepusti svojo vozliček drugemu otroku, kadarkoli to od njega zahtevamo, bo mislil, da je svet samo zato tukaj, da mu odvzema predmete. Ko nekoliko odraste in začne uživati v igri z ostalimi otroki, ga skušajmo navaditi, da bo smatral skupno igro za zabavo. Reklj bomo: »Najprej je na vrsti Tanja, da pelje vozliček, a Katica se bo vozila. Potem bo pa Katica vlekla vozliček, Tanja se bo pa peljala.« Na ta način bo prepustil igrač drugimi otrokom postalo zabava, ne pa dolžnost.

Če našemu otroku drugi otroci stalno odvzamejo igrače bomo morda pomislili, zakaj je naš tako boječ. Morda v resnici sploh ni boječ, ampak je le začuden nad nečim, kar se mu še ni dogodilo. Devetdeset odstotkov otrok šele čez nekaj mesecev uvidi, za kaj gre, in se navadi boriti se za svoje pravice. Seveda ne bomo dovolili, da našega otroka muči pretirano napadalen otrok! Za igro bomo izbrali tak kraj, kjer ni prepirljivca. Mama ne bo nič pomagala otroku, če se bo namesto njega borila; s tem bo otrok postal preveč odvisen od nje.

Iz dela Belokranjskega muzeja

V Belokranjskem muzeju v Metliki je bila konec septembra ob 20-letnici ustanovitve XV. udarne belokranjske brigade odprta razstava o življenju in bojih te brigade. Razstavljenega je bilo precej fotografskega materiala in predmetov; arhivsko gradivo pa je med drugim prispeval tudi namestnik komandanta te brigade in kasnejši komandant jurišnega bataljona XV. divizije tov. Rudi Pušenjak-Uragan. Bogat arhiv, ki obsega blizu 1000 kosov, je po končani razstavi odstopil Belokranjskemu muzeju.

Belokranjski muzej je začel ta mesec ponovno raziskovati žarnodobno nekropolo na metliškem Borštku De-

narna sredstva za izkopavanje sta zagotovila sklad za pospeševanje kulturnih dejavnosti SRS in metliška občina. Sistematično raziskovanje tega prazgodovinskega grobišča se nadaljuje že tretje leto in je bila odkrita lepa vrsta žarnih grobov. Kot prejšnja leta vodi tudi letos strokovna dela kustos Narodnega muzeja v Ljubljani arheolog Vinko Šribar.

Belokranjski muzej se je v okviru spomeniškovarstvene zaščite letos lotil tudi popravila Gušičevega mavzoleja v grajskem parku v Gradu. Stavba nad težkim kamnitim sarkofagom, kjer počiva zadnji baron Jurij Žiga Gušič,

je namreč pričela razpadati, saj je bila streha vsa raztrgana in se je strop ponekod že udrl. Prav tako so bila razbita vsa okna in vrata.

Sredstvi, ki sta jih prav tako prispevala sklad za pospeševanje kulturnih dejavnosti SRS in metliška občina, je bila letos popravljena streha nad grobnico in napravljen nov strop, pred čim pa bodo popravljena okna in vrata. Zaključna dela bodo končana prihodnje pomlad, hkrati pa bo takrat treba najti sredstva tudi za obnovo vrtno grajske kleti, katere zidani opečni oboki so pod težo zemlje in vremenskih neprilic ponekod že popustili.

Delavska univerza iz Zalca prireja za spodnjeposavske občine 7-tedenski seminar o higijensko-tehnični varnosti v kolektivih. Vsak mesec enkrat se udeleženci zbere za teden dni v prostorih Elektro Videm-Krško. Na sliki skupina udeležencev (vseh je 24) seminarja med predavanjem

Prihodnje leto bo medobčinska revija kulturnih dejavnosti v Črnomlju

Medobčinske revije kulturnih dejavnosti imajo kot kulturna manifestacija Posavja, Dolenjske in Bele krajine že lepo tradicijo. Prvi dve se okrajni reviji sta bili leta 1961 in 1962 v Vidmu-Krškem, letos je bila medobčinska revija v Brežicah, letos pa bo po sklepu posvetovanja predstavnikov občinskih svetov Svobod in PD od 5. do 12. maja v počastitev 20. obletnice

SNOS v Črnomlju. Na posvetovanju, ki je bilo 14. oktobra v Cateških Toplicah, je bil imenovan poseben odbor, ki bo skrbel za vse priprave. Glede izbora dramskih skupin, pevskih zborov, recitatorjev, zabavnih ansamblov itd. pa je bil osvojen osnovni koncept, ki je že ustaljen.

Izbor bo opravila posebna medobčinska žirija. Vsaka

skupina, ki želi biti ocenjena, se lahko prijavi do 1. marca 1964 občinskemu svetu Svobod v Črnomlju. Z ocenjevanjem bo žirija pričela 1. februarja in ga bo končala do 10. aprila. Število nastopajočih skupin ni omejeno. Nastopili bodo lahko vsi, ki bodo dosegli ustrezno število točk in izpolnili še nekatere druge pogoje, ki spodbujajo ne le h kvaliteti, temveč k zadovoljevanju kulturnih potreb svoje okolice.

Pravico do nastopa na reviji bodo imele vse gledališke družine, ki bodo v sezoni 1963/64 imele vsaj dve premieri z najmanj petimi predstavami in bodo dobile za predstavo, ki jo bo žirija ocenila, vsaj 80 od 90 dosegljivih točk. Pevski zbori morajo doseči vsaj 70 točk od 80 možnih pri izvajanju 10 poljubno izbranih pesmi. V tej sezoni pa morajo imeti vsaj 3 javne nastope na prireditvah ali samostojen koncert. 45 točk od 50 možnih mora doseči zabavni ansambel, ki želi nastopiti na reviji, in to za osem izvajanih skladb, ki jih lahko sam izbere. — Prav tako mora v tekoči sezoni nastopiti vsaj na treh kulturnih prireditvah.

Na medobčinski reviji bodo lahko nastopili tudi recitatorji ali recitatorske skupine, kakor tudi pevci zabavnih popevk, ki bodo v sezoni sodelovali vsaj na dveh kulturnih prireditvah in ki bodo za 4 poljubno izbrane recitacije oz. popevke dosegli 40 točk od 45 možnih.

Ker bo medobčinska revija kulturnih dejavnosti v Črnomlju posvečena 20. obletnici SNOS, priporoča odbor vsem skupinam, zlasti pa pevskim zborom in recitatorjem, naj za oceno izberejo dela oz. skladbe s tematiko NOB.

M.

Spet troje knjižnih spominov

Zavod »Borec« je pred kratkim poslal na trg troje novih knjig, ki so jih napisali nekdanji borci in aktivisti NOB. V lepi knjižni opravi so izšli »Spomini proletarcev« izpod peresa Rudija Pušenjaka-Uragana, »Bel bregovi Pohorja« Aleksandra Vojnoviča in Staneta Sušteršiča »Kovači lepših dni«.

»Spomini proletarcev« so spomini našega rojaka Rudija Pušenjaka-Uragana od njegovih mladostnih dni do narodne osvoboditve ob koncu druge svetovne vojne. Ze na ovitku je zapisano, da bom v knjigi našli mozaik spominov, v katerih Pušenjak srečuje obdobje od svoje grenke mladosti pri tujih ljudeh do zloglasne Glavnice, v kateri se je znašel kot veščina predvojnih revolucionarjev, in partizanskih let,

kjer se ga je oprijelo ime Uragan, pa skozi vrsto bojev do konca vojne. »Spomini proletarcev« imajo zaradi pestrosti in neposrednosti v nizanju dogodkov poseben čar, ki bo bralce nedvomno popeljal za sabo.

»Bel bregovi Pohorja«, ki jih je napisal narodni heroj in general JLA Aleksandar Vojnovič, niso prvi dokument o znanih pohorskih dogodkih med NOB, pa tudi ne prva knjiga tega pisca. V knjigi »Bel bregovi Pohorja« opisuje Vojnovič nevarno nemško hajko pozimi 1944 in na svoj način dopolnjuje podobo o bojih in delovanju pohorskega odreda.

»Kovači lepših dni« Staneta Sušteršiča so kronika Tomšičeve brigade. S tekstom in slikami napolnjene strani izpod peresa dolenjskega ro-

jaka, rojenega v Stranski vasi pri Novem mestu, na živahen način dopolnjujejo partizansko obdobje, prepleteno z osebnimi spomini pisca.

Razstava v novomeškem Domu JLA

Delavska univerza iz Novega mesta je v sodelovanju z Domom JLA priredila razstavo o življenju in delu Organizacije združenih narodov, ki hkrati prikazuje mednarodno pomoč in napore pri obnovi porušenega Skopja. Razstava nudi zelo lep pregled fotografskega gradiva, ki je dopolnjeno s teksti. Mnogi obiskovalci so v knjigi vtisov poudarili veliko vrednost gradiva, ki prikazuje obnovo Skopja. Razstavo so priredili v počastitev dneva OZN, delavska univerza pa bo v področnih šolah na ta dan priredila vrsto predavanj o tej organizaciji. Šolski mladinci bodo predvajali tudi dokumentarne filme o mednarodnem sodelovanju.

Priznanje dramski skupini novomeške Svobode

Dramska skupina DPD Svoboda Dušan Jereb v Novem mestu si je letos priborila v republiškem dramskem tekmovanju prvo mesto z Millerjevo dramo Vsi moji sinovi, s tem pa pravico do zveznega tekmovanja na Hvaru. Skupina je potem na festivalu dramskih amaterjev Jugoslavije v avgustu isto delo zelo dobro predstavila tudi hvarski publik in strogi žiriji ter si priborila tretje mesto, s tem pa tudi bronasto medaljo. Medaljo bo naš skupini osebno izročil predsednik žirije hvarskega festivala dramskih amaterjev v soboto, 9. novembra zvečer, na odru Doma ljudske prosvete v Novem mestu. Ob tej priložnosti bo dramska skupina ponovno uprizorila Millerjevo dramo, na kar že sedaj opozarjamo vse prebivalce in jih vabimo, da se te pomembne slovesnosti udeležijo.

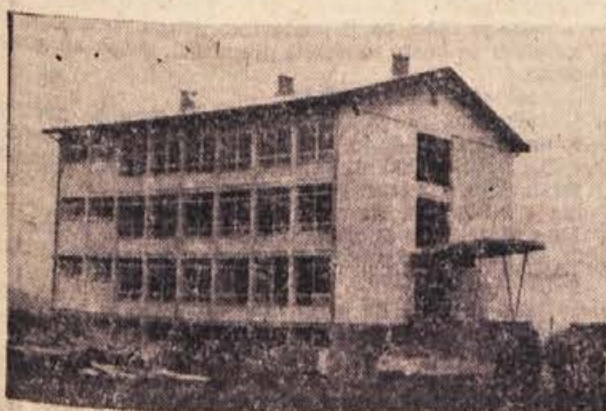
TELEVIZIJSKI KLUBI?

SODELOVANJE OBČINSKE ZVEZE SVOBOD, DELAVSKE UNIVERZE IN SZDL ZA ORGANIZIRANO KLUBSKO ŽIVLJENJE

Socialistična zveza je zlasti v zadnjih letih opozarjala na velik pomen klubov, ki naj bi bili na razpolago občanom za shajanje v prostem času ter za razne razgovore, bodisi o krajevnih, bodisi o gospodarskih, zunanje in notranjepolitičnih problemih. Povsod so po ustanovitvi klubov in ko so z združenimi močmi prebivalci uredili prostore, začeli težiti za televizorjem. Ker ni nihče skrbel za program, so klubi največkrat postali shajališče gledalcev televizijskih oddaj. Vsebinska delovanja klubov pa bi morala biti širša in bi morala biti usmerjena v področje, ki smo ga že omenili. Ker je televizijskih sprejemnikov vedno več, bo zaradi televizorja v klube zahajalo vedno manj ljudi. Z živahnimi sodobnimi oblikami klubskega življenja bo treba doseči, da klubi ne bi zamrli, kot so nekdanj rdeči kotički, čim je bilo potrošnikom na voljo dovolj radijskih sprejemnikov.

V občini Videm-Krško so se tega pomembnega vprašanja lotili zelo resno. Občinska zveza Svobod bo skrbel za kulturno plat programov v klubih, delavska univerza za ideološko in splošno izobraževalne programe. Socialistična zveza pa bo po svojih močeh skušala zagotoviti sredstva za ureditev klubskih prostorov. Takšna oblika dela je toliko pomembnejša tudi zato, ker se bo odslej pri klubskem delu v občini srečevalo več družbenih organizacij, ki bodo s skupnimi napori iskale nove oblike dela.

Klubskemu življenju, ki je v preteklem obdobju marsikje prenehalo, se obeta nova pot. Današnji čas zahteva tudi kulturno razgledanega občana. Socialistična zveza bo še vnaprej skrbel za to, da bo klubsko delo programsko usmerjeno in da bodo pri uresničevanju programov sodelovale ostale družbene organizacije, vsaka po svojih močeh.

Takole je bila nova šola v Sentjerneju nekaj dni pred izgotovitvijo; v njej je našlo svoj novi dom skoraj 800 učencev sentjernejskega šolskega okoliša

»Mi smo pa iz osnovne šole na Ajdovcu; vsem mladim bralkam in bralcem Dolenjskega lista pošiljamo lepe pozdrave!«

Sodelovanje zagotavlja večji uspeh

Delavske univerze spodnjeposavskih občin so se dogovorile za sodelovanje na izobraževalnem področju — V občini Videm-Krško bodo posvetili veliko pozornosti izobraževanju in seznanjanju s problematiko HTV zaščite.

Ce upoštevamo dosežanje zdravstveno zasledbo v delavskih univerzah vseh treh spodnjeposavskih občin, je ugotovitev, da niso mogle zadostiti vsem potrebam družbeno-ekonomskega, strokovnega in splošnega izobraževanja, kot na dlan. To je veljalo tudi za delavsko univerzo v Vidmu-Krškem. Bila je brez strokovnih sodelavcev. Ker so težave povsod enake, so se predstavniki videmsko-krške, brežiške in sevnjske delavske univerze dogovorili, da bodo skušali oroh streti z združenimi močmi. Priprave za izdelavo skupnega programa izobraževanja so že stekle. Na tej osnovi bodo izdelali akcijski program, ki bo posamezne konkretne izobraževalne naloge razdelili med vse tri delavske univerze. To bo toliko lažje, ker so nekatere potrebe skupne za celotno spodnjeposavsko območje. V zvezi s tem se bodo lažje dogovarjali za sodelovanje s strokovnimi sodelav-

ci, ki jih bodo v vseh treh občinah našli in z njimi sklepali dogovore. Ne gre zametavati dejstva, da bodo tudi stroški manjši, saj se enak seminar ne bo ponavljal v vseh treh občinah, ampak bo prirejen za vse zainteresirane v eni izmed njih. Vsi trije upravniki delavskih univerz bodo skupaj s poklicnimi strokovnjaki sestavljali strokovni kolegij, ki bo usmerjal delo s strokovne plati. Skripta za posamezne predmete, ki zadevajo celotno področje, in za skupne seminarje bodo izdajali pri delavski univerzi, ki bo po akcijskem programu dolžna prirediti takšen seminar. Dogovorili so se tudi to, da bo v prihodnosti ena izmed delavskih univerz, seveda tista, ki bo imela za to največ pogojev, prevzela vse poizčne sodelavce s področja, ki jih kanijo pridobiti. Delavska univerza v Vidmu-Krškem bo tako kot ostali dve v Sevnici in v Brežicah rešena mnogih

skrbí in težav ter se bo lažje in načrtnije posvetila izobraževalnemu delu. Pravkar pripravila niz predavanj in seminarjev s področja higijensko-tehnične varnosti v podjetjih. Takšen izobraževalni poseg je umešten, saj ugotovljamo, da število nesreč pri delu še vedno narašča. Strokovne analize opozarjajo na to, da v večini primerov botruje nesrečam nepoučenost ali malomarnost. Delavska univerza iz Vidma-Krškega pripravila potujočo razstavo, na kateri bodo obiskovalcem predstavili na 20 stojalnih fotografij in grafična ponazorila o nesrečah pri delu, hkrati pa tudi sodobne pripomočke higijensko-tehnične zaščite. Razstava bo obiskala Videm-Krško, Brestanico, Kostanjevico in Senovo. V vseh naštetih krajevnih središčih bodo v času razstave pripravili za področne kolektive predavanja, ki bodo razporejena tako, da jih bodo lahko obiskovali delavci vseh delovnih izmen. Med predavanji bodo z episkopom predvajali razne fotografije o higijensko-tehnični zaščiti in vzrokih posameznih nesreč.

Milan Filipčić: REICHSTAG V PLAMENIH

42

«Ce slišim besedo kultura, tedaj primem za samokres!»

To je stavek iz gledališke drame Hansa Jobsta, edinega nacionalsocialističnega pisatelja v tistem obdobju. Na Goebbellovo zahtevo so njegovo dramo igrala vsa nemška gledališča.

Kolone so marširale. Marširale in pele: »Če Judovski kri teče pod nožem, nam je še enkrat bolje...« To je bila »nova« doba. Zato so kolone SA prepevale: »Rdeča zalega, zmeljmo jo v kašo! SA maršira — cesta naj bo prosta!«

Prišla je ura obračuna! Za nazaj in za naprej. Nacisti so posegli v gledališča, film in upodabljajočo umetnost. Na vrsto so prišle šole in univerze. Spisek iz šol in univerz preganjenih učiteljev in profesorjev je grozota priča »nove« nemške ureditve. Nemški tisk in časopisi so bili poslej le zvočniki Goebbellove propagande. Nacisti so prepovedali večino inozemskih časnikov.

V Nemčiji ni bilo poklica, ki bi ne doživel čistke. Na vrsto so prišli tudi sodniki, advokati in zdravniki. Ura obračuna je prišla! Bila je grozna.

Napočila je prva nemška bartolomejska noč, noč pokola, ki so jo v Nemčiji uradno imenovali »noč dolgega noža« (»Nacht des langen Messers«). To je bil uradni nacistični naziv za krvav obračun, ki je bil po Hitlerjevem prihodu na oblast.

Po nepopolnih podatkih so oddelki SA »preverili« v letu 1933 60.000 ljudi. Kasarne SA so spremenili v mučnice. Politični ujetniki so bili aretirani brez zakonite osnove. Dovolj je bila ovadba ali pa drobna osebna zamera. V začetku julija 1933 so bila koncentracijska taborišča že znana. V njih je želelo že 40.000 moških in žena. Niso jih sodili in nihče izmed njih ni vedel, kako dolgo bo trajala njegova kazen.

»V Nemčiji vladata red in mir.« to je bil uradni odgovor nacističnih oblastí, ki je inozemski tisk opisoval z inozemstvom, so pristili, da so v pisnih pislih, da je v Nemčiji položaj miren. V zaporih pa so nacisti mučili jetnike s prvim sadizmom: dajali so jim pitri ricinusovo olje in lastni urin, lizali so morali lastno kri. Nacisti so mislili resno, ko so govorili:

»Zaposlili bomo industrijo konoplje.« V mislih s oimeli konopljne vrvi za vislice.

Takšna je bila pot novih gospodarjev Nemčije, ki so si nadeli ponosno ime »nadjudje«. Nacizem je že zdavnaj obljubljal, da bo rasno očistil Nemčijo, in Hitler je v svoji knjigi Mein Kampf določeno povedal, da bo pometal z rasno nečistimi primesi in nemškemu ljudstvu. Po njegovem so bili vsega zla krivi Judje.

Prišla je ura obračuna! Hitler je začel »judovsko vprašanje«. Prišel je preganjati Jude. Ze 1. aprila 1933 se je pričel uradni bojkot proti judovskim trgovinam in obratom, pred katerimi so se pojavili uniformirani SA-jevci. Sleherna nacistična organizacija je prejela natančen program bojkota. Judje so morali vrniti potne liste. Nemška dekleta so »opozorila«, naj se ne družijo z judovskimi mladeniči, če nočejo veljati za »judovski kurbe«. In tako so se čez noč rodili uradi za ugotavljanje porekla. Ugotavljali so, kdo je in kdo ni rasno čist. Bilo bi odveč govoriti o posledicah teh ugotovitev!

Se večeraj so bili ljudje spoštovani zdravniki, advokati, športniki, profesorji, učitelji, novinarji in uradniki. Odslej so bili to le še Judje, ki nimajo več pravice živeti v nemški sredini.

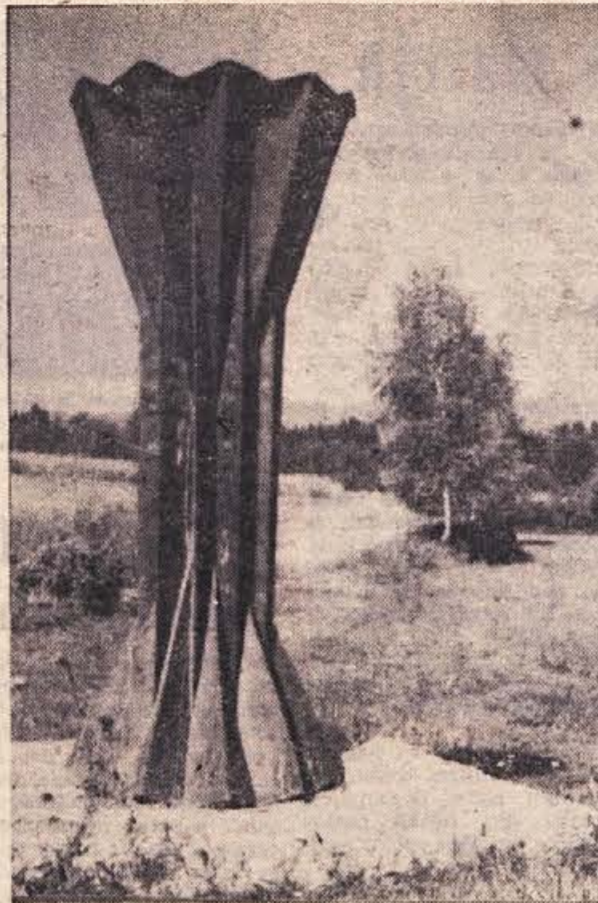
To je bil začetek viharja, ki se v nacistični Nemčiji ni nikoli polegel. Fašizem ne pozna meja v grozdejskih. Tak se je moral pokazati tudi v Nemčiji. Svet ga je predobro spoznal, posebno, ko so borbe »nadjudje« preplavile nemške državne meje in zamajale v temeljih Evropo in ostali svet!

Toda preden se je to zgodilo, je Hitler opravil še poseben obračun, ki nas lahko še bolj prepriča, da fašizem ne pozna predsodkov. Na poti k neomejeni oblasti se je pojavila nova nevarnost v lastni hiši. Ta nova nevarnost so bili voditelji oddelke SA, ki jim je poveljeval načelnik staba — Ernst Röhm.

ZADNJA OVIRA: ERNST RÖHM

Hitlerjeva vlada se je zatekla k nasilju, k metodam zastraševanja. Sodstvo ni imelo nobene prave veljave. Skupine SA so si uredile po zapuščenih skladiščih in kleteh svoje »bunkerje«. Semkaj so vlačili žrtve, jih mučili in ubijali. Semkaj so zapirali tudi ljudi, ki so jih izpustili šele, ko so zanje dobili odkupnino. Oblasti so marsikateri zločin proglasile kot politični ukrep. Ljudi se je lotil nemir, ker je zakonitost izgubila moč življenja pa je postalo negotovo. Toda nasilje je našlo tudi svoje obojevalce — predvsem mladino. To je bilo neke vrste prekuščanski idealizem. V oddelke SA so se vključevali vedno novi delničniki, ki so hoteli zavreči stari način življenja. Mladina si je želela dramatičnih zapletov in akcije, ki ji je napovedoval Hitlerjev prihod na oblast. Nacistična propaganda je prepričala večino nemškega ljudstva, da prihaja novo obdobje.

Ko je Hitler »zavzel« oblast, je bilo v Nemčiji 6 milijonov brezposelnih. To je bila močna armada zreveltiranih bednikov, ki so bili pripravljivi tli za vsakim, ki bi jim obljubil vsakdanji kruh. Hitler je podžigal svoje ljudi k akciji in navduševal oddelke SA takole:

»Vaza spominov« v Vranovičih, eden izmed spomenikov naše revolucije

Najmanj rojstev v Zahodni Nemčiji

Po statistiki živi na vsakem kvadratnem kilometru zemlje na svetu 26 ljudi. Se pred desetimi leti jih je na vsakem kvadratnem kilometru živelo samo 18. Kot povzemamo iz demografskega koledarja, ki ga je izdala OZN, so ljudje najgostejše naseljeni na Nizozemskem, in sicer 346 na kvadratni kilometer. Največ prostora imajo ljudje v Južni Africi — na vsakega človeka pride

en kvadratni kilometer prostora. V Kanadi živi na enako velikem prostoru dva človeka, v ZDA pa dvajset. V Severni Ameriki živi 65 odstotkov vseh ljudi v mestih, sledi Evropa z 58 odst., Oceanija s 56, Sovjetska zveza in Južna Amerika s po 48 odstotki.

Grobnica s telefonom

Tovarnar čevljev Maurice Morel iz Arpajona (Francija) je naročil pri telefonski upravi telefonsko zvezo s svojim grobom. Priletni milijonar bi se želel tako izogniti vsaki morebitni neprijetnosti, ki bi se mu utegnila dogoditi v grobu. Razen tega si je tovarnar čevljev dal napeljati v svojo družinsko grobnico tudi poseben alarmni zvonec. Čevljarski milijonar je vztrajal pri svoji zahtevi, ker je že pogosto slišal, da so bili pokopani ljudje, ki v resnici ni so bili mrtvi.

Največje število rojstev na svetu je na Slonokoščeni obali in sicer 56,1 na 1000 ljudi, na zadnjem mestu je Zahodna Nemčija s samo 10,6 promila rojstev. Najmanjšo umrljivost na svetu ima Island, in sicer sedem smrtnih primerov na tisoč ljudi. Največjo umrljivost otrok so zabeležili v afriški republiki Gabon, najmanjšo pa na Švedskem in Nizozemskem.

Največji letni prirastek ljudi ima Gana, in sicer 4,1 odstotka. Države z visokim odstotkom letnega prirastka so Albanija, Brazilija, Formoza, Kenija, Mehika, Filipini, Siam. Povprečno je v Evropi in v Severni Ameriki več žensk kot moških, v Aziji in v Oceaniji pa je obratno. Navseh delih sveta je v nižjih sta-

IZPOLNJENA OBLJUBA

Asfaltna preproga, dolga 1096 kilometrov, je dobila svojo dokončno obliko. Skale so jo marljivo roke nad pol milijona mladih Jugoslovancev. Zgrajen je naš novi kolos, Novi produkt »Bratstva in enotnosti«, ki se razteza kar čez štiri republike.

Priključimo si v spomin! Prve delovne akcije so se začele 1. aprila 1948. To je bil novi izraz mladih Jugoslovancev. Sporočili mladini sveta, kako je treba obnavljati svojo, od vojne opustošeno deželo. Na akcijah, v delu, s pesmijo in tovarištvom. V prostem času razni tečajji, športna tekmovanja. Okrog 200.000 mladincev in mladink se je usposobilo za upravljanje avtomobila, traktorja, mopeda, za delo v raznih strokah. 16.000 mladincev in mladink iz tujih dežel je navezalo stike z našo mladino na akcijah v Sloveniji, Srbiji, Makedoniji. Na čvrstih temeljih je zgrajena nova trdnjava. To je nova Jugoslavija — rojena pred dvajsetimi leti v skromnem bosenskem mestu Jajcu.

Pred nami je nekaj udeležencev te edinstvene akcije na svetu. Nekaj mladincev in mladink iz Novega mesta, ki so od leta 1938 do danes pripevali svoj delež trasi Ljubljana — Gjevgelija. Posredujemo nekaj njihovih spominov na dneve, ki so jih preživeli na avtomobilski cesti.

Priključimo si v spomin! Prve delovne akcije so se začele 1. aprila 1948. To je bil novi izraz mladih Jugoslovancev. Sporočili mladini sveta, kako je treba obnavljati svojo, od vojne opustošeno deželo. Na akcijah, v delu, s pesmijo in tovarištvom. V prostem času razni tečajji, športna tekmovanja. Okrog 200.000 mladincev in mladink se je usposobilo za upravljanje avtomobila, traktorja, mopeda, za delo v raznih strokah. 16.000 mladincev in mladink iz tujih dežel je navezalo stike z našo mladino na akcijah v Sloveniji, Srbiji, Makedoniji. Na čvrstih temeljih je zgrajena nova trdnjava. To je nova Jugoslavija — rojena pred dvajsetimi leti v skromnem bosenskem mestu Jajcu.

»Hm, težko reči. Morda je to zdaj, kadar se peljem po tem delu avtomobilske ceste. Počutim se tako srečna.«

»JANKO SAJE: »Moj debut pri graditvi avtomobilske ceste je bil v maju 1939. Tedaj je VII. novomeška brigada »Milan Majcen« delala pri Negotinu na Vardarju, torej na odseku ceste Gjevgelija — Skopje. V istem taborišču so bile tudi brigade skoraj iz vseh krajev Jugoslavije. Bilo je hrupno in veselo od vstajanja pa do poznih večernih ur, ko je pesem zamenjala udarce krampov in lopat. Moj najljubši spomin? Slovesna razglasitev rezultatov dela. Glavni štab je naš brigadi dodelil štirikrat naziv udarne ti štirikrat povahale! Spominjam se tudi prelepega izleta na kmetijsko gospodarstvo v Kavadarcih.«

Isto leto je pomagala graditi avtomobilsko cesto tudi mladinka FANI KRHIN, IX. novomeške delavsko-kmečke brigadi je september in

oktober preživela na delu pri Aleksandru. Zabavnih večerov, na katerih smo bili pomeniški vsi mladi Jugoslovanci, sem najraje obiskovala razne tečaje. Diploma tečaja »Elektrika in topodinjstvo« mi se danes dopomni, da skoraj vsa manjša dopravila v stanovanju opravim sama.«

»Leta 1960 se bom najboljši spomnil prav zaradi delovne akcije v Srbiji, nam je reklo mladinec BORIS KU-ZELJ. Delal sem v sklopu srednješkolske brigade, ki so jo sestavljali dijaki in dijakinje iz Trbovelj, Kranja, Ljubljane in Novega mesta. Naša specialna brigada je pomagala delavcem in uslužbenecem podletja »Mostogradnja« iz Niše. To podjetje je trasiralo odsek avtomobilske ceste Beograd — Osipavonica, ki je bila prav pred kratkim odprta za promet... V prostem času smo organizirali razne izlete v bližnjo okolico. Nedvomno je bil najlepši izlet do groba Neznanega junaka na Avali.«

Dijak učiteljskega JURE PERKO je bil na avtomobilski cesti lani in letos. Lani kot komandant v XVIII. novomeški brigadi »Mirana Jarc« pri Svetozarevu, letos pa je bil komandant VI. ljub-

FANI KRHIN

JURE PERKO

BORIS KUZEJ

ALGE ZA LJUDI NA MESECU

V razrušenih državah Amerike dobo trenutno potiskuje in preživlja, s katerimi naj bi se rešili vprašanje

prehrane človeka na Mesecu. Izpopolniti nameravajo močvirski regeneracijske hrane iz telesnih organskih izločkov astronautov samih. Kokoši, ki bi jih na Mesecu lahko hranili z algami, bi lahko predstavljale ogrožje jedilnega lista za astronaute.

V bližini kalifornijskega mesta Lancaster so začeli vzgajati posebne vrste alg, ki bi služile za izredno hrano kokosim. Računajo, da bi lahko na sorazmerno majhnem prostoru pridelali letno deset ton teh alg. Ker pa predstavlja predelava človeške hrane iz alg za zdaj težko rešljiv problem, so se znanstveniki odločili za posebne posrednike, najverjetneje kokoši ali zajce, ki bi se hranili s hrano, pripravljeno iz alg.

ZAPLETEN PRIMER

Osebe, ki morajo zaradi svojih opravkov pogosto potovati po svetu, so glede na rodnosti in državljansva pogosto v zadregi. Se posebno nerodno je, kadar dobijo taki ljudje otroke. V takem zamotanem položaju sta se znašla zakonca Jalin. Robert Jalin, Kanadčan, rojen v Kaliforniji v Indiji, in njegova žena rojena v Johannesburgu v Južni Africi, sta dobila hčerko Vando, ki se je rodila v Tokiju na Japonskem. Zapleteno, kaj? No, oče in mati sta z enim samim zamahom prestekala gordijski vozeli: za hčerko sta zahtevala angleško državljanstvo in ga tudi dobila.

Vaš tehnik? DOLENJSKI LIST!

astronavtov samih. Kokoši, ki bi jih na Mesecu lahko hranili z algami, bi lahko predstavljale ogrožje jedilnega lista za astronaute.

V bližini kalifornijskega mesta Lancaster so začeli vzgajati posebne vrste alg, ki bi služile za izredno hrano kokosim. Računajo, da bi lahko na sorazmerno majhnem prostoru pridelali letno deset ton teh alg. Ker pa predstavlja predelava človeške hrane iz alg za zdaj težko rešljiv problem, so se znanstveniki odločili za posebne posrednike, najverjetneje kokoši ali zajce, ki bi se hranili s hrano, pripravljeno iz alg.

ZAPLETEN PRIMER

Osebe, ki morajo zaradi svojih opravkov pogosto potovati po svetu, so glede na rodnosti in državljansva pogosto v zadregi. Se posebno nerodno je, kadar dobijo taki ljudje otroke. V takem zamotanem položaju sta se znašla zakonca Jalin. Robert Jalin, Kanadčan, rojen v Kaliforniji v Indiji, in njegova žena rojena v Johannesburgu v Južni Africi, sta dobila hčerko Vando, ki se je rodila v Tokiju na Japonskem. Zapleteno, kaj? No, oče in mati sta z enim samim zamahom prestekala gordijski vozeli: za hčerko sta zahtevala angleško državljanstvo in ga tudi dobila.

Vaš tehnik? DOLENJSKI LIST!

predsednik sveta v naselju »Udarniki« pri Smederevu. Pa naj raje pove sam:

»Naloga našega sveta niso bile prav nič lahke. Svet je moral skrbeti za življenje in delo osmih brigad v naselju. Toda težave so nam veliko lajšali sami brigadirji s svojim neoporečnim delom in disciplino v taborišču. Zanimivo, da sem med vsemi temi brigadirji bil edini Slovenec. Najboljši trenutek sem doživel ob zaključku dela naše izmene, ko so sporočili rezultate in podelili priznanja. Vse brigade so dobile naziv udarne in plaketo AVNOJ, najvišje priznanje letošnje akcije.«

»Kaj pa najtežji trenutek? — Samo vprašal Humarja.«

»Novica o katastrofi v Skopju. Taborišču je zastal diš. Vsi smo takoj ponudili svojo pomoč in zadnji dinar iz žepa.«

Zaključena je velika etapa za mladinskih akcij. Obljuba je izpolnjena. Prihodnje leto bodo pa spet zapeli krampi in lopate. Takrat pri graditvi vaj dranske magistrale. To je obljuba mladine Titu in vsem Jugoslovancem.

Tekst in posnetki: B. ENKA

— Le pogled, kako bo očka zdajle pridno pogotnil zdravilo!

ALBERT BENI:

DRAMA

S prijateljem sva napisala dramo. Delala sva leto dni. Z ljubeznijo in navdušenjem.

Drama je bila napisana. Uspelo nama je, da sva zanjo vzbudila zanimanje nekoga znanega režiserja in njegovega prijatelja, igralca, ki sta jo prebrala. V začetku sta bila pri branju resna in zamišljena, toda že v tretji minuti sta se pričela smehljati, dokler nista na koncu prvega dejanja izbruhnila v pravočasno rezgetanje. Ko sta jo prebrala, sta režiser in njegov prijatelj hkrati vzkliknili: »Bomba! Prava bomba!«

S prijateljem sva se spogledala in se zadovoljno nasmehnili. Nato smo popili črno kavo in pričeli kratek razgovor.

— Napisala sta pametno, globoko in duhovito dramo. Dialog je tekoč. Osebnosti so močne. Tematika je zanimiva in vznemirljiva. V njej je nekaj klasičnega! — je dejal režiser, njegov prijatelj pa je odobravajoče kimal z glavo. Midva pa sva se naravnost topila od navdušenja in samo najina prirojena skromnost nama je preprečila, da nisva takoj pomislila na spomenik nekje sredi mesta.

— Samo, — je nadaljeval režiser, — v dramo je oseba, ki je popolnoma nepotrebna. Prav lahko bi jo vrgla ven, ker ničesar ne prispeva k razvoju dejanja. To je heroj Fridolini!

— Kaj? Kako? — sem dahnil.

— Zaradi njega sva izgubila toliko noči! Kakšen ogenj vendar gori v njegovih samogovorih! Ne! Nikakor!

Toda režiser in igralec sta bila neizprosna in čez tri ure sva z bolečino v duši zarila nož Fridolinu v hrbet.

— Pa heroj Otokar! — je nadaljeval režiser. — Ne razumem, zakaj sta ga sploh ustvarila. Misel drame mora biti jasna! Osdredotiči se mora na bistvo! Prav lahko ga vržeta iz drame!

Ponovno sem žalostno pogledal prijatelja. Pričela se je razpravljati. Po štirih urah sva z že krvavimi rokami zadavila še heroja Otokarja. To sva storila težko — niti tri kave niso niso mogle pomiriti. Nekoliko naju je pomirila šele matematična točnost, s katero sta režiser in igralec prijatelj razlagala ustvarjanje odrskega dela.

— Zdaj pa bi se še malo pomudil pri heroju Ciprijanu! — je spet pričel režiser. — Zakaj sta ga pravzaprav ustvarila? Besede, besede... same besede! Prav lahko bi ga izločili!

S prijateljem sva globoko vzdihnili. Temu heroju sva poklonila svoje srce. Velikokrat sva jokala nad njegovo žalostno usodo. V mislih sva živela s tem najimim herojem. Odlučno sva vzela svojo dramo in odšla.

Cez dva mučna dneva sva se vrnila k režiserju in mu sporočila, da sva pozno sinoči heroja Ciprijana vrgla skozi okno, njegovo truplo pa sva pokopala na vrtu.

— Imenitno! Imenitno sta storila! — je vzkliknil režiser zadovoljivo. — Od deset oseh jih je ostalo samo še sedem... Toda v avtomobilu je prostora samo za pet!

— Kakšen avtomobil? — sva se začudila.

— Avtomobil naše gledališke skupine! — je odgovoril režiser.

— Kaj ima vaš avto opraviti z najno dramo? — sva vprašala jezo.

— Kaj ima opraviti?... Kako pa bomo strpali v avto sedem ljudi, ko pa je v njem prostora samo za pet? Se dve osebi morata izginiti!

S prijateljem sva padla v nezavest. Čez dva dni sva vendar ubila še dve osebi, preostalih pet pa sva strpala v avtomobil gledališke skupine.

Zdaj piševa dramo za neko drugo gledališko skupino, ki ima vespo s prikolicco. Dramo za tri osebe... Obveščava široko gledališko javnost, da piševa tudi dramo za kolesarje. En kolesar — ena oseba! Konec!

Pesnik Dragotin Kette se je peljal z vlakom od Novega mesta proti Ljubljani. Na manjši postaji že blizu Ljubljane vstopijo tri gospe ali gospodične mlajših let. Ker so bili vsi prostori zasedeni, se posredno lotijo Ketteja in začno poglasno napletati o nedostojni mladini, o slabi vzgoji in podobnem. Nenadoma skoči Kette pokonci in se prikloni:

»Dovolite, drage dame, ali smem najstarejši med vami ponuditi svoj sedež?«

Dragotin je mirno sedel do Ljubljane.

Nesto, slovenskih novinarjev Anté Beg je imel celo zbirko muhavosti, ki mu jih je prizadejal tiskarski škrt. Take napake v slovenskem časopisju pa niso nastale vedno po naključju, temveč so si takratni staveli ali vajenci radi privoščili urednike in dopisnike z dozdevnimi »tiskarskimi škrti«.

Po takratni navadi so listi o božiču objavili poseben uvodnik s primernim zaključnim voščilom. Bralci »Domovine« so se do solz nasmejali, ko so nekdo brali na koncu Begovega uvodnika: »Slava Begu na višavah!«

— Kakšna soba pa je tole, dragi?

Po letošnjem občinskem prazniku

Plenarnega zasedanja občinskega odbora SZDL, na katerem so razpravljali o problematiki kmetijstva in gozdarstva, se je 26. oktobra udeležil tudi republiški sekretar za kmetijstvo inž. Janez Perovšek. Med drugim je poudaril, da je treba predvsem izdelati natančne ekonomske in sociološke študije o prebivalstvu, ki živi na takih zemljiščih, ki bi jih kazalo odkupiti. V občini je treba graditi tako industrijo, ki je neposredno odvisna od kmetijstva, pri tem pa je nujno treba upoštevati tudi bližino Zagreba in vedno večji pomen turizma. Na seji so se pogovorili, da bodo v vseh krajevnih organizacijah SZDL zdaj še podrobneje razpravljali o vseh važnejših problemih kmetijstva in pogodbenega sodelovanja, prav tako pa bodo povsod govorili tudi o podružbljanju gozdne proizvodnje. — Na seji so tudi ugotovili, da so v občini močno presegli plan ljudskega posojila za Skopje, pri čemer so tudi kmetje dosegli 112 odstotkov predvidenega plana

Z vrsto lepo uspešnih praznov in prireditev so v brežiški občini počastili svoj letošnji praznik — spomin na izseljevanje in boj Brežiške čete. V nedeljo zjutraj so odprli filatelistično razstavo občin Brežice in Videm-Krško, nato pa roketomno asfaltno igrišče, na katerem je sledil šolski turnir. Ob 10. uri so v prostorih Prosvetnega doma s posebno slovesnostjo odprli delovanje nove relejne radijske postaje Brežice. Slava so se udeležili med drugimi tudi podpredsednik GO SZDL Slovenije Franc Kimovec, sekretar sveta za kulturo in prosveto Miloš Poljanšek, sekretar sveta za šolstvo tov. Lipužič ter številni domači predstavniki. Govoril je podpredsednik občinske skupščine Franc Bukovinski, nova postaja pa je takoj prenašala potek praznov v dvorani. Gostje so si nato novo postajo tudi ogledali.

prvoborcem tamkajšnjega okoliša; prišlo je kakih 700 ljudi, govoril pa je Lojze Vučajnik. Igrala je godba na pihala iz Loč, sodelovali pa so tudi gasilci in šolska mladina. Tako slavje je bilo tudi v Velkem Obrežu, kjer so odkrili spominsko ploščo Jožetu Savriču. V ponedeljek dopoldne je bila v brežiškem Prosvetnem domu slavnostna seja občinske skupščine, katere so se udeležili tudi tovariši Miloš Poljanšek, predstavnik občin Videm-Krško, Samobor, Sevnica, predsednik OO SZDL Celje Jože Marolt, več ljudskih poslancev, predstavniki garnizije JLA in drugi. Govoril je predsednik OS Milan Šepetavc, kateremu so člani telesne vzgoje med sejo čestitali in mu izročili spominski kipec športnika.

Takoj nato je Zveza združenj borcev brežiške občine razvila v dvorani svoj prapor; kumoval mu je predsednik Šepetavc in ga izročil majorju Erešu, predsedniku brežiške ZB. Za prapor se je zahvalil sekretar ZB Tona Račić. Tudi to slavje je prenašala nova domača radijska relejna postaja. Gostje in odborniki so si nato ogledali nove hlevne KGP v Vrbinu, kjer je Jože Ogorevc razložil načrte posestva. Tu je zdaj 6 hlevov z 960 stojišči za pisanje goveje živine in vzrejo telet. Zdaj urejajo še skladišče za 60 vagonov, novo sušilnico in sanitarije. Z Borovimi Raztrganci, ki so jih uprizorili v ponedeljek zvečer člani Slovenskega ljudskega gledališča iz Celja, je bil spored prireditev za leto 1963 uspešno zaključen.

Razprava o povišanju cen mesa

»Mesnica« v Brestanici in največji sta zaposlili za zvišanje cen mesu v prodaji na drobno. Svet za blagovni promet in turizem občinske skupščine Videm-Krško je razpravljalo o predlogu in sklenilo predlagati občinski skupščini, da sprejme odlok o določitvi najvišje prodajne cene za presno govejo, telečje, svinjsko meso ter drobovino. Odborniki občinske skupščine pa so v burni razpravi na zadnji seji menili,

da odlok ekonomsko ni dovolj utemeljen, ker bi vsako povišanje cen mesu bremenilo življenjski standard delovnih ljudi. Odborniki so tudi izjavili, da je kategorizacija mesa zgolj formalna in da se vse meso prodaja za prvovrsta, čeravno ni. Odbornikom tudi ni šlo v račun, zakaj so cene mesu na Gorenskem nižje kakor v občini Videm-Krško. Kritizirali so tudi nehygieničen dovoz mesa iz klavnice v mesnici. Občinska skupščina je predlagala, naj se odbržejo sedanje cene mesa in da naj svet za blagovni promet upošteva pripombe občinske skupščine pri določitvi cen. Cene mesu naj bi uskladili na osnovi ponudi in povpraševanja.

Potreben šiviljski servis

14. maja 1962 je pričel delovati v sklopu stanovanjske skupnosti v Vidmu-Krškem šiviljski servis, ki ga vodi šivilja Kristina Bajc. Čeravno je doba od ustanovitve kratka, je servis dosegel že lepe uspehe. Trenutno zaposluje le tri šivilje, ki pa so ustvarile v devetih mesecih okoli 1.200.000 dinarjev prometa. leta povečale na 1.500.000. Računajo, da bodo promet do konca povečale najmanj na 1.600.000 dinarjev.

Rokomet v Brežicah

V nedeljo, 27. oktobra, je bila slavnostna otvoritev roketnega igrišča »Vrta« v Brežicah. O pomenu tega športnega objekta in o občinskem prazniku je spregovorila predsednica občinske zveze za telesno kulturo Mimica Avsec. Nato je sledilo srečanje mladitv v rokometu. Igrali sta I. in II. osnovna šola. Rezultat 11:3 (4:2). Lepo so igrali predvsem Blatnik, Lešnikar, Zbončar in Kukavica.

Za zdaj samo štiri podjetja v celjskem okraju

Komisija sveta za delovni čas pri Republiškem sindikalnem svetu je sklenila, da preidejo v celjskem okraju na 42-urni delovni tednik naslednja podjetja: tovarna celuloze in papirja »Djuro Salaj« v Vidmu-Krškem, tovarna »Aero« v Celju, trgovsko podjetje »Modac« v Celju in »Kometa« v Zrečah.

Ob 10. uri je bila roketna tekma II. slovenske lige: Brežice : Krmeč 2:8 (1:3). Brežičani so goste močno porazili in lahko trdimo, da je njihova ekipa vsak dan boljša. Zla ti so odlični vratar Novak, Knežević, Setine in Avsec. Ob 14. uri sta igrali ženski ekipi Pirana in Brečice. Rezultat 3:2 (2:2). Obe ekipi tekmujeta v I. slovenski ligi. Gostje so zmagale popolnoma zasluzeno. Nogomet: Brežice : Senovo (0:0) 1:3. A. B.

Brestaniški pionirji so dobri strelci

V počastitev 20. obletnice zasedanja AVNOJ so imeli pionirji osnovne šole iz Brestanice tekmovanje v streljanju z zračno puško. Tekmovali so pionirji in pionirke od 5. razreda dalje, in sicer med urami telesne vzgoje. Udeležba pionirjev je bila stodontna. Tekmovanje je bilo v elektrami pod vodstvom tov. Čubra in je trajalo en teden.

Rezultati tekmovanja: Pionirji: 1. Stašo Čuber 106 krogov; 2. Milan Malnar 96; 3. Riko Leskošek 86. Pionirke: 1. Mira Sluga 96 krogov; 2. Tilka Lavrič 72; 3. Irena Jesenssek 69.

Po končanem tekmovanju je DPM iz Brestanice podelilo najboljšim knjižne nagrade. Zaradi izrednega zanimanja za strelski šport trenirajo pionirji še naprej in se pripravljajo za občinsko prvenstvo, ki bo v Krškem 29. oktobra. Njihova želja je, da bi se uvrstili med najboljše in da bi sodelovali na okrajnem prvenstvu v Krškem 3. novembra. — Mladim strelcem želimo mnogo uspehov.

Sindikati: pred obilico novih nalog

Poročilo, ki je bilo poslano vsem delegatom za občini zbor brežiškega občinskega sindikalnega sveta, načena toliko nalog, da bo prav, če se malce pomudimo ob njem. Število članov sindikata se je v zadnjem letu povečalo, čeprav je število zaposlenih nekoliko manjše. V občini je 57 sindikalnih podružnic z okoli 4100 člani, 600 zaposlenih pa je izven sindikata.

Pogosto menjavanje poklicnega sindikalnega delavca na OBSS je imelo slabe posledice, ki se odražajo v podružnicah. Štiki niso bili stalni, pa tudi spodbud iz občinskega vodstva je bilo zato manj. V polkrogem letu je bilo v plenumu in v predsedstvu OBSS iz raznih vzrokov zamenjanih več kot četrtnina članov. Tudi to ni imelo najboljšega odmeva pri delu.

Nova vodstva podružnic, ki so bila izvoljena letos, so izbrana dokaj pestro. V njih je 168 žena in 50 mladincev, 108

neposrednih proizvajalcev in 77 komunistov.

Poročilo graja nedelavnost komisij, ki bi morale biti občinskemu sindikalnemu svetu v pomoč, pa sploh niso začele. Glede rekreacije in tovarniškega tiska ni bilo storjenega nič, prirejeno je bilo športno tekmovanje med sindikalnimi podružnicami, največ pa je bilo opravljenega pri

gostinske in manjše obrtne — kjer o delavskem samoupravljanju skoraj ne moremo govoriti. Marsikje se ustanovili ekonomske enote vendar čije ker do ustanovitve ni prišlo, ker so v večini primerov centralni delavski sveti zadržali vse pravice in pristojnosti.

Ob koncu se poročilo pomudi še ob številnih, ki govorijo o uresnitvi nalog družbenega plana za letošnje leto. Iz celotnega poročila pa je moči potegniti zaključek, da tako potegnejo občinskega sindikalnega vodstva kot tudi vodstev podružnic sindikat v brežiški občini ni znal vsesaj prisluhniti potrebam in zahtevam akcije tam, kjer je bilo potrebno.

BREŽIŠKE VESTI

Izobraževanju. Prirejena sta bila dva 3-dnevna seminarja za člane delavskih svetov in upravnih odborov in seminar za sindikalna vodstva (samo prvi del, za drugi del je zmanjkalo sredstev). Poleg tega so bili še trije seminarji za člane komisij, ki pripravljajo statute v delovnih organizacijah ter razgovor o težavah, ki se pri tem pojavljajo. Ker so udeleženci izrazili željo, naj bi bil prirejen še en takšen razgovor, bodo vabljeni nanj v začetku novembra. Na prvem razgovoru je bil sprejet sklep, da morajo v vseh delovnih organizacijah do 15. novembra letos pripraviti osnutke statutov.

Poročilo se malo dalje mudi okoli bolniških izostankov, ki nenehno naraščajo, pa sindikalne podružnice o tem sploh niso razpravljale. Z več resnosti bo treba povsod začeti s pripravami na 42-urni delovni teden.

Govorec o delavskem samoupravljanju, poročilo ugotavlja, da je to v mnogih delovnih organizacijah dokaj razvito, kljub temu pa so tudi takšne organizacije — predvsem

Popoldne so ob 13. uri odkrili v Rigoncih spominsko ploščo bratom Gerjevičem,

Upajmo, da bo novo vodstvo naloge laže in boljše uresničilo kot dosedanje, ki je bilo prevečkrat menjano.

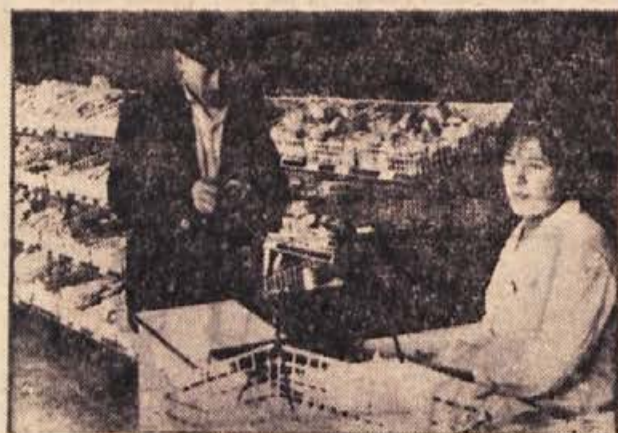
Krvodajalska akcija v Loki

Tri leta zapovrstjo je krvodajalska akcija v Loki zelo uspela, letos pa je bilo nekoliko slabše, ker je mnoge zadržalo nujno kmečko delo. Od 33 prijaviteljev je dalo kri le 19 oseb. Pohvaliti je treba kolektiv obrata KZ v Loki ter ostale krvodajalce iz Loke, Sentjurja, Račice, Celovnika, Radeža in Razbor. Pogrešali smo prebivalce Zirovnice in Brega.

Morda bi bilo bolje, če bi bila akcija spomlad, ko imajo ljudje več časa.

Potrošnja stekleničnih vin se povečuje

V podjetju »Brežice vino« imajo sodobno polnilno napravo za stekleničenje vin. Ko so lani začeli s to novostjo, je bilo sprva težko najti kupce. Najhitreje so prednost prodaje vin v steklenicah doleteli na področju SRH. Prodaja se je v manj kot letu dni tako izpremenila, da gre na račun stekleničnih vin 40 odstotkov vseh prodanih količin in le 60 odstotkov na račun odprtega vina v sodih. Povedali so, da se bo v prihodnjem letu razmerje izpremenilo tako, da bodo prodali 60 odstotkov vseh vin v steklenicah in le še 40 odstotkov v sodih. Pretežni del stekleničnih vin prodajo na področju SRH, kjer je največji potrošnik Karlovac, v Sloveniji pa trgovska mreža še ni dovolj obdelana, kot so povedali. Razen treh domačih vrst: solzica, zdravica in cviček (vse tri vrste sodijo med tipična vina) bodo stekleničili tudi rizling in silvanec ter nekatera druga sortna vina z bizeljskega in štajerskega vinogradniškega okoliša.

Trgovsko podjetje v Sevnici je odprlo preurejeno prodajalno na Glavnem trgu. Na sliki: pogled v samopostrežni špecerijski oddelek preurejene prodajalne, kamor se potrošniki radi zatekajo

„SREMIČ“ z zvezanimi rokami?

Kako naj se razvija gostinstvo, ko ostane komaj kak dinar za sklade? — Čeprav je promet večji, je ustvarjeni dohodek manjši — Gostinci so za uvedbo prometnega davka na liter alkoholnih pijač — Neuporabni most v Vidmu-Krškem povzroča turizmu ogromno škodo — Idej je dovolj celo za izvoz, samo sredstev manjka...

Naslov je prav gotovo nenavaden, kljub temu pa združuje vse tisto, kar je izzvenelo iz razgovora s predstavniki hotela »Sremič« v Vidmu-Krškem. Trikotna dolina, ki se odpre ob avtomobilski cesti od Brežic proti Vidmu-Krškemu, obrobljena z valovitim gričevjem, mora vzbuditi zanimanje v vsakem avtomobilistu taliko bolj, ko iznenada opazi dva visoka dimnika in daleč vidno stavbo tovarne papirja.

Videm-Krško je bilo prvo mesto v doletenjskem turističnem bazenu, ki je dobilo po vojni sodobno urejen hotel ob Zopališču z olimpijskim bazenom. Turist hotel Sremič kljub temu danes komajda živi. Turizem šepa — tako so ugotovili v svetu za turizem in občinski skupščini v Vidmu-Krškem, takšna je bila ugotovitev sveta za turizem pri gospodarski zbornici za okraj Celje, enako pa ugotavljajo tudi na OLO Celje.

Gostinski obrat mora biti več kot samo aktiven!

Gostinstvo bi se moralo hitreje prilagajati potrebam, to pa terja sredstva za investicijske naložbe, namenjene preurejanju starih in gradnji novih turističnih obratov. Časi, ko smo lahko z zadovoljstvom ugotavljali: — Naš gostinski obrat je aktiven! so minili. Zgolj aktivnost še ne zagotavlja sredstev za rast obrata in pogojev, da bo šel s časom naprej. Obseg gostinstva prometa je iz leta v leto večji, dohodek pa se ne povečuje, ampak celo zmanjšuje. In vzroki? Povečanje prometa je posledica večjih cen prehrabnih izdelkov in alkoholnih pijač. Stroški za vzdrževanje obratov gostinske stroke — zlasti obratniška dela — raste še hitreje.

V prvem polletju je hotel Sremič z ustvarjenim prometom v vseh svojih gostilnah uresničil 68,4 % letnega plana, za materialne stroške so porabili

61,5% za vse leto predvidenega zneska, za osebne dohodke pa so porabili le 48% planiranih sredstev. Kljub temu niso ustvarili čistega dohodka. Za plače je celo manjkalo 300 tisoč dinarjev, ker so morali obračunati prispevek iz dohodka. Konec tretjega tromesečja so ustvarili 88,4% plana za leto 1963, odnosi med prej navedenimi pokazatelji pa so se še poslabšali.

Pavšal bi prenesli laže kot redni obračun

Občinska skupščina je hotelu Sremič zmanjšala njegov redni prispevek za občinski investicijski sklad. Določili so okroglo število, preostanek do rednega obračuna pa mora hotel odvajati za rezervo v svoj poslovni sklad. Ta sredstva so na področni banki blokirana in jih ne morejo uporabljati niti za obratna sredstva. V prvem polletju so jih zbrali za nekaj manj kot en milijon dinarjev.

Pavšalni obračun obveznosti bi jim zagotovil vsaj nekaj sredstev za sklade. Nekaj bo treba vsekakor ukreniti. Prometni davek od alkoholnih pijač, ki ga plačujejo od končne cene za liter, ne spodbuja k točenju kvalitetnih vin. Večjo boljše in pravičnejše bi bilo, ko bi prometni davek plačevali v določenem znesku za liter stočnega vina. Pri dosedanjem načinu so prizadeti zlasti gostinski obrati višjih kategorij, ki morajo v kalkulaciji za prodajno ceno vi-

SPODNJE

Obveščanje, izobraževanje, statuti

Komisija za ideološko vzgojo pri občinskem odboru SZDL v Vidmu-Krškem je v svojem programu zajela proučevanje obveščanosti občanov, raznih oblik izobraževanja ter statutom občinske skupščine in krajevnih skupnosti.

Obveščanost občana o razvoju in o vsem, kar je pomembnega v bližnji in daljnji okolici, je eden izmed stebrov demokratičnosti v našem družbenem sistemu. Vpliv in neposredno odločanje pa sta mogoča samo, če je sproti obveščen o vsem, kar se ga tiče bodisi posredno, bodisi neposredno. Občinski statuti, ki jih še pripravljamo, in statuti krajevnih skupnosti bodo morali temu problemu posvetiti precej pozornosti. Da bi lahko razpravljali o tem, kako naj poteka obveščanje občanov v bodoče in kakšne slabosti bo treba pri tem odpraviti, moramo vedeti najprej, kakšno je bilo obveščanje doslej.

Komisija za ideološko vzgojo pri ObO SZDL v Vidmu-Krškem se je zato odločila proučiti dosedanje delovanje in vpliv sredstev za informiranje v občini ter hkrati s tem ugotoviti tudi to, kako so ta sredstva razširjena in koliko se jih občani poslužujejo. Ocenili bodo tovrstne vplive domačih šapirografiranih glasil, ki jih izdajajo posamezne krajevne organizaci-

je SZDL, tovarniškega tiska, Dojenjskega lista in Celjskega tednika ter se pomudili tudi ob vprašanju, kako uporabiti za boljše obveščanost občanov novo radijsko postajo v Brežicah.

Občana lahko obveščamo o marsičem tudi s pomočjo razgovorov in klubih. Tam lahko prebivalci načnejo razne probleme, ki so zanje preči in dajo hkrati mnoge pobude, kako jih rešiti. Življenju v klubih, ki so jih krajevne organizacije SZDL hitele ustanovljati v zadnjih dveh

POROČEVALEC KOMUNE VIDEM-KRŠKO

letih, gre posvečati mnogo pozornosti in ga programsko usmerjati. Skozenj bi lahko v vrsti sproščenih pogovorov posredovali potrebne informacije, prirejali predavanja in se lotili tudi seznanjanja ljudi z zunanje-političnimi dogodki. Zlasti o zunanji poli-

tiki bo treba prirejati več predavanj kot doslej.

Na letošnjih občinskih volitvah se je dosednji sestav odbornikov zelo spremenil. Večinoma so bili v občinsko skupščino izvoljeni novi, mlajši ljudje, pa tudi v svetih in komisijah je enako. Mnogi novi odborniki in člani svetov ter komisij ne poznajo dovolj problematike, ki jo morajo pretehtavati in o njej odločati, in so zato potrebni pomoči. Komisija za ideološko vzgojo meni zategadelj, naj bi jim z nizom predavanj posredovali vse o našem družbenem razvoju ter jih hkrati s tem seznanili tudi s krajevno problematiko.

Občinski statut in statuti krajevnih skupnosti bodo morali obveščanosti občana in odnosom med posameznimi organi skupščine ter občani posvetiti kar največ pozornosti. Najpomembnejše pa je to, kako bodo statuti človeku zagotovili njegov prostor v občini in mu dali možnost, da bo lahko uveljavljal svoje pravice in opravljal dolžnosti čim bolj sproščeno in nemoteno.

Bo na Planino vozil avtobus?

Zadnje dni so začeli temeljito pripravljati cesto iz Sevnice proti Planini. Pri drugem kilometru urejajo strugo Sevnice, ki je izpodjedla okrog 100 m ceste. Strugo betonirajo. Pod Planino urejajo tudi most preko Sevnice. Ko bo cesta urejena, bi prebivalci Podgorja in Zabukovja radi, da bi v teh krajih uvedli avtobusno progo. Upeamo, da bodo odgovorni že kaj ukrenili, saj imajo avtobuse že vsi manjši kraji.

S. Sk.

Za 40 milijonov uslug v 7 servisih

Stanovanjska skupnost v Sevnici ima 7 servisnih delavnic; javno pralnico, obrat družbene prehrane, kjučavničarstvo, pleskarstvo, krojaštvo in servis za komunalne službe. Vsi servisi razen zadnjega so namenjeni neposredno potrošniku. Letos so vsi servisi stanovanjske skupnosti opravili za 40 milijonov dinarjev uslug, servis za komunalne službe pa jih je opravil za 18 milijonov dinarjev.

Smedničani na zboru volilcev

Občani iz okolice Smednika pri Vidmu-Krškem so dali pobudo za sklicanje zboru volilcev, ker so se želeli pogovoriti o neprevozni cesti, ki povezuje Smednik z Rakovo. Zaradi slabega vzdrževanja se je ta okrajna cesta v letošnji jeseni na več mestih ugreznila in je popolnoma neprevozna. Smedničani ne morejo v Rakovo, kjer so področni Krajevni urad, sedež KO SZDL, pošta, trgovina, šola in druge važne ustanove, poleg tega pa ne morejo popraviti nekaterih pridelkov s polji, ki se raztezajo ob obeh straneh ceste, tisti opraviti jesenske setve. Zboru volilcev, za katerega so dali pobudo, se je v nedeljo, 28. oktobra, udeležil predsednik občinske skupščine inž. France Dragan. Zbor je zelo uspel. Pogovorili so se o popravilu ceste in o ureditvi priključka na avtomobilsko cesto, ki so ga svoj čas prebivalci naredili s prostovoljnimi delom, pa so ga prometni organi zaprli.

Ker je cesta Smednik-Rakovo okoliške prebivalce zelo pomembna, je treba takoj začeti z obnovitvenimi deli. Popravilo bo uresničeno s pomočjo okrajnih in občinskih organov. S posredovanjem okrajnega inšpektorja za ceste, katerega je občinska skupščina obvestila o stališčih prebivalcev, so se že začeli razgovori s Cestnim podjetjem iz Novega mesta, ki bo kmalu začelo z deli. Hkrati s tem so začele tudi tehnične in finančne priprave za ureditev priključka na avtomobilsko cesto, z deli pa bodo pričeli takoj, ko bo oboje rešeno.

na upoštevati sorazmerno zelo velike režijske stroške.

Sodobno gostinsko opremo bi kupovali mnogo lažje, če bi, tako kot industrijska in proizvodna podjetja dobivajo dolarski delež pri izvozu, tudi gostincem pripadel del deviznih sredstev, ki jih ustvarjajo z uslugami tujim gostom.

Letos so porabili približno milijon dinarjev za sprotne popravila in vzdrževanje gostišč. 300 tisoč dinarjev so odinili za preureditev gostišča pri mostu. V bližnji prihodnosti se jim obeta preselitve gostišča Cekin, katerega bodo rušili zaradi gradnje novega mostu. Selili se bodo v dosedanje prostore reševalne postaje. Samo preureditvena dela brez notranje opreme bodo veljala okoli 3 milijone dinarjev. Na zgradbi se v hotelu Sremič letos ne bo zbralo niti za dinar sredstev.

Zaradi mostu je obiskalo Sremič letos 1300 tujih gostov manj

V letih, ko so čez krški most še smeli voziti avtobusi, so prihajale skupine iz Grčije, Avstrije in Francije na obisk vsakih 14 dni ali vsake 3 tedne. Neudobni vožnji po kamniti cesti čez Brežice se raje izognejo, zato pa je hotel Sremič letos izgubil 1300 tujih gostov, ki bi jih obiskali, če bi smeli z avtomobilske ceste na priključek in nato čez savski most... V času zagrebškega velasejma so prejšnja leta pred hotel prihajali vsak dan po en dva vča-

sih tudi trije ali štirje avtobusi gostov, ki so se ustavili na poti v Zagreb. Letos ni bilo nobenega. Avtobusi raznih domačih turističnih podjetij, ki so priležala izlete v Kumrovec, so se preko vsega leta vedno ustavljali pred hotelom Sremič, letos pa tudi teh ni več...

Turizem je odvisen od cest, od komunalne ureditve kraja in servisnih delavnic. Te zadeve se počasi že urejajo, most pa še vedno visi nad krškim turizmom kot temna senca.

Do konca septembra letos jih je obiskalo 4300 domačih in 2872 tujih penzionistov. Stevilo nočitev se je v primerjavi z lanskim letom povečalo, če pa most ne bi odvracal turistov, bi bil lahko promet neprimerljivo večji in zmogljivosti hotela bi bile mnogo bolj izkoriščene.

Zamisel o športno rekreativnem centru ob Savi

Sodobno urejeno kopališče z ogrevano vodo v olimpijskem bazenu, ki je v neposredni bližini hotela, je privabilo že mnogo turistov. Marsikaj je odvisno od propagande. Letos so izdali prospekt, na jesen pa bodo tiskali vložke v tujih jezikih s kratkim opisom okoliških posebnosti. Mnoge športne skupine so pred tekmovanji prišle v Videm-Krško na oddih, da si bi nabrale moči. Vsi, ki so ga obiskali, so bili polni pohvale. V bližini je speedway dirkališče, ob Savi sodobno urejeno strelišče, na Sremiču turistična postojan-

ka, in tudi za ribolovni in lovski turizem so v okolici lepi pogoji. V Grabnu za Reso bi lahko uredili ribnik, kjer bi gojili krape, ščuke, pa morda tudi postrovi. Videm-Krško bi lahko s športnimi objekti in vsem, kar je v okolici pri roki, postalo pravo športno rekreacijsko središče.

Načrti za povečanje restavracijskih prostorov v hotelu so že pripravljani. Dvakrat na teden imajo skozi vse leto glasbo, zato je marsikdaj premalo prostora. V novem krilu stavbe bi z dograditvijo pridobili toliko, da še dolgo leta ne bi bilo gneče.

Turistično postojanko na Sremiču bodo zaradi obnove vinogradov preselili v Ivanuševu zidnico, kjer bo lepši razgled in bodo lahko uredili tudi parkirni prostor. Ob novi bencinski črpalki bi zgradili restavracijo v domačem stilu, s petimi tujskimi sobami. V gozdčku pri odcepu za avtomobilsko cesto se radi ustavljajo avtomobilisti na krajši počitek. Tam bi kazalo urediti gostinski obrat s strežbo do vozila po inozemskem vzoru. Gosta bi postregli v avtomobilu. Tam bi bila lahko tudi servisna postaja. Senca, čist zrak, lep pogled na Gorjance in na Krško polje bi privabljali goste.

Načrtov imajo krški gostinci in turistični delavci res na pretek, skoraj da izvažali bi jih lahko, sredstev pa primanjkuje. Morda pa bi le kazalo poleg industrije razvijati tudi turizem in temu pripomoči tudi z občinskimi dinarjem?

Tekmovanje krajevnih organizacij Socialistične zveze

V občini Videm-Krško se tudi letos pripravljajo na tekmovanje krajevnih organizacij SZDL, ki je že v preteklem obdobju dalo lepe uspehe in poživilo delo Socialistične zveze na terenu. Preden se bodo lotili tekmovanja, bo treba urediti evidenco članstva. Dosedanje knjige članov, v katerih so vodili sezname pod zaporedno številko, se niso obnesle, ker je bilo težko imeti v razvidu tiste, ki so se odselili ali prišli na novo. Zato so se odločili za kartotečni način, ki bo veliko bolj uporaben in bo nudil boljši pregled.

Tudi letošnje tekmovanje se bo odvijalo v dosedanjih oblikah, poudarek pa bo zlasti na delovanju krajevnih organizacij Socialistične zveze pri oživljanju področnih skupnosti. Zmagovalci bodo prejeli praktične nagrade, s katerimi bodo lahko dopolnili opremo klubov ter poživili družbeno življenje na svojem področju.

NAČRTI ZA POSTOPNO UREDITEV KOPITARNE SO PRIPRAVLJENI

KOPITARNA: začeti je treba!

V načrtih za preureditev sevniske Kopitarne je predvideno, da se bo po končanih preureditvenih delih povečala vrednost proizvodnje za 160 odst., kar pomeni, da bi se od sedanjih 900 milijonov dinarjev na leto povzpela na več kot 2 milijardi 200 milijonov, izvoz bi se povečal od dosedanjih 200 tisoč dolarjev na okroglo 600 tisoč dolarjev, pri tem bi pa namesto dosedanjih 15 tisoč kubičnih metrov lesa porabili na leto le okoli 28 tisoč kubičnih metrov. Iz tega lahko razberemo, da bi les po preureditvi uporabljal veliko bolj gospodarno kot doslej, saj se bosta proizvodnja in izvoz povečala za 1 in polkrat oziroma za trikrat, poraba lesa pa ne bo niti enkrat tolikšna.

Tovarna kopit v Sevnici je stara že 78 let. Resne priprave za preureditev zastarelih proizvodnih naprav se torej začnejo sorazmerno pozno, vendar kolektivni ni veliko kriv. Že skoraj 10 let so stare republiške zamisli o ustanovitvi lesnopredelovalne kombinata v Sevnici, ki naj bi zajel Kopitarno, Jugotanim in Mizarsko produktivno zadrugo Razprave okrog tega načrta so zavre vse ostalo, končno pa se je le pokazalo, da bi kombinat veljal preveč sredstev in da je proizvodnja obratov, ki naj bi jih združil, preveč raznolika. V Kopitarni so takoj nato naročili načrte, ki jih je Investicijski biro iz Novega mesta že izdelal.

Dve tretjini investicij za nakup strojev

Za preureditev bodo potrebovali okroglo 600 milijonov dinarjev, dve tretjini od tega pa za nakup strojne opreme. Stroje bo treba kupiti večji del na zahodnem tržišču, ker je na svetu zelo malo tovarn zanje. Stevilo delavcev v kolektivu se bo po končanih rekonstrukcijah povečalo od dosedanjih 550 na 700. Storitnost se bo povečala za več kot 30 odst., v posameznih oddelkih in na posameznih strojih pa tudi za 150 odst. Takšen je, zelo na kratko

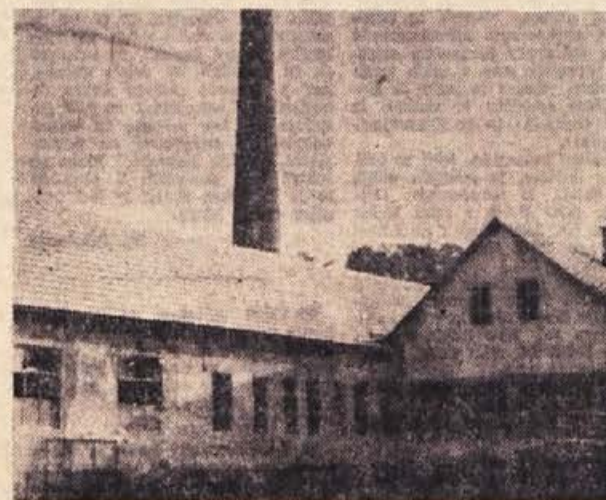
opisano, okvirni program za preureditev Kopitarne v Sevnici. Ker so zanj potrebna precejšnja sredstva, ki jih ni pri roki, so se odločili, da ga bodo uresničevali v več stopnjah. V prvi stopnji se bodo lotili preureditve obrata finalnih kopit, največ zato, ker le-ta že zdaj ustvarjajo okoli 40 odst. vsega izvoza v tovarni, pa tudi zato, ker bodo kopita, ko bo tovarna preurejena, predstavljala 90 odst. vse proizvodnje. Sodobne strojne opreme najbolj primanjkuje v tem obratu, kjer bodo s pomočjo novih strojev in sodobnejših tehnoloških postopkov prihranili največ.

Nova sušilnica bi omogočila izvoz surovih kopit

V zamejstvu, zlasti na italijanskem tržišču, je veliko povpraševanje po surovih kopitih. Kopitarne se bo lahko lotila izvoza le-teh, če jim bo uspelo

SEVNIŠKI VESTNIK

kupiti v Svidci tako zvano visokofrekvenčno sušilnico za sušenje lesa. Nato bodo lahko les mnogo gospodarjeje uporabljali in odpravili precejšen odpadki zaradi pokanja lesa. Takšna sušilnica posuši les v dveh urah na zagotovljeni odstotek vlage, kar je zelo pomembno zlasti za izvozna kopita. Do zdaj so les sušili po več mesecev, tuj naročnik pa si je medtem navadno premislil in naročilo preklical. Nova sušilnica bo omogočila hitro pril-

Stavba je že, strojno opremo pa bo treba zamenjati, ker je zastarela, so ugotovili v Kopitarni v Sevnici. Na sliki: Pogled na del tovarne z dimnikom, ki bo letos in prihodnje leto, če bo dovolj razumevanja, uresničila prvi del načrtov, od katerih je odvisen njen obstoj

POSAVJE

Zapihal je drug veter

Uspehi lesnega obrata »AGROMEL« v Semiču

Zarodki sedanjega lesnega obrata »Agromela« v Semiču segajo 12 let nazaj, ko se je skupina štirih mizarjev na pobudo sedanjega obratovodje Martina Vindišmana in Josipa Stefana opogumila in začela delati. Imeli niso nič drugega kot koš dobre volje! Delavnica pa se je kmalu razvila in šteje kolektiv zdaj že 69 članov, ki ustvarja 150 milijonov bruto produkta na leto. Zadnja leta pa se delavci niso ravno najbolje počutili, ker so prejeli majhne osebne dohodke, razen tega ni bilo prave perspektive za razvoj podjetja. Kmalu po združitvi z Agromelom iz Ljubljane pa je tudi v tem kolektivu zapihal nov veter. V pretresu imajo osnutek novega pravilnika, po katerem bo vsak delavec plačan po učinku in bo nagrajevanje uvedeno po točkovnem sistemu. Vsi člani ko-

lektivna so zainteresirani na tem, da bi bil pravilnik čimprej sprejet, kar se bo zanesljivo poznalo pri plači konec meseca. V novem pravilniku pa so uvedene tudi kazni proti tistim, ki mesečno naredijo manj kot 208 ur, na drugi strani pa bočo tisti, ki število ur presežejo, posebej stimulirani.

Do 30. septembra letos so ustvarili v semiškem obratu Agromela 130 milijonov bruto produkta, od tega so 60 odst. prodali na domačem trgu, ostalih 40 odst. proizvajajo pa izvažajo v Ameriko in Anglijo. Na upravi v Ljubljani s produktivnostjo semiškega obrata niso še povsem zadovoljni in so v perspektivnem planu za leto 1967 predvideli, da bodo morali ustvariti 300 milijonov bruto produkta pri istem številu zaposlenih. To bodo dosegli z avtomatizacijo

proizvodnje in s strokovnim izpopolnjevanjem svojih kadrov. Na STS imajo že nekaj štipendistov, nekaj tudi na delovodski šoli. Povečanje proizvodnje pa se bo najbolj poznalo v delavčevem žepu, saj se bo za 100 odst. večja vsota osebnih dohodkov delila med isto število ljudi kot danes, kar pomeni, da se bodo dohodki povečali povprečno za 100 odst. Takrat se mizarjem ne bo težko odločiti ali za zaposlitev in delo na kmetiji

NOVICE ČRNOMALJSKE KOMUNE

ali pa samo za službo in strokovno usposabljanje.

Nekateri sprašujejo, kako to, da se Agromel, ki je podjetje za proizvodnjo medu in čebeljih panjev, ukvarja tudi z galanterijskimi deli.

Glede tega pravijo v Ljubljani takole: vsak zasebni čebelar je že od nekdaj moral imeti najmanjše mizarstvo orodje, zato tudi moderni kombinat Agromel potrebuje svoje strojne ročne delavnice. Galanterijski izdelki pa predstavljajo dopolnilno proizvodnjo, za katero uporabljajo odpadke, ki bi jih sicer skurili.

Celotni Agromel ustvarja letno 1 milijardo 830 milijonov bruto produkta (Zavod za čebelarstvo je prej ustvarjal samo 300 milijonov!). Medu iz lastne proizvodnje proda kombinat vsako leto okoli 200 vagonov, od tega gre več kot 80 odst. za izvoz. Pri vseh teh uspehih pa ima veliko zaslug tudi semiški obrat, kateremu želimo, da bi v bodoče še uspešneje posloval. Od uprave v Ljubljani pa pričakujemo, da bo načrte glede lesnega obrata v Semiču čimprej uresničila.

Franc Derganc

To je rakova pot, nogometiški iz Črnomlja!

V začetku tekmovalne sezone 1963-64 smo živeli v upanju, da bomo tudi v Črnomlju gledali kvaliteten rokomet. Začetni uspehi, dobra igra in disciplina so obetali, da bo tako. Vendar so nastale težave zaradi odhoda igralcev, ki so bili steber ekipe. Uspehi so se naglo manjšali. Vzroki bi bili torej opravičljivi, ko bi igralci izpolnjevali vse naoge, ki bi jih kot člani društva morali izpolnjevati. Novozgrajeno igrišče ne more nadoknaditi nezadostnega prizadevanja, neresnosti, slabe delovne discipline pri treningih itd. Tudi prizadevano vodstvo s trenerjem na čelu tega ne more odstraniti. Igralci, in to v glavnem mlajši, sploh ne prihajajo na trening, čeprav so kandidati za uvrstitev v moštvo! Ne bi smeli dovoliti, da da bi se sredstva, ki jih daje družba, trošila za ekipe, ki dosegajo slabe uspehe zaradi neresnosti in pomanjkljive discipline.

JOŽE STRMEC

Poročali smo že, da hotel v Metliki že dokončujejo in da bo odprt ob občinskem prazniku. Čeprav v njem še niso opravljena vsa gradbena in druga dela, se nam ob pogledu na novo hotelsko stavbo zdi, da bo hotel eden najprivlačnejših objektov v Metliki. Tako lahko upamo, da se ga bodo razveselili tudi številni tuji in domači gostje, ki jih bo v Belo krajino pripeljala nova asfaltirana gorjanska cesta, ki jo tudi dokončujejo

Pogled v oddelek za navijanje kondenzatorjev v Semiču (foto: Albin Božič)

Delovna mesta za varnostne tehnike

23. oktobra je imel svet za industrijo in obrt občinske skupščine v Črnomlju sejo, na kateri so razpravljali o vrsti perečih vprašanj v občini. Obravnavali so tudi higiensko-tehnično varstvo v podjetjih.

V mesecu varnostj pri delu — od 10. oktobra do 10. novembra — so analizirali število nesreč na delovnem mestu. Povedali so, da je bilo letos v prvem polletju na območju občine pri delu 193 nesreč. S tem je bilo izgubljenih 2648 delovnih dni pri 3593 zaposlenih. Ugotovili so, da je na 100 zaposlenih 5,4 primerov odsotnih od dela zaradi nezgod in da odpade na eno poškodbo 13,7 izgubljenih delovnih dni. Od 193 poškodb je bilo 169 poškodb na delovnem mestu in 19 izven delovnega mesta. Od skupnega števila je bilo poškodovanih pri delu 45 kvalificiranih delavcev, 20 polkvalificiranih in 110 nekvalificiranih. Ko so analizirali vzroke teh nesreč, so ugotovili, da podjetja preveč zanemarjajo HTV službo. Zaradi takšnega odnosa so gospodarske organizacije utrpeli znatno škodo. Da bi se temu izognili, je svet sprejel sklep, da morajo v bodoče imeti vsa večja podjetja varnostnega tehnika, manjša pa odgovorne osebe za HTV službo. Imenovali so občinsko komisijo za HTV službo, ki bo nenehno skrbela za varnost pri delu in bo v krat-

kem organizirala seminarje za varnostne tehnike.

Nadalje so ugotovili, da izdelava statutih »delovnih organizacij« ne poteka tako, kot bi bilo želeli, zato so predlagali, naj občinska komisija za statute organizira posvet o statutih. Nanj bodo povabili predsednike delavskih svetov, direktorje in predsednike komisij za izdelavo statutih v podjetjih. Obravnavali bodo konkretne probleme pri izdelavi statutih, občinska komisija pa bo med drugim nudila strokovno pomoč in dajala nasvete.

Zatem je svet obravnaval vlogo Viničanov, ki so prosili, da bi na Vinici ustanovili pekovski obrat. Člani sveta so menili, da je v tem kraju poraba kruha prevelika in so predlagali, da bi Viničanom dobavljala kruh parna pekarna iz Črnomlja.

Odobrena pa je bila prošnja, da se na Vinici uredijo prostori za brivsko-frizerski salon, ki ga prevzame ustrezno podjetje iz Črnomlja.

Komisija za delovni čas pri občinski skupščini je nato poročala o predlogu 19 delovnih kolektivom, naj bi pričeli proučevati in se pripravljati za prehod na 42-urni delovni teden. O tem so do zdaj razpravljali v petih delovnih organizacijah. Ugotovljeno je bilo, da imajo delovni kolektivi velike težave za prehod na zmanjšan delovnik. Posebno pereč je problem v rudniku rjavega premoga v Kanižarici, kjer delajo tudi po 56 ur na teden. Kolektivu primanjkuje delavcev, zato bi potrebovali skoraj dve leti, da bi lahko uresničili sklep za zmanjšanje delovnega časa.

Jože Škof

Najboljši čebelar Agromela iz Ljubljane je Martin Adlešič iz Velikega Nerajca pri Dragatušu, ki ga vidite na sliki

Počitniška zveza in druge organizacije z roko v roki

27. oktobra je bila v Črnomlju letna skupščina Počitniške zveze črnomaljske občine, ki ji je med drugim prisostvoval sekretar izvršnega odbora PZ ljubljanskega okraja Stane Čurk. Naloga in delo PZ v prihodnje je v svojem referatu zajela predsednica IO PZ Jožica Furlan. Predsednica Planinskega in Turističnega društva pa sta želela, da bi prišlo do tesnejšega sodelovanja med sličnimi organizacijami, ker bi vanje lahko vključevali tudi mladino.

Precej govora je bilo o slabi propagandi. Poudarili so, da bi lahko pri tem precejšnjo vlogo odigrala PZ skupaj s Turističnim društvom. Za ureditev turističnih točk bi bilo nujno organizirati posebne akcije, med katerimi ne bi smele biti na zadnjem mestu olepševalne akcije. Skupščina je naložila svojim članom nalogo, da uredijo počitniški tabor na Vinici ob Kolpi, kjer je zelo privlačna okolica. Ob tem pa, bi obudili

starodavne belokranjske običaje in folkloro in ustanovili tamburaško društvo.

Naloga PZ bo odsej tudi pri poklicnem usmerjanju mladine (spodbuda v zaposlovanju v turistični gostinske poklice), pri turistični vzgoji na osemletkah in v razvijanju mladinskega turizma. V ta namen bo treba zainteresirati delovne organizacije, da prispevajo predvsem pri urejevanju belokranjskih turističnih poti, zlasti ceste skozi Belo krajino. Vsekakor bo treba skrbeti za dober kader v gostinstvu, saj je lep sprejem v gostilni ena najmočnejših oblik turistične propagande.

V prihodnje bo PZ prečela v bližnji in daljni okolici popotovanja, katerih namen je spoznavati pridobitve socialistične graditve, narodno zgodovino in kulturni spomeniki, navade in običaje ljudi in ostale turistične zanimivosti.

Stobodan Drakulič

Tekmovanje v Šentjerneju

V nedeljo, 27. oktobra, je šolsko športno društvo »Polet« iz Šentjerneja organiziralo tekmovanje v malem rokometu in malem nogometu. Povabili smo v obeh igrah po 9 ekip, vendar so prišli le Novomeščani (dekleta in dečki), iz Stopič (dekleta) in iz Kostanjevce (dečki).

V malem rokometu, kjer so tekmovali dekleta, je zmagala ekipa SSD Poleta iz Šentjerneja. (Rezultati: SSD Polet : SSD Katja Rupena 7:1; SSD Polet : SSD Stopiče 15:0; SSD Katja Rupena : SSD Stopiče 7:1.)

V malem nogometu je zmagala ekipa SSD Katja Rupena. (Rezultati: SSD Katja Rupena : SSD Kostanjevica 3:0; SSD Katja Rupena : SSD Polet 2:0; SSD Polet : SSD Kostanjevica 3:0.)

Vse gostujoče ekipe so prejele spominske zastavice.

SSD »Polet«, Šentjernej

RAKEK : ELAN 3:0

26. oktobra je novomeški Elan odigral nogometno tekmo na Rakoku s tamkajšnjo enajstoro. Po živahni in vznemirljivi igri so zasluženoma zmagali domači igralci s 3:0. Med tekmo je pihal močan veter, ki je precej oviral igralce in jim izpodnaljal žogo. Kljub premoči Elana v prvem polčasu, se je drugi polčas pričel z rezultatom 0:0. Napadalna petorica Novomeščanov ni niti enkrat resneje ogrožila nasprotnikovih vrat. Vse akcije so bile tako počasne, da so jih hitri ostri igralci Rakeka za-

ustavili. V drugem polčasu so pobudo imeli domačini in že po 10 minutah igre vodili z 1:0. Elanove igralce je gol zmedel, in namesto da bi napadali, so delali napake, kar je domače moštvo dobro izkoristilo. Novomeščani so bili nezadovoljni, ker je prav ta tekma odločala o razvrstitvi na prvenstveni lestvici. Napadalec Elana so tokrat želo popustili. V obrambi se je še dobro znašel le levi branilec Cveto Moro.

Dj. Petaković

Sredi oktobra so v Beogradu prvič razstavili prototipe potujočih motelov, snack barov, samostreznice, prodajalnice tobaka in spominkov ter motornih splavov. Prototipe je izdelala tovarna »Utas« v Pančevu.

Jugoslovanski izvoz je bil v letošnjem avgustu za 11 odstotkov večji kot izvoz v istem obdobju lani.

Tovarna tekstilnih strojev »Kovinar« v Kranju bo za dve aližirski tekstilni tovarni dobavila 19-križno navijalnih in pregledovalno-merilnih strojev. Njihova vrednost znaša 55.000 dolarjev.

Obrat »Iskra« v Lipnici bo za Indijo izdelal 100.000 številčnikov električnih števecov.

V Lipniku pri Pakraju na Hrvaškem so nedavno začeli graditi tovarno okenskih stekel.

Trgovina naj podpira turizem

Leta 1964 bodo v metliški trgovino investirali okrog 20 milijonov dinarjev. Špolsko trgovsko podjetje v Metliki je do 30. septembra uresničilo plan z 80 odstotki in napovedalo, da bo znatno presegle planirani promet. Poglavitni uspeh pa je nedvomno doseglo s tem, da je še bolj razvilo in utrdilo svojo dejavnost. Lokale v Metliki je v večini specializiralo in moderniziralo, da bi potrošniki še raje posegli v svoj žep.

Pod svojo dejavnost knjiži trgovsko podjetje tudi pro-

ureditve razvijajoče se Metli-

ke.

Razvoj mesta, katerega rast je pogojena z utrjevanjem in večanjem obsega delovnih zmogljivosti, narekuje, da bo treba v bližnji prihodnosti urediti še samopostrežno trgovino. Menijo, da bi bila najboljša lokacija za novi lokal ob križišču cest proti železniški postaji in proti Črnomlju, kjer rasejo ob tako imenovani tovarniški cesti tudi novi bloki. Tako planiranje ni tjavendan, načrti pa tudi ne bodo neizvedljivi.

METLIŠKI TEDNIK

Vse te ureditve narekuje še turistični moment, ki ga nedvomno ne gre reševati mimo trgovine. Skladno s tem bo treba privediti delovni čas, zlasti kar zadeva možnost nakupa ob nedeljah in praznikih. Pričakovati moramo namreč vdor domačin in tujih turistov, ki jih bo treba zadovoljiti. Največkrat seveda poudarjajo, kako dobrodošla bi bila prodaja raznih spominkov in drugih predmetov belokranjske domače obrti. K temu pa metliškega trgovinstva ne silijo samo želja po čim večjem iztržku od turističnega blaga, pač pa tudi to, ker bi na ta način ohranili in pospešili izdelovanje primerkov belokranjske folkloze, ki tur-

miru. Prihodnje leto nameravajo v razvoj svojega trgovskega omrežja investirati okrog 20 milijonov dinarjev. Med drugim bodo adaptirali eno poslovalnico v Gradcu, dve v Metliki. Iz dejavnosti prve metliške poslovalnice bodo izločili manufakturno in še vnaprej razvijali specializacijo. V tem času bodo s Ceste bratstva in enotnosti v Metliki. Iz dejavnosti prve metliške poslovalnice bodo izločili manufakturno in še vnaprej razvijali specializacijo. V tem času bodo s Ceste bratstva in enotnosti odstranili tudi garaže, ki že dolgo ne spadajo na to mesto. Ta in podobna dela bo trgovsko podjetje izvedlo v smislu

Preveč nesreč pri delu

V trebanjski občini je bilo v letošnjem prvem polletju 64 nesreč pri delu, do oktobra, torej samo nekaj mesecev kasneje, pa se je to število povečalo že na 154. Ko je svet za delo pri občinski skupščini prejšnji teden med drugim na eni res pripravilnih sej obravnaval vzroke nesreč, je prišel do važne ugotovitve: največ nesreč se pripeti na poti z dela in na delo, manj na delovnem mestu. To je vsekakor zelo za skrbljujoče, ker morajo bolniške stroške svojih zaposle-

nih v prvih 30 dneh bolezni plačati delovne organizacije. Gospodarske organizacije z večjim številom nesreč pri delu, ki so doslej bolj slabo pazile na vzroke nesreč, bodo začele treznejše presojeti tudi o tem, predvsem pa bodo poostrele kontrolo zdravljenja bolnikov.

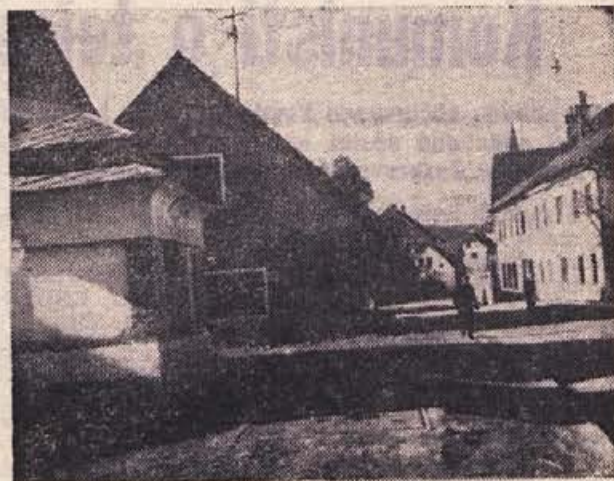
Vse torej kaže, da je bila higiensko-tehnični varnosti v večini delovnih organizacij posvečena premajhna skrb, kar je imelo hude posledice. V bodoče naj ne bo podjetja brez HTV pravilnika in pred-

videnih higiensko-tehničnih ukrepov, predvsem pa naj ne bo podjetja brez odgovornega organa (npr. HTV komisij). Svet za delo je posebej naročil, naj večje delovne organizacije, ki zaposlujejo vsaj 200 ljudi, namestijo tudi varnostnega tehniika.

Tudi gospodarske organizacije v trebanjski občini se bodo morale naposled zamisliti ob dokaj porazni bilanci nesreč pri delu. Vse to je povezano tudi s stroški. Delovni organizaciji oziroma njenemu kolektivu ne more

ODLOKI, GOZDARSTVO, TRGOVINA

Na večerajšnji seji je skupščina trebanjske občine razpravljala o vrsti odlokov, odločb, soglasij, premoženjsko-pravnih zadevah in drugem. Posebna točka dnevnega reda je bila posvečena problemom trgovine, iz česar povzema, da se tej zvrsti obetajo boljši časi. Med drugim je pomemben predlog o reorganizaciji gozdarstva, s čimer je vprašanje že bližje rešitvi. Več odlokov pa je bilo sprejetih z namenom, da se izboljšajo razmere in postovane geodetske službe, ki jo opravlja katastrski urad v Trebnjem. Več o seji berite prihodnji teden.

Javno tehtnico bodo izpred Pavlinove gostilne v Trebnjem premestili izven naselja, tako da tehtanje ne bo motilo prometa

Kako daleč so pa drugi?

Svet za delo občinske skupščine v Trebnjem je pred kratkim ugotavljal, kako daleč so že delovne organizacije s statuti. Doslej je osnutek statuta izdelala in ga dala v razpravo kolektivu samo tovarna šivalnih strojev »Mirma«. Večina delovnih organizacij osnutke statutow pripravlja, nekaj manjših podjetij pa čaka pomoči od drugod. Vprašanje statutow je bilo nedvomno načeto s precejšnjim poslušom za vsestranskost, kar uvršča svet za delo med glavne razčlenjevalce in usmerjevalce akcije, ki ima za svoj namen uzakonitev pomembne listine delovnih organizacij.

Svet za delo z enako vneto spremlja razpravo o zmanjševanju števila delovnih dni v tednu. Se posebej bo posvetil pozornost občinski komisiji, ki ima nalogo raziskati področja, kjer bi se najprej dal avesti prehod od 48-urnega na 42-urni delovni teden. V bodoče bo z vso pozornostjo spremljal uvajanje 42-urnega delovnega tedna v kmetijstvu, katerega naj bi med prvimi kmetijskimi organizacijami uvedla tudi KZ v Trebnjem.

TREBANJSKE NOVICE

biti vseeno, kako se npr. zdravi njen človek, ki je težko nadomestljiv (zlasti na posebnih delovnih mestih) člen v verigi proizvajalcev. Ob vsem tem smo veselili prvih korakov za sistematično preganjanje špekulacij v zvezi z nesrečami pri delu in bolniškim staležem v občini, ki sicer nima ustrezne lastne inšpekcijske službe, ampak opravlja ta posel inšpektor za delo iz Novega mesta.

Priča v poživiljenem turizmu

Marsikateremu domačemu turistu je dobro znana Priča pri Mokronogu, vendar se za ureditev ustreznih objektov dolgo ni nihče zanimal. Vrednost sedanjih objektov znaša okrog 40 milijonov dinarjev. Potrebno bi bilo urediti predvsem restavracijske prostore in olepšati ožolico. Menijo, da bo Priča bolj privlačna šele takrat, ko bo zgrajena oziroma rekonstruirana cesta Trebnje-Mokronog. Z ozirom na izredno ugoden položaj se bo turizem okrog

Priče potem bržčas naglo razvil.

Trebanjska tehtnica se seli

Javna tehtnica pred Pavlinovo gostilno v Trebnjem je bila nemalokrat omenjena na zborih volivcev kot objekt, ki ne spada v razvijajoče se naselje, kot je recimo to središče trebanjske občine. Odstranitev tehtnice narekuje namreč potreba po javnem miru in čistoti, kar je v zvezi z odlokom, ki ga je sprejel še bivši ObLO. Trebnje, ki

ima status mestnega naselja, bo imelo po novem letu tehtnico precej daleč iz centra. Novo 20-tonsko tehtnico bo postavilo domače komunalno podjetje.

Nova stanovanja na Mirni in v Mokronogu?

V začetku prihodnjega leta bo sklad za zidanje stanovanjskih hiš v Trebnjem začel graditi na Mirni in v Mokronogu. Bolj v Mokronogu bo dejansko prvi primer večje stanovanjske gradnje v tem delu Mirenske doline.

„Zakaj pa ne, če ste tako neumni...“

28-letna Olga Hudorovac iz gozda nad Prečno je mati 5 majhnih otrok, za katere mora skrbeti sama. Moža nima. Okoli prvomajskih praznikov je hodila po Novem mestu in po hišah prosjačila. Kot je v navadi pri Cigankah, je v eni sapj govorila o denarju, o sreči, bogu, ki bo vse to poplačal, in o stvarih, ki bi jih rada. Skoro povsod so jo magnali, ena »ri-baa« pa se je ujela.

— Res lahko storiš tako, da bom srečna?

— Res, vse, kar si želite! Pri tem je pokazala naslove nekaterih novomeških »gospes«, katerim baje vedno gleda v roke. Zagotavljala je, da je poštena in da jo vsi poznajo. Potem sta šli v hišo.

— Koliko pa zahtevaš za prerokovanje?

— Kaj rdečega zame, nekaj otroških in nekaj moških oblačil, denarja pa, kolikor hočete sami dati. Nato je pogledala roko.

— Gospa, vidim veliko srečo v ljubezni — pri drugem, veliko denarja...

— Kdaj bom umrla?

— Tega ne vem, je rekla ciganka.

K mladi »gospa« na Breg je začela Olga Hudorovac pogosto zahajati. Vsakokrat je zagotavljala, da je sreča že za vogalom...

»Gospa« ji je dala več ti-sočakov, bundo, pregrinjalo, dve rjuhi, rdečo obleko, hrano in nekoč je snela celo zlato uhane:

— Pripravljena sem dati tudi te, če bo res kaj pomagalo!

Njen mož je nekaj zasumil, zato je naročil Ciganki, naj prinese uhane in nekaj denarja nazaj. Nekega dne ko je šla iz službe, jo je Ciganka spet čakala. Namesto da bi vzela »gospa« svoje stvari nazaj, ji je dala skoro

— Pa povej, kako je bilo! Medtem ko je dojenček na ves glas jokal in ga je obtoženka dojila, je pripovedovala:

— Prišla sem na Breg in prosila; ponekod sem poskusila tudi s prerokovanjem iz

redno zanimiva. Sodnik je namreč stranki soočil.

— Kakšen denar? Vam je šlo za moškega!

— Ni res! Nesramna sili Vrat ti zavijem!

— Prav šem imela, da nišem štradala ž otroči, če ste tako neumni! Sramota za vaši — je udarila Ciganka nazaj.

Sodnik priči: — Kako ste mogli od tele ciganske revščine pričakovati, da vam bo pričarala denar?

Priča molči...

— Ali splot veste, v katerem stoletju živimo? vpraša tožilec. Priča (uslužbenka) ne odgovori...

vso plačo — 18.000 dinarjev (1).

Čez nekaj dni sta šla z možem na milico, Ciganko so prijeli in stvar je prišla pred sodišče.

CIGANKA IN »GOSPA« SE POGOVARJATA PRED SODNIKI

Z dojenčkom v bisagi je Olga Hudorovac stopila pred sodnike.

— Si zagrešila to, kar ti očita obtoženica?

— Gospod, priznam! Naj bom takoj mrtva, če se bom kaj žlagala!

roke. Ena je bila tako neumna, da je verjela in mi začela praviti, da bi rada drugega moža in da je pripravljena zanj vse žrtvovati. Dala mi je enkrat 2000 dinarjev, potem 4000 dinarjev, nekaj starih stvari in hrane. Uhane, ki mi jih je dala, sem prinesla nazaj. Ponujala je še več stvari, pa se nisem upala vzeti.

— Kaj pa si rekla, kako ji boš priskrbela drugega?

— Drugič sem rekla, da imam enega že na piki, da bo kmalu. Točno pa nisem povedala, ker ne vem. Če bi vse to vedela, bi imela polno hišo zlata in ne bi hodila prosjačiti!

Priča, ki si je dala prerokovati, je povedala povsem drugače.

— Ni res, da sem si želela drugega moža, o denarju pa sva govorili, češ da bo storila tako, da bom imela denarja dovolj. Pretentala me je!

— Koliko ste ji dali denarja?

Tu se je stvar malo zapletla. Priča je namreč vsakič drugače povedala, končno pa se je odločila za znesek 28.000 dinarjev. Kot bi mignil, je obravnava postala iz-

Olga Hudorovac je prejele zaslužno kazen: 5 mesecev zapora, pogojno za 3 leta, povrniti pa mora tudi škodo v znesku 28.000 dinarjev. Vprašanje je, kje jih bo dobila. Kam naj hodijo delati s petimi majhnimi otroki? Nima ne moža, ne očeta, ne matere. Prav gotovo pa je, da je storila goljufijo, ki jo je treba kaznovati.

Po taki razpravi in sodbi pa bi človek vendarle manj zameril Ciganki kot odrasli ženski, ki živi in dela v mestu že več let! Kdor v dvajsetem stoletju še verjame v copranje, v branje usode iz roke, v kavni usede, v igro s fižolji in v ostale srednjeveške bedarije, pa je povedano v najljubnejši obliki — pomilovanja vreden.

Pri prehitovanju ni bil dovolj previden

Letos sredi maja je na cesti Brečice-Bizeljsko pri odepceu na Zakot obležal nezavesten pri prometni nesreči tovorniški Pucek. Ponesrečenec se je kot sopotnik na motorju vozil z Alojzjem Bilčcem, za njima pa je vozil kombi Zagrebčan Vjekoslava Gudleka. Kombi se je mudilo, zato je hotel motorista prehiteti, pri tem pa se je zaletel v zadnji del motornega kolesa. Motorista sta padla in se poskodovala, sopotnik Pucek je dobil celo hude telesne poškodbe.

Sodišče v Novem mestu je to nesrečo obravnavalo in spoznalo za krivega Vjekoslava Gudleka, šoferja kombija, ker pri prehitovanju ni bil dovolj previden. Z zvočnim signalom bi moral motorista opozoriti, in šele ko bi ta dal kakršenkoli znak, da je prehitovanje zaznal, bi smel s svojim vozilom mimo. Tega pa obtoženi ni storil, zato je bil kaznovan na 6 mesecev zapora, pogojno za 2 leti.

Prizadevni traktoristi

Ceprav je bila 13. oktobra pridelke, ča je zadruga lahko sončna nedelja, traktoristi kmetijske zadruge Trebnje niso počivali. Nasmejan obrazov so pridno obračali brazde s svojimi železnimi konjičkami.

Pod Kamno gorico so še v petek ležale njive in njivice. Povejane so bile z najrazličnejšimi pridelki. Ker pa je tam KZ Trebnje arondirala 11 ha zemlje, so tamonajšji prebivalci hiteli pospravljati

pridelke, ča je zadruga lahko sončna nedelja, traktoristi kmetijske zadruge Trebnje niso počivali. Nasmejan obrazov so pridno obračali brazde s svojimi železnimi konjičkami.

Danes pod Kamno gorico ni več slišati hrupa traktorjev. Zemlja je posejana s pšenico. Upajmo, da bo trud, ki ga je vložil kolektiv KZ Trebnje v obdelavo zemlje, bogato plačan. SA.

V gradnji 12-stanovanjski blok

Stanovanjski sklad občinske skupščine gradi v Trebnjem 12-stanovanjski blok. Sodobno opremljena stanovanja bodo prodali gospodarskim organizacijam in zavodom, vseljiva pa bodo že 1. maja prihodnje leto.

Nova šola spet gradbišče

Za novo trebanjsko šolo se je spet zbralo nekaj denarja. Prejšnji teden je šola po čolnem času spet postala gradbišče. V Trebnjem upajo, da bo novo šolsko poslopje odprto že ob novem šolskem letu.

Komunalna dela v Trebnjem so prav te jesenske dni dosegla višek. Med drugim urejajo te dni kanalizacijo v smeri, kjer rase novo naselje, kot prikazuje slika

Davčni izterjevalec je goljufal kmete

Pri odseku za dohodke v Vidmu-Krškem je bil Martin Mavsar s Trške gore zaposlen kot davčni izterjevalec na terenu. Hodil je okoli kmetov, ki niso hoteli ali mogli po redni poti plačati svojih obveznosti. Mavsar pa je pri tem del od februarja 1961 do novembra 1962 upravljal v svoj žep 434.417 din. ki so jih davčni zavezanci plačali za davke in razne takse, občina pa tega denarja nikoli ni videla.

Nepoštenemu izterjevalcu so kmalu prišli na sled in ga predali sodišču, ki je zadevo pred nedavnim obravnavalo. Obtoženec je dejanje skesano priznal, v zagovor je navedel, da mu je bila leta 1960 izpred neke gostilne ukradena aktovka z 80.000 din službenega de-

narja, ki ga je moral sam nadoknadi. Rekel je, da tatvine ni prijavil, da bi mu ne očitali molarnega opravljanja službe. Sodnik mu niso verjeli in tega tudi niso smatrali za upoštevanja vredno. Prisodilil so mu 2 leti in 4 mesece strogega zapora. Izrekli pa so tudi varnostni ukrep, ki Mavsarju za dobo 5 let prepoveduje opravljati službo, s katero je zvezano samostojno razpolaganje ali upravljanje družbenega premoženja. Krški občini bo vsekakor moral povrniti nastalo materialno škodo v znesku 434.417 din. kvarnih in škodljivih moralnih posledic njegovega dejanja na terenu pa ne bo moč tako hitro popraviti.

Sodba še ni pravomočna.

Komunisti o telesni vzgoji

Na pobudo občinskega komiteja Zveze komunistov v Novem mestu se je pred nedavnim sestal aktiv komunistov, ki delajo na področju telesne vzgoje — Razpravljali so o nekaterih perečih vprašanih telesne vzgoje

V zadnjih letih so v novomeški občini zrasli številni športni objekti z enim samim namenom, da bi pomagali pri širjenju športnih dejavnosti. Svoj obstoj so bolj ali manj že upravičili, vendar ne moremo biti v celoti zadovoljni, ker še niso povsem izkoriščeni. V poletnih mesecih da, v ostalih pa ne. Razna ugibanja, kje so vzroki, da ni pričakovane dejavnosti, najdejo zagovornike predvsem v naslednjem: v pomanjkanju sredstev in strokovnega kadra, premanjšanem številu mladine, predvsem pa delo v tej množični organizaciji ni pojmovano kot ostalo družbeno delo.

Ustavimo se pri zadnjem vprašanju. Mimo dejstva, da za športno dejavnost niso potrebni le ustrezni objekti, denar, mladina itd., ampak tudi strokovni kader in pravilen odnos do njega, lahko dobimo delno odgovor na vprašanje, zakaj je na športnih terenih vedno manj telesnozgojnih delavcev. Med njimi je še največ starejših delavcev, ki že leta in leta posredujejo svoje izkušnje mladini. Mladih ni; čeprav so sposobni delati, pa niso pripravljeni za to, ker jemljemo delo v telesnozgojnih organizacijah drugače kot ostalo družbeno dejavnost. Menimo pa, da je treba delo na tem področju pojmovati prav tako kot delo vsake druge politične in družbene organizacije, ljudem pa, ki so ga zdaj delali na ustreznem področju iz samega

idealizma, dati vse priznanje.

SPORTNI OBJEKTI POTREBUJEJO ENOTNO UPRAVLJANJE!

Vrsta novih modernih športnih objektov v Novem mestu in okolici že precej časa čaka na gospodarja, da bi jih prevzel v oskrbo. Vprašanje še do danes ni rešeno, čeprav so ga ponekod začeli reševati na lastno spodbudo. Neodločenost, ki v zvezi s tem nastaja, pelje k temu, da z objekti ne gospodarijo tako, kot bi morali s sredstvi, ki so družbena last.

KAJ PA NOVI OBJEKTI?

Morda bo kdo rekel: »Kaj pa hočete z novimi objekti, ko pa še ni rešeno vprašanje starih, obstoječih?« Bržčas je v tem nekaj resnice, ker nima v dani situaciji nihče name na graditi novih zmogljivosti. Vendar teniško igrišče na Loki, žal, ni tako izkoriščeno, kot bi pričakovali. Zato ni bila neutemeljena misel nekoga, ki je predlagal, da bi sedanja teniška igrišča čez zimo spremenili v drsališče, kasneje pa tudi v kotalkališče. Morda bo ta osnutek razburil nekatere pristaše tenisa, da bodo bolj kot prej utemeljevali upravičenost teniških igrišč. — Strinjamo se, da je potrebno eno teniško igrišče, ne pa tri, ker terjajo prevelike vzdrževalne stroške. Zato je bržčas zamisel o kotalkališču in drsališču bolj utemeljena, ker bo na ta način našlo razvedrilo večje število mladine.

Gradili bi po etapah, kakor bodo naraščale potrebe. Ker to ni dokončna odločitev, menimo, da bi se morali o vsem pogovoriti tudi številni zainteresirani organi iz vrst telesnozgojnih delavcev in staršev.

Poleg tega je še vrsta drugih nerešenih vprašanj. Vsa bo potrebno reševati skupaj z občani, ki jih bo treba prej seznaniti s problematiko v tej družbeni organizaciji, hkrati pa jih pridobiti za sodelovanje pri konkretnih akcijah, na primer za kotalkališče. Nedvomno je za reševanje teh vprašanj najbolj primerna Socialistična zveza.

Sd

Iz Šmarjete

Pred kratkim je imel krajevni odbor v Šmarjeti sejo, na kateri je reševal probleme socialno ogroženih ljudi, obravnaval odpis davkov in komunalne zadeve. Med drugim so na seji menili, da bi morala davčna uprava s plakati ožigosati tudi tiste davčne obveznike, ki imajo po več sto tisoč dinarjev nepravilnih davkov, ne pa samo tiste, ki dolgujejo manjše zneske. Glede popravila potov in sredstev so menili, da se sredstva da-jejo šele po opravljenem delu.

19. oktobra je bila izredna seja gasilskega društva v Šmarjeti. Na njej so sklenili, da pošljejo ekipo, ki bo pomagala urediti okolje pri novem gasilskem domu v Novem mestu. Akcije se je prejšnji teden res udeležilo 13 gasilcev iz Šmarjete. Gasilsko društvo vabi tudi na veselico, ki jo bodo priredili 3. novembra.

Pretekli teden je bila tudi na našem področju vaja civilne zaščite. Štabne enote so bile aktivirane in so s pomočjo sodobne opreme spremljale nalete »sovražnih« letal. Tokrat ni šlo zares, vaja pa je prav gotovo pripomogla, da nas kakršnen koli napad ne bi iznenadil. Na sliki: dešifrirana radijska poročila povedo, kje so sovražna letala, posebej izveščane pripadnice enot CZ pa na zemljevidu označujejo njihov položaj

Radijski-dešifrantki v štabni enoti civilne zaščite sprejemata s pomočjo posebnega radijskega sprejemnika poročila o naletu »sovražnih« letal in jih sproti dešifrirata

Problem družbene prehrane v Straži je pereč

Zmogljivosti obstoječih gostinskih obratov v Straži so premajhne, da bi lahko zadostile približno 800 zaposlenim, ki že danes delajo v Straži. Stanje se bo

NOVOMEŠKA KOMUNA

še bolj poslabšalo, ko se bo v Stražo preselila Novolesova tovarna drobnega pohištva. Ljudje se vozijo na delo v straške obrate iz bližnje in daljne okolice. O perečem problemu družbene prehrane je treba razmišljati že zdaj. Kazalo bi urediti obrat družbene prehrane, ki bi nudil hrano interesantom iz vseh podjetij. Občinski sindikalni svet je predlagal, naj

bi tak obrat zgradili s sredstvi iz dopolnilnega proračunskega prispevka, deloma pa s prispevki prizadetih podjetij. Podrobnejše analize, ki bodo nudile dovolj vsakovrstnih podatkov, še pripravljajo. Program občine Novo mesto za leto 1964 naj bi gradnjo straškega obrata družbene prehrane že zajel med negospodarskimi investicijami.

Slovesnosti za občinski praznik

Slavnostna seja za 29. oktober, praznik novomeške občine, je bila letos v Sentyernej. V preurejenem prosvetnem domu je sejo začel predsednik občinske skupščine Sergej Thorževskij, ki je pozdravil očeta in mamo padlega narodnega heroja Martina Kotarja-Marjana, predsednika okrajne skupščine Ljubljana in Marka Bulca, sekretarja OO SZDL Ljubljana Mira Gošnika, prisotne poslance, goste in odbornike. V slavnostnem govoru je omenil ustanovitev novomeške partizanske čete, ki je povod za praznovanje občinskega praznika, ter na kratko opisal razvoj narodnoosvo-

bojnega gibanja. Poudaril je, da se s ponosom spominjamo dni revolucije in se klanjamo spominu vseh padlih v boju, v katerem je z največjimi črkami zapisana beseda CLOVEK. Po častnem molku v spomin padlih so odborniki soglasno sprejeli predlog, naj se nova šola v Sentyernej imenuje po padlem narodnem heroju domačinu Martinu Kotarju-Marjanu.

Slavnost se je nadaljevala pred novo šolo. Mešani pevski zbor domače osemletke je zapel več borbenih pesmi, član občinske skupščine in predsednik KO SZDL Jože Kirm je pozdravil navzoče,

predsednik Sergej Thorževskij pa je nato govoril o velikem pomenu nove šole za Sentyernejško področje. Omenil je težave, s katerimi se občinska skupščina srečuje v šolstvu in poudaril, da je nova šola plod sodelovanja širše družbene skupnosti in krajevnih sil. Zazelel je, naj se v njej mladi rod vzgaja v takšnem duhu, da ne bo pozabljaj najtežjega obdobja iz zgodovine svojega ljudstva in onih, ki so padli za uresničitev ciljev revolucije. Ključne nove šole je prevzel predsednik šolskega odbora Alfred Trenc, ki je obljubil, da bo odbor s pomočjo prebivalcev šolsko stavbo čuval in zanjo skrbel.

V šolski vež je v kratkem kulturnem programu, v katerem so sodelovali šolski otroci in Sentyernejski oktet, Jože Zamljen-Drežec po lepem nagovoru odkril spominsko ploščo narodnemu heroju Martinu Kotarju in padlim okoličanom. Gostje in prebivalci so si nato ogledali prostore v novi šoli.

Kako zagotoviti stanovanja za delavce

Stanovanjski sklad pri občinski skupščini deli interesantom zbrana sredstva na natečajih, po njihovi konkurzni sposobnosti. Pri tem se dogaja, da manjša in gospodarsko nerazvita podjetja ne morejo nuditi pogojev, ki bi bili enaki onim v bolj razvitih in gospodarsko močnejših podjetjih. Stanovanja, ki jih gradimo zdaj, so predraga, zato bi bilo treba stanovanjsko izgradnjo s sodobnejšim zidanjem in z manj komfortnimi stanovanji poceniti tako, da bi bila nova stanovanja dosegljiva tudi delavcu. To bi bilo zelo primerno tudi zato, ker bi na ta način pritegnili k stanovanjski izgradnji del sredstev posameznikov.

Sd

Novomeška kronika

Izložbe novomeških trgovin so za občinski praznik lepo okrasili. Silke marjaha Tita in razne umetniške reprodukcije, kakor tudi cvetje in številne zastave, v katere je bilo mesto odeto, so precej pripomogli k slavnostnemu videzu.

Lepo, toplo in sončno jesen je v soboto prekinila burja in precej hladnejše ozračje. V nedeljo se je hlad še stopnjeval in marsikdo se je že ozrl za zimskim plaščem. Stari meščani pravijo, da je bil letošnji oktober v drugi polovici tako lep kot malokdaj.

V počastitev občinskega praznika je minuli ponedeljek zvečer ob 20. uri gostovala v novomeškem Domu ljudske prosvete Drama iz Ljubljane. Brendan Behanova komedija »Talec« je žela vse priznanje številnega občinstva in je bila ena najpomembnejših prireditvev v okviru slavnosti...

KPD Slovenski dom »Trilglav« iz Karlova je priredil

Zakaj ni obrazca 5,41?

Ker se je v uredništvu zglasil naročnik, ki nas je opozoril, da je skoraj mesec dni v knjigarni in papirnici MK v Novem mestu zaman povprašuje po obrazcu 5,41 (abonenški blok), smo povprašali v prizadeti prodajalni, kako je z zadevo. Postregli so nam s papirji, iz katerih je razvidno, da so obrazce že 7. oktobra naročili pri Drižavni založbi Slovenije v Ljubljani. Ker naročilo ni bilo izvršeno, so 22. oktobra brzojavno urgirali dobavo. 23. oktobra je DZS poslala odgovor, da je pošiljka že poslana, danes 28. oktobra pa je v prodajalni še niso prejeli. Kje se je torej zataknilo? Abonenški blok so obrazec, ki lahko povzroči precej težav, če ga ni. Prav gotovo je v najbolj neprijetnem položaju prodajalec, ki je svojo dolžnost opravil, pa se mora po nepotrebnem zagovarjati naročnikom. Ob koncu se vprašanje: mar pošta res potuje iz Ljubljane več kot pet dni?

pretoklo soboto v Novem mestu harmonikarski koncert. Popoldanska predstava ob 16. uri, namenjena mladini, je bila dobro obiskana, za večerno, ki je bila namenjena odraslemu poslušalstvu Novega mesta, pa je bilo prodanih le 20 vstopnic. Videti je, da se »meščani« za koncertne prireditve ne zanimajo. Mnogi so sicer prišli pred DPL, misleč, da je film. Ko so našli na koncert, so se raje obrnili in šli domov...

Na praznik 29. oktobra je bil dopolnjen na Glavnem trgu promenadni koncert godbe na pihala. Kljub temu da je to dokaj redka prireditev, razen mladine in nekaj odraslih ni bilo poslušalcev.

Ponedeljkov živilski trg je bil v znamenju krizantem, ki jih je bilo dobiti v vseh velikih trgovinah. Napredaj je bilo tudi dovolj umetnega in naravnega cvetja v košaricah, kakor tudi posameznih cvetov. Najlepše krizanteme so veljale 180 din, košarice z umetnim cvetjem pa smo lahko dobili že od 700 din dalje. Iz Koprškega so pripeljali na trg smokve in grozdje po 140 din/kg, Hrvatje pa so prodajali volnene zimске kratke nogavice po 700, 800 in 1000 din. Jajca so bila po 45 din, kumare po 60 din, krompir po 40 din, solata 150 din, hruške 120 din, mleko 60 din, jabolka 80 din, kostanj 60 din, čebula 90 din, orehi 160 din, firkelj, špinaca, merica po 50 din, in šilovka po 650 din liter.

Gibanje prebivalstva: rodilo so: Magda Jaki iz Jenkove 1 — Barbko, Marija Sorn iz Paderske 7 — Marjetko, Pavla Grab iz Partizanske 14 — Andreja. — Poročila sta se Valentin Zupančič, elektroinstalater iz Jerebove 14, in Martina Kirm, delavka iz Dolenje vasi. Ponesrečil se je Darko Perše sin gradbenega delovodje iz Smlabela 29, ki si je z vročo kavo opeknel levo roko.

Naročite domači tednik bratu ali sinu, ki je pri vojaki!

Veselje Gabrčanov ob drugi nagradi

V nedeljo se je v Gabrju zbralo več sto občanov in gostov, da bi prisostvovali odkritju spomenika padlim borcem, otvoritvi nove telefonske zveze in podelitvi druge okrajne nagrade krajevni organizaciji SZDL. Od predstavnikov oblasti in političnih organizacij sta se slovesnosti udeležila tudi podpredsednica skupščine SRS Dragica Rome in Miro Gošnik, sekretar okrajnega odbora SZDL v Ljubljani.

V lepo okrašenem in posebej pripravljenem šolskem prostoru se je sestal odbor krajevne organizacije Socialistične zveze, da sprejme iz

Veliko zaslug, da gredo Gabrje s časom naprej, ima poleg drugih vaščanov tudi predsednik KO SZDL tov. Jože Gazvoda, ki je vedno tam, kjer je treba pomagati

roko sekretarja okrajnega odbora SZDL Mira Gošnika priznanje. Le-tega je krajevna organizacija v Gabrju zasluzila s plodnim delom in pomembnimi uspehi v tekmovalstvu, ki ga je razpisal bivši OO SZDL v Novem mestu. Za visoko uvrstitev je Gabrje prejelo 190.000 dinarjev. Sekretar Gošnik je poudaril, da postavlja to priznanje pred organizacijo nove naloge in da je ena izmed teh ta, da najsmotrnejše porabijo sredstva. Spričo vsega pa upamo, da se bodo Gabrčani tudi v prihodnje visoko uvrščali na podobnih tekmovanjih.

Zelo skrbno urejeno pokopališče v Gabrju je bilo prizorišče žalne svečanosti, na kateri je zatem govoril prvoborec Jože Rakoše, ki je hkrati odkril spomenik 46 padlim borcem. Prvoborec Rakoše se je spominjal veli-

Taborniško - partizanski pohod čez Rog

Taborništvo na Dolenjskem ni več nekaj novega. Seme, ki ga je pred osmimi leti zasaljal dolenjski taborniški svet, je pogoltno trdno korenine v Brežicah, Črnomlju, Novem mestu in v Trebnjem. Tudi v Metliki in Šentjernej su postali taborniki živahni v svoji dejavnosti.

Novomeški taborniki so v letošnjem letu speljali več uspešnih akcij. 25 članov in članice se je udeležilo zveznega zleta tabornikov v Jajcu v drugi polovici julija. Taborniki so skupaj s Celjani, s katerimi so se dobro razumeli. Doživeli so marsikaj zanimivega. Taborniški klub Porečanov v Novem mestu je pokazal v letošnji sezoni živahno dejavnost. Pod strokovnim vodstvom tovariša Gorkiča so v lastni režiji izdelali 15 sandalov in uredili pristanišče. Izdali so v avgustu potovalni tabor vedli so od izviru do zaliva Krke in s čolni od izviru do zaliva Krke in nazaj do Novega mesta. — Novomeški taborniki so uspešno sodelovali konec avgusta v sodniškem zboru na republiškem mnogoboju v Tolminu.

V kroniko dolenjskih tabornikov smo pred kratkim vneli novo uspelo akcijo.

33 mladih ljudi na dvodnevem pohodu

Pri Uršnih setih se je začelo v soboto, 12. oktobra, ob 13. uri. Ob križanju vlakov se je selo 13 tabornikov iz Metlike in Črnomlja in 20 tabornikov in tabornice iz Novega mesta, da izvedejo dvodnevni partizanski pohod v območju Kočevskega Roga.

Naloga prvega dne je bila priti na Daleč hrib preko valovitega sveta, ki se razprostira med železniško progo in Poljansko dolino. Na tem ozemlju je bilo pred 20 leti zbirališče partizanov, ki so od tod po skrivnih poteh odhajali na Kočevski Rog.

Lepo vreme in prijazni domačini so nam vzbudili dobro razpoloženje. Ko smo pod sončno pripeko prisopihali do vasi Hrib, nas je presenetil domačin s povabilom, naj otresamo drevo, polno hruskovodenk, da se bomo odžejali.

»Gotovo so zanič,« se je obregnil nezgovorni mlad tabornik. Res so prvi hip bile videti take. Trde so bile. A ko so se zarili čvrsti zobje v meso, se je sok kar pocedil iz sadca. Pošteno so naš odžejale. »No, so bile res zanič?« je ome-

nil gostitelj. »Lahko se ugrizneš v jezik,« je dodal star tabornik.

S Hriba smo se po strmini spuščili v dolino Poljan. Na nasprotni strani se je kot zelena stena dvigal Kočevski Rog. Na obzorju smo na vrhu videli košato drevo. Tam je bil Daleč hrib. Azimut je kazal 5800 — naravnost proti zahodu.

Prečkali smo dolino in strugo presahnjene potoka ter se začeli vzpenjati po strmini. Močno zasopjeni smo prišli na gozdno cesto, kjer smo počivali 10 minut. Med počitkom je posebna patrila pregledala cesto, da smo ugotovili stojno točko na specialki. Sklenili smo pot nadaljevati naravnost v hrib proti zahodu.

Na Daleč hribu: 500 m razlike

Vedno više smo se vzpenjali. Višinomer je kazal že višino Daleč hriba, a še vedno je bil pred nami breg. Končno smo prišli na vrh, porasel s smrekovim gozdom; gozdarske kočice, ki stojijo na Daleč hribu, pa ni bilo nikjer. »Ali smo zgrešili smer ali smo se izgubili?«, so zadevali vodjo vprašujoči pogledi.

»Edeh naj spleza na smreko,« se oglašal Jovo iz Črnomlja. »Počakajte! Oddahnite se pet minut, reče vodja, vzame specialko, jo orientira po kompasu in pazljivo opazuje na njej teren okrog Daleč hriba. »Pa menda nisimo toliko zšli,« se ustraši, ko zagleda 2 km južno od Daleč hriba koto 720, višinomer pa je kazal isto višino. Tožal se je, da je značilni pritisk verjetno čez dan padel. »Na vsak način moramo naravnost proti severu,« je odločil vodja.

Preko skalovitega pobočja smo se spustili kakih 60 m navzdol in se nato začeli spet vzpenjati po položnem pobočju. Gozd je postal redek, zelene jase so se svetile kake pred nami. V petih minutah smo zagledali stroho gozdarske kočice na Daleč hribu, kamor smo prišli ob 16.45 namesto ob 16.30. Zgrešili smo le 500 m zračne razdalje — kar pri daljavi 5 km ni preveč.

Med počitkom smo malicali in si porazdelili delo. Ena skupina je prevzela postavitev piramidnega ognja, druga pripravo ležiš, tretja je sestavljala program za taborni oženj. Četrta je prevzela kuharje večerje. Celo elektriko je s pomočjo akumulatorja napeljal načelnik

POGT tovariš Mirko. Treba je bilo hiteti, noč se je bližala s hitrimi koraki.

Golaž s polento nas je temeljito nastil. Ob 19. uri smo se zbrali ob tabornem ognju. Kratkemu programu, posvečenemu spominu na dogodke pred 20 leti, je sledilo ranjanje »Mi gradimo ceste, pruge«. Vsa utrjenost je minila. Se in še so se ponavljali znani verzi, sem in tja so skovali tudi kake nove. Jasna, topla noč, nebo posuto z neštetiimi zvezdami, je imelo svoje občudovalce. Najbolj bistrovidni so celo trdili, da vidijo Jupitrove lune.

Prek Jelendola na Bazo 20

Vstajanje ob šestih. Vse je bilo treba hitro pospraviti. Ob 7.15 smo se poslovili od prijaznih gozdarjev.

»Stoj! Gremo v Jelendol. V spomin na padle borce bomo hodili v popolni tišini. Vodniki skupin so odgovorni za red.« Niti eden ni prekršil povelja. Videli smo sledove divjih prašičev, slišali smo krik ptice roparice — a noben človeški glas ni motil gozdnega miru.

Po ogledu objektov partizanske bolnišnice smo se zbrali v vrtači, kjer počivajo v jelendolski bolnišnici umrli borci. Brez povelja smo jih počastili s kratkim molkom.

»Smer proti bazi 20!« Kolona se je hitro pomikala po dobri poti skozi visok smrekov gozd proti JV. Po kratkem vzponu smo zagledali prve barake. »Celo naselje!« je vzkljnil nekdo. Hiteli smo od kočice do kočice, čitali smo napise na njih in se zbrali sredi naselja. Kratke oris nastanka Baze 20 in njene vloge v NOB je deloval na fantazijo mladih možganov. »Glej, kakšna smreka,« je vzkljnil nekdo. »Poskusimo, koliko nas jo objame!« Trije so jo komaj objegli.

Čas je mineval in morali smo naprej. Hitro smo se spustili po sbojeni stezi na cesto, ki pelje proti Ribniku. Pred velikim ovinkom je bila večina za to, da se poskusimo prebiti proti Ribniku naravnost proti jugu brez poti.

Hoja brez poti je bila zelo naporna. Dvigali smo se in spuščali prek z mahom poraščenih skal. Prečkali smo mnogo poti, ki so vodile počez. Končno smo je prišli na močno zaraslo pot, po kateri so nekdo hodili prebivalci Ribnika —

Kočevarji. — Ob 11. uri smo prišli do Ribnika. Tu je danes samo poletni živorejska postojanka. Mi nismo srečali nikogar.

Slovo na Ponikvah

Polurni počitek smo izkoristili za sončenje na skladovnici smrekovih hlodov in za malico. Ob dvanajstih se je vila kolona po eden proti Ponikvam, kjer smo našli ogromne kopice sena, a nobenega človeka.

Občudovali smo pester jesenske barve. Zaradi pomanjkanja časa smo se odločili za pot proti Planini, le Metličani so odšli naravnost proti Mirni gori. Vodil jih je mlad tabornik, ki je pet let preživel na Mirni gori.

Na Planini je bil zadnji počitek pod polno hrusko. Videli smo ogromne hleve in lično zgrajene stanovanjske hiše — primer sodobno urejenega živorejskega posestva.

Takole so se poslovili belokranjski taborniki od novomeških na Planini pod Mirno goro

Polni vtisov smo se spustili po markirani poti proti Semču.

Pohod je uspel brez nezgod. Torbica za prvo pomoč ni bila niti enkrat odprta. Imeli smo pač srečo. Prav lahko bi si kdo zlomil nogo ko smo kolovratili prek krških škarp in vrtač.

M. D.

PO REPUBLIŠKEM PRVENSTVU V BORBENIH IGRAH V CELJU

KK Pionir drugi v Sloveniji

V soboto in nedeljo je bilo v Celju republiško kegljaško prvenstvo v borbenih igrah. Tega prvenstva se udeležuje 24 ekip, nastop pa je končalo 12 ekip, med njimi tudi oba predstavnik Dolenjske — Pionir (Novo mesto) in Zelezničar (Novo mesto).

Prva so nastopila moštva: Gradis (1599 kegljev), Domžale (1601), Store (1558) in Invalidi (Celje) (1507). V drugi skupini sta nastopila oba naša predstavnik Pionir in Zelezničar ter prvi dve ekipi s prvenstva ljubljanskega okraja Rudar (Trbovlje) in Slovan (Lj.). To je bila ogorčena borba treh odličnih ekip, saj je Zelezničar takoj izpadel iz borbe. V prvi tekmi je bil najboljši Rudar (434), takoj za njim pa sta bila Pionir (431) ter Slovan (422).

Druga tekma je prinesla vodstvo Pionirju, ki je dosegel 494 kegljev. Rudar je igral na četrti, najslabši stezi ter je dosegel 397 kegljev. Slovan 403. Zelezničar pa samo 304.

V tretji tekmi je moral Pionir nastopiti na četrti stezi, vendar je zaostal za Rudarjevim rezultatom le za 2 keglja; dosegel je 395 kegljev. Rudar pa je na prvi stezi dosegel odlično rezultat 452 kegljev. Situacija je bila pred zadnjo tekmo sledeča: vodil je Rudar. Pionir je zaostal za 33 kegljev. Slovan pa za 75. Zelezničar je v tretji igri dosegel 351 kegljev.

V četrti igri je Pionir prišel na najboljšo stezo. Rudar pa na solidno drugo. Pionir je v prvem setu znižal razliko za dva keglja, v drugem setu pa na 24. Sedaj se je pričela borba za vsak kegelj. Pionir je v na-

slednjih dveh setih ponovno znižal razliko na en sam kegelj. To je dalo tekmovalcem Pionirja novega poleta ter so prehiteli za 21 kegljev. Ko je kazalo, da je tekma dobljena, so igralci Rudarja znižali na 12 kegljev, vendar so zadnji igralci Pionirja povečali razliko na končnih 26 kegljev. Dosegli so odlične rezultate 449 kegljev. Rudar pa 390. Skupno so igralci Pionirja dosegli v štirih tekmah 1699 kegljev ter prehiteli vse tekmece. Rudar jih je dosegel 1673. Slovan 1585 in Zelezničar 1424. V ekipi Pionirja so igrali Krušič, Murn, Mrzлак, Vesel, Legiša, Vukšič, Hren, Romih, Juntez, Filipič. Največ kegljev pa so dosegli Romih (203), Krušič (192) in Murn (176).

V tretji grupi so se nahajale štiri močne ekipe: Ljubljana, Celje, Konstruktor (Maribor) in Lokomotiva (Maribor). Vse štiri ekipe so jurisale na Pionirjev rezultat, vendar jim to ni uspelo. Dosegli so odlične rezultate, vendar jim ni uspelo

prehiteti niti Rudarja. Najboljši je bil Konstruktor (1668), Celje je doseglo 1666. Ljubljana 1642 in Lokomotiva 1607.

V nadaljevanju prvenstva je nastopilo je dvanajst ekip. Tudi tako znane ekipe kot so Branik, Bled, Kranjska gora, niso mogle prehiteti Pionirja. Kot zadnji so nastopili kegljači Triglava iz Kranja, večkratni republiški in državni prvaki. Dosegli so 1727 kegljev, kar jim je zadostilo za naslov republiškega prvaka za leto 1963.

Končni vrstni red je naslednji: 1. TRIGLAV (1727), 2. PIONIR (1699), 3. RUDAR (1673), Sledijo Kranjska gora (1670), Konstruktor (1668), Celje (1663), Bled, Ljubljana itd. Prvih šest ekip se je uvrstilo na državno prvenstvo, ki bo v soboto in nedeljo v Celju.

Vsekakor je drugo mesto za KK Pionir do sedaj največji uspeh, saj je to edini klub, ki trenira na enosteznem kegljišču. (en)

Rokomet v Cerkljah gre pravo pot

Šele dobra dva meseca je, odkar je bil ustanovljen RK Cerklje, toda uspehi so že vidni. RK Cerklje uspešno sodeluje v Zasavski rokometni ligi in se celo poteguje za naslov jesenskega prvaka.

Klub sestavljajo sami mladi fantje, ki so zaposleni predvsem v Brežicah. Trenirajo

vedno dvakrat tedensko pod vodstvom trenerja Duška Borovnice.

Ako bodo finančna sredstva dovoljevala, bodo preuredili tudi igrišče, tako da bodo gledalci lahko gledali res lepe rokometne tekme. Ki jih do letos ni bilo kdo ve koliko.

Tudi v nedeljo, 27. oktobra, se je na igrišču v Cerkljah zbrala dokaj velika množica gledalcev, ki so prišli, da bi videli res pravo prvenstveno tekmo. RK Cerklje je imel v gosteh RK iz Hrastnika, Cerkljani so se zavedali, da je Hrastnik solidno moštvo, zato so začeli že takoj v začetku silovito napadati. V sedmi minuti prvega polčasa je bilo 4:0 za domačine. Hrastnik pa je do konca prvega polčasa zmanjšal razliko na en sam gol. V drugem polčasu so Cerkljani zaigrali kot prorejeni in zaporedoma polnili mrežo gostujočega vratarja. Na koncu pa so zopet malo popustili; to pa so izkoristili gostje in zmanjšali razliko. Toda zmage Cerkljanom niso mogli več ogroziti. Rezultat srečanja je bil 21:18 (7:6) za domače.

Pri domačih je bil najuspešnejši Kuželj z 9 zadetki, pri gostih pa Tomc in Hafner s po 7. Sodnik Simič iz Brežic je bil odličen. —ob—

CELULOZAR : SLOVENJ GRADEC 26:31

V prvenstveni rokometni tekmi slovenske lige je moštvo Slovenj Gradca s težavo premagalo ekipo Celulozarja iz Vidma-Krškega. Ker igrišče v Vidma-Krškem se vedno ne ustreza predpisom, je bila tekma odigrana v Trbovljah. Če bi Celulozar imel v vrstih sigurnejša mošta, bi bil rezultat drugačen. Sodnik Lazorko iz Ljubljane je dobro vodil srečanje.

Mostvi sta nastopili v naslednjih postavah: Celulozar : Bračun, Zgomba II, Rabič 2, Sule 7, Zgomba I II, Iskra 6, Kravos, Cesar. Slovenj Gradec: Merčnik 2, Ogrizek 2, Golobgrane 7, Naglič, Kreuh 4, Stumberger 4, Stimnikar 3, Pučko 6, Vrunče 3, Radšel, Krauzer.

V prvenstveni tekmi zasavske rokometne lige je Sevnica premagala Leskovec z rezultatom 25:23. Najboljši pri Sevnici je bil Trbovc, pri Leskovcu pa Svetec in Pirč. L. P.

V kegljanju zmagal Pionir

Na kegljišču Pionirja je bilo v soboto tekmovalje kegljačev v borbenih igrah. Nastopile so ekipe Črnomlja, Brežic, Novega mesta in Pionirja. V prvem srečanju je bila v začetku za-

nimiva borba med Brežicami in Novim mestom, katerega ekipo so sestavljali igralci Zelezničarja, Luknje in vseh devet. Kasneje pa so domačini popustili, tekmovalci Brežic pa dosegli na koncu lep rezultat 397 kegljev.

V drugi tekmi pa sta se srečala ekipi Črnomlja oziroma Kanizaričev in Pionir. V tej tekmi je vodstvo prevzel Pionir. Rudar pa je precej zaostal. Proti koncu tekme se je Pionir boril samo še z rezultatom, ki so ga dosegle Brežice. V finišu se je to le posredilo in Pionir je prehitel Brežice za tri keglje. Dosegel je rezultat 400 kegljev.

Končni vrstni red tekmovalnja kegljačev za občinski praznik je naslednji: 1. PIONIR (400), Brežice (397), Novo mesto (347) in Črnomelj (314).

Smučarski skoki tudi na Mirni

Na Mirni bodo kmalu začeli graditi večjo smučarsko skakalnico, ki bo dovoljevala skoke do okrog 40 metrov. Ker bo to prvi objekt take vrste v Mišenski dolini, prevladuje med tamkajšnjim in okoliškim prebivalstvom precejšnje zanimanje, saj bo možno smučarske skoke videti tudi doma. Za izgradnjo skakalnice se ogreva zlati TVD Partizan na Mirni, ki je med drugim še dal izdelati načrte in pripravil finančni plan. Potrebno bi bilo zbrati okrog 450.000 dinarjev, kar bi lahko prispevale občinska skupščina v Trebnjem in gospodarske organizacije. Za to delo bodo zainteresirali tudi domače mladince, ki bodo zemljske izkope opravili s prostovoljnimi delom.

V balinanju zmagala reprezentanca Zagreba

Tudi balinarji so pripravili za zaključek sezone v nedeljo tekmovalje mestnih reprezentanc za prehodni pokal OBZTK Novo mesto. Tega tekmovalja so se udeležile reprezentanca Zagreba in dve ekipi Novega mesta.

Najprej se je z Zagrebom srečala prva ekipa Novega mesta, za katero so igrali Hren, Plantan, Bele in Mraz. V začetku so povedli gostje s 6:0, predvsem zaradi slabega bližanja Novomeščanov. V tem delu je imel Hren nekaj lepih zadetkov, vendar niso bili izkoriščeni. Zmagali so gostje s 13:11.

V drugi tekmi je ekipa Zagreba igrala še proti drugi ekipi Novega mesta, ki so jo sestavljali Legiša, Bratož, Slana in Radović. Domača ekipa je sicer povedla 5:2, vendar je bilo to vse, kar so naredili proti razpoloženim gostom, ki so tudi to tekmo odločili v svojo korist in zmagali s 13:6.

S tema zmagama je reprezentanca Zagreba za eno leto prevzela prehodni pokal. S tem tekmovaljem so balinarji Novega mesta zaključili letošnje plodno sezono, saj so bili po številu tekmovalj prav gotovo na prvem mestu med novomeškimi športniki. (en)

Šah na delavskih športnih igrah

Šah je bil ena najmočnejše zase-dnih panog na letošnjih delavskih športnih igrah v Novem mestu. saj je nastopilo kar 19 ekip. — V predtekmovalju je presenetljivo drugo moštvo podjetja IMV, ki je s kasnejšim zmagovalcem Pravosodjem igralo neodločeno 2:2. V polfinale so se uvrstila moštva: Pravosodje, Novoles, PTT, KGPK, Prosveta, Iskra — Novo mesto, Pionir in NMV. Igrali so v dveh skupinah po 4 moštva.

V prvi skupini so bili doseženi naslednji rezultati: Pravosodje : KGPK 3:1, Novoles : PTT 1,5:2,5, Pravosodje : Novoles 3,5:0,5, Novoles : KGPK 1,5:2,5, KGPK : PTT 2:2 in PTT : Pravosodje 2:2. Vrstni red je bil: Pravosodje 8,5 točk, PTT 6,5, KGPK 5,5, Novoles 3,5.

V drugi skupini so bili doseženi sledeči izidi: Prosveta : IMV 3,5:0,5, Iskra (N. m.) : Pionir 0:4, Pionir : IMV 0,5:3,5 (prsenčenje), Prosveta : Iskra (N. m.) 2,5:1,5, Pro-

sveta : Pionir 2:2, IMV : Iskra (N. m.) 4:0. Vrstni red: Prosveta in IMV po 8 točk, Pionir 6,5 in Iskra 1,5.

V finale sta se uvrstili prvi dve ekipi iz vsake skupine. Ker so se za finale šteli izidi iz polfinala (Pravosodje : PTT 2:2 in Prosveta : IMV 3,5:0,5) sta prvi dve moštvi vsake skupine igrali samo s ustreznima moštvoma druge skupine. Tako so bili doseženi sledeči rezultati: Prosveta : PTT 2,5:1,5, Pavosodje : IMV 3:1, IMV : PTT 3:1 ter Pravosodje : Prosveta 2,5:1,5 (dr. Golež : Penko — remi, Picek : Fink — remi, Keržan : Podboj — remi Peterca : Dobovšek 1:0).

Prvo in drugo mesto sta si delili moštvi Pravosodja in Prosvete s 7,5 točke, tretje in četrto pa IMV in PTT s po 4,5 točke. Ker sta zmagali v medsebojnih dvobojih s Prosveto oziroma PTT, sta Pavosodje in IMV osvojili prvo oziroma tretje mesto. Pravosodje je tako še drugič zapored osvojilo najvišji naslov. Slavko Šitar

Dolenjski taborniki na pohodu prek Kočevskega Roga: košenice pri Ribniku

KRŠKO: zagotovimo mladini možnost za telesno-vzgojno dejavnost

Ze več jeseni zaporedoma opažam, da v septembru in oktobru nenadoma zaživijo na bližnjih travnikih pestra, pa četudi divja športna dejavnost (nogomet, odbojka, rokomet in slinč). Ko sem mimogrede premišljeval, zakaj se to dogaja ravno v jeseni, sem kmalu ugotovil, da pravzaprav ne more biti drugače, ker spomladi in poleti raste na travnikih visoka trava in nihče ne dovolj, da bi se na njegovem zemljišču igrali otroci in mu uničevali travo.

Na drugi strani pa za zeleno mizo ugotovljamo, da nimamo športnega naraščaja, da so otroci deformirani in na koncu, da nimamo v Krškem nobenih tovrstnih prireditve. (Tajema fe le playanje in rokomet, ki imata po zaslugi tovarne ustreza igrišča.)

Ne bi bilo prav, če bi dejali, da se vse do danes ni nihče brigal za rešitev tega problema. Nasprotno, domače društvo »Partizan« se je že več let potegovalo za prikladno zemljišče v Krškem, a se za potrebe telesne vzgoje nad 10 let ni našla pravna osnova za dodelitev omenjenega zemljišča, četudi je društvo razpolagalo s potrebnimi finančnimi sredstvi.

Ko pa so nastale potrebe po gradnji stanovanjske hiše ter pozneje garaž in bencinske črpalke, pa je bilo takoj vse naraz. Tudi urbanistični plan mesta, če sem prav poučen, ne upošteva potreb mladine po telesni vzgoji.

Ker obstajajo v Krškem še možnosti za gradnjo igrišč, menim, da bi bilo potrebno na odgovornih mestih ta problem proučiti ter dodeliti mladini na levem in desnem bregu Šave ustreza igrišča. Dovoljujem si omeniti nekoliko držen, a vendar ustrezen predlog, s katerim bi bil lahko ta problem zadovoljivo rešen. Znano je, da se bo v doglednem času »Kovinar« selila v nove prostore na drugo stran Save. Zato menim, da je možnost odkupa obstoječih objektov, ki bi že z malhno preureditvijo idealno ustrezali potrebam telesne vzgoje mladine in osemletke na Vidmu, ki je v neposredni bližini in nima telovadnice ne telovadnice.

Prepričan sem, da bi bilo premeščanje vrstnih objektov vezano z velikimi stroški, v celoti pa se ne bi mogel vzdrževati material izkoristiti, ker bi se poskušoval pri razdiranju in selitvi. Sami temelji, v katerih je bilo vloženo tudi ogromno denarja, pa bi ostali neizkoriščeni. S tem na bi pridobili v Krškem ustrezen prostor tudi za večje prireditve v zvezi s športom, kakršnega že ves čas močno pogrešamo. Ker vem da prevladuje v Krškem mnenje, da je treba odrediti mladini prostor, kjer se bo lahko nemoteno telesnovzgojno izživljala, vsem, da bo v naslednjem 7-letnem planu tudi ta problem rešen. SM.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Petek, 1. novembra — Dan mrtvih
Sobota, 2. novembra — Dukanka
Nedelja, 3. novembra — Silva
Ponedeljek, 4. novembra — Drago
Torek, 5. novembra — Savina
Sreda, 6. novembra — Lenart
Četrtek, 7. novembra — Oktobrska
revolucija

PREKLIC

Lavrič Franc, Marija in Mirko, vsi iz Stavče vasi št. 6, izjavljamo, da so govorice o denarici Janeza Golobca iz Stavče vasi št. 7 neresnične, in se mu zahvaljujemo, da je odstopil od tožbe.

OBVESTILO

Jože Gregorčič, kovač iz Trčice gore 28, obveščam vse stranke, da zaradi bolezni od 5. 10. 1963 ne delam več. Ko bom spet začel delati, bom obvestil po časopisu.

KLIČOGLASJE

PRODAM italijansko motorno kosilnico »Alpina«. Naslov v upravi lista. (3399-63)

PRODAM manjše posestvo z novo hišo v bližini avtobusne postaje, skupaj ali posamično. Jerman, Trščina 14, p. Tržiče.

PRODAM stroj za zidno opoko iz elektromotorjem 15 KM. Srebrnjak, Ljubljanska 20, Kranj.

PRODAM dobro ohranjeno kuhinjsko pohištvo v Novem mestu. Naslov v upravi Dol. lista (3395-63)

DOBRO ohranjeno samsko spalnico prodam. Šmilbel 59, POCENI NAPRAVAJ pečnice za visoko keramično peč ali kamin. Naslov v upravi lista.

PEKOVSKEGA VAJENCA sprejme takoj pekarna Alojz za Omerzela v Krškem, Hrana in stanovanje preskrbljena. Osemletna ni nujna.

ČEVLJARSKEGA pomočnika iščem. Stanovanje in hrana preskrbljeno. Jože Bedenčič, Babna Gorica 16, pošta Skofljica.

IŠČEM eno ali 2-sobno stanovanje v Crnomlju za dobo 2 let, plačam za 2 leti vnaprej ali nudim večje posojilo. Informacije v upravi lista. (3403-63)

VAJENCA za soboslikarstvo in slikarstvo, sprejem v uk. Hrana in stanovanje zagotovljena. Ferdo Tomazin, Ribnica na Dolenjskem.

SPRETNO in pošteno kmečko dekle se želi zaposliti v kakšni gostilni. Naslov v upravi lista. (3401-63)

KLJUČI, najdeni na Ulici talcev, se dobijo v upravi Dolenjskega lista.

KRINO

Brestanica, 2. in 3. XI. francoski film »SOS radio taksis«. 6. XI. ital. film »Dekle s kovčkom«.

Vredno pohvale

Pred nekaj dnevi je naše uredništvo obiskal vojak Jovan Kreculj. Rad bi pohvalil trgovino »Okras« na novomeškem trgu. Takole je povedal: »Nedavno sem kupil v »Okrasu« električni brivski aparat. Toda že čez nekaj dni mi je pregorel. Plah sem stopil v trgovino in povedal, kako je prišlo do okvare. Poslovodkinja Minka Mahorčič in prodajalka Marija Paternoster sta me pozorno poslušali, na koncu pa sta rekli: — Pridite čez nekaj dni. Dva dni kasneje sem slučajno šel mimo trgovine, ko me je poklicala tovarišica Paternostrovca: — Tovariš, vaša reklamacija je uspeša. Saj kar nisem verjel, pa je bilo vendar res. Dobil sem nov aparat!« Morda bo kdo rekel: Saj je šlo samo za reklamacijo! Vendar to ni prvi primer pri »Okrasu«, ki zasluži pohvalo. Treba je poudariti prizadevnost poslovodkinje in prodajalke.

Crnomelj: 1. in 3. XI. ameriški barvni film »Ljubite Brahmas?«. 5. in 6. XI. ital. film »TVX Mina v ritmu«. 6. XI. zah-nemski film »Nürnbergski proces«.

Kostanjevica: 3. XI. polj. barv. film »Križarja«.

Novo mesto — Krka: Od 2. do 4. XI. avstrijski barvni film »Pri črnem konjčku«. Od 5. do 7. XI. franc. ital. film »Sestane«.

Metlika: 2. in 3. XI. ameriški film »Divjačina je puščena«. 6. XI. ital. franc. film »Ana iz Brooklyna«.

GIBANJE PREBIVALSTVA

MATICNI URAD KOSTANJEVICA
Septembra ni bilo rojstev izven bolnišnice.

Poročila sta se: Viljem Ribič, upokojenec in Elizabeta Friedel, oboje iz Kostanjevice.

Umrli sta: Jože Stipič, kmetovalec iz Gradnja, 83 let; Jožef Cunk, kmetovalec iz Orehovca, 49 let.

MATICNI URAD NOVO MESTO
Od 21. do 28. X. je bilo rojenih 18 dečkov in 29 deklic.

Poročili so se: Karel Podgoršek, učitelj, in Jožefa Opravž, učiteljica, ob iz Artič; Anton Mohar, delavec iz Potovrha, in Stefanija Ruk-šec, delavka iz Gotne vasi.

Umrli so: Stevo Bulič, kmetovalec iz Vladimirovca, 68 let; Sana Koščak, otrok iz Jelš, 2 meseca; Frančiška Dednikar, gospodinja iz Dolge vasi, 50 let; Frančiška Štular, kmetovalka z Dolža, 72 let; Jožeta Anžlovar, družinska upokojenka iz Male Bučne vasi, 66 let; Marija Kobe, kmetovalka z Dolža, 63 let.

Iz novomeške bolnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Rozalija Bar-

Mokronog: 2. in 3. XI. ameriški barvni film »Princ in igralke«. 6. XI. jugoslovanski film »Izgubljeni svinčnik«.

Straža: 2. in 3. XI. amer. film »Zdrava, prijatelj«.

Smarjeta: 2. in 3. XI. madžarski film »Ljubezna na razputju«.

Trebnje: 2. in 3. XI. ameriški barvni film »Sayonara«.

Videm-Krško: 2. in 3. XI. angl. film »Tigrov zaliv«. 6. in 7. XI. poljski film »Nedolžni čarovniki«.

Zažemerk: 3. XI. slovenski film »Minuta za umor«.

bo iz Dolnjih Kamenc — Ivana, Vera Pleterški iz Zdol — Martino, Pepca Gričar iz Štravberka — Anico, Franca Gasperič iz Dolnjega Globodola — Terezija, Joža Zorc iz Gornjih Lakenc — Marijo, Anica Zurga iz Dobindola — Mihaelo, Anica Bečaj iz Cvibelj — Tatjana, Emilija Vegelj iz Mrtvic — Albina, Ljubica Sterk iz Kočevja — Ksenijo, Marija Jerman iz Sel — Branko, Anica Bukovec iz Praproč — Ana, Ana Sorli iz Zalca — Ferdinand, Anica Juršič iz Jablanca — Anico, Karolina Vidmar iz Mačkoveca — Mirjano, Anica Janko iz Dolnjega Gradišča — Anico, Marija Salehar iz Blata — Alojza, Anica Junc iz Otočca — Dušano, Matilda Kic iz Dolenjske vrha — Martina, Kristina Pečjak iz Dolnjega Križa — Andreja, Jožeta Miklič Jerele iz Globočič — Marijo, Jožefa iz Cegelnice — Emo, Marija Tekavčič iz Mlake — Jožeta, Marija Dragovan iz Draščič — Mojca, Dragana Pate z Dolenjih Kamenc — Tatjana, Fani Može iz Plemberka — Vinka, Vida Sotler iz Dolenjskih Toplic — Roberta, Ida Skoporal iz Prelesja — Ido, Cveta Butala iz Obrha — dečka, Katarina Žagar iz Nove Lipe — dečka, Kristina Jenič iz Koroske vasi — dečka, Tončka Brdik iz Velikega Bana — dekljico, Ana Vidrih iz Sel — deč-

ka, Nežka Malerič iz Crnomlja — dečka, Marija Lipovec iz Vavte vasi — dekljico, Justina Jordan iz Dobrave — dečka, Dragica Gajski iz Gaja — dečka.

Iz brežiške porodnišnice

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Božena Pleterški iz Zdol — Karolino, inž. Kristina Mahne iz Vidmar-Krškega — Julijano.

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: Veronika Slabe, uslužbenka iz Crmošnjic, je padla z motorja in si poškodovala glavo; Jože Cesar, sin cestarja iz Vavpče vasi, je padel pri telovadbi in si poškodoval levo roko; Stane Druškovič, rudar iz Sedma, je padel pod voz in si poškodoval levo koleno; Mirko Dajčman, skladiščnik iz Gabra, se je s sekuro usekal v levo nogo; Jože Modic, upokojenec iz Meniške vasi, je padel 7 m globoko in si poškodoval levi komolec; Dušan Bahor, sin orodjarja iz Crnomlja, se je usedel v vročo vodo; Vlado Gorišek, delavec iz Gornje Stare vasi, je padel s kolesa in si poškodoval levo koleno; Emilia Sajeta, sina mizarja iz Otočca, je na avto cesti povozil avtomobil in ga poškodoval po glavi.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Maska Ribiča, preuzičkarja iz Presladola, je brcnil vol ter mu poškodoval rebra; Slavica Brodnjak, natakaričica iz Dolenjskih Toplic je padla z motorjem in dobila poškodbe po glavi in levi nogi; Stanislav Čestnik, kmet, tehnik iz Vavte vasi, je pri padcu z motorjem dobil poškodbe po obrazu, desni roki in obeh nogah; Franca Lekšeta, delavca iz Apnenika, je nekdo napadel ter mu prizadel poškodbe po glavi, roki in nogi; Franc Tabor, sin uslužbenca iz Starega grada, se je poparil z mlekom po vratu; Boža Hulina, vulkanizerja iz Prudnice, je nekdo napadel ter mu prizadel poškodbe po glavi; Ivan Ban, kmetovalec iz Radakovega, je padel pod voz ter dobil poškodbe po glavi in desni nogi; Ivan Prosevc, kmetovalec iz Podvinj, je padel s kolesa in dobil poškodbe po glavi; Jože Gorjup, rudar iz Mrčnih sel, je padel pri delu in se poškodoval po hrbtu.

Vsaki četrtek: DOLENJSKI LIST v vsako hišo naše pokrajine!

KERAMIKA NOVO MESTO SLAKOVA ULICA 5 sprejme

več PEČARJEV za delo v oblikovalnici in na montaži. V priučitev sprejme

VAJENCE

Nastop službe takoj ali po dogovoru. Ponudbe pošljite na upravo podjetja.

10.15 Trikrat petnajst — 11.00 Pozor, nimaš prednosti! — 12.15 Kmetijski nasveti — 13.30 Od uverture do valčka — 14.35 Slovenske narodne pesmi iz Režije in Slovenske Benečije — 15.30 V terek na svidenje — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Koncert po željah poslušalcev — 18.45 Na mednarodni križpotih — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Skupni program JTR, studio Sarajevo: Stare sarajevske igre.

SREDA, 6. NOVEMBRA: 8.55 Pisani svet pravljic in zgodb — 9.25 Glasba ob delu — 10.45 Oboje in zdravje — 11.00 Pozor, nimaš prednosti! — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Kar po domače — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 14.35 Znano in priljubljeno — 15.15 Zabavna glasba — 16.00 Vsak dan za vas — 17.35 Iz fonoteke Radio Koper — 18.45 Ljudski parlament — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Skladatelj Lucijan Marija Škerjanc.

ČETRTEK, 7. NOVEMBRA: 8.05 Opera in balet — 9.25 Slovenski pevec, orkestri in ansambli — 10.15 Pihalne godbe — 11.00 Pozor, nimaš prednosti! — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Domače viže za prijetno opoldne — 13.30 Glasbeni sejem — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Zabavna glasba — 16.00 Vsak dan za vas — 17.15 Turistična oddaja — 18.45 Ta teden v skupščinskih odborih — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Četrtna večer domačih pesmi in napevov.

Mizarska produktivna zadruga je izvozila 3 krat več kot lani

Razmere v Mizarski produktivni zadrugi v Sevnici so se po rekonstrukciji, ki še ni končana, močno izboljšale. Delovni prostori so sedaj mnogo večji, delo pa se laže odvija. V drugim polletju se je proizvodnja v primerjavi z ono v prvem polletju povečala za več kot enkrat. Lani so naredili za 400 milijonov dinarjev izdelkov, letos pa jih bodo za 600 milijonov. Prihodnje leto bo proizvodnja

dosegla vrednost 900 milijonov dinarjev. Letos so izvozili za približno 90 tisoč dolarjev svojih izdelkov, kar je približno trikrat več kot lani. 1964. leta se bo izvoz povečal še bolj, ker bo rekonstrukcija obrata, ki bo letos zaključena, prišla do izraza v celoti. S surovinami ni posebnih težav, le boljše furnirje je težko dobiti, boljše pohištveno okovje pa še vedno uvažajo, ker ga na domačem trgu ni.

Pogodbe podpisujemo pravočasno!

Do pretekega tedna je kmetijska zadruga v Vidmu-Krškem sklenila za okrog 400 hektarov kooperacijskih pogodb z zasebnimi kmetijskimi pridelovalci in se tako že precej približala planu, ki znaša 480 hektarov. Skladno s tem je zadruga oskrbela tudi umetna gnojila in semnje. Zaradi čakanja kmetov in odlašanja s podpisi pogodb pa je zdaj nastal problem preskrbe semenske pše-

nice sorte »San pastores«. Seveda je na račun tega padel prenekateri ožitek na zadrugo, češ da ni pravočasno preskrbela zadostnih količin željene sorte. Odlašanje kmetov je imelo še eno posledico: zadruga, ki opravlja strojne usluge kooperantom, je pred jesenskim oranjem prišla v zagato, kako razporediti obdelovalne stroje in ostalo mehanizacijo.

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.15, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 17.00, 19.30, 22.00. Pisan glasbeni spored od 5.00 do 8.00.

PETEK, 1. NOVEMBRA: 8.35 Poročilo vam mladinski zbori — 9.05 »Grob v žitu...« — 10.30 »So še rože v bartelni favovales« — 11.30 Listi iz slovenske glasbe — 12.05 Slovo na opernem odru — 13.30 Odlomki iz simfoničnih in komornih del — 14.30 Zalne svečanosti v Sloveniji — 15.15 Zvočna paleta — 16.10 Ludwig van Beethoven: Simfonija št. 3 »Eroica« — 17.05 Lepa melodije — 18.15 Stiri pesmi Franza Liszta in Griegova sonata za violončelo in klavir — 19.05 Zabavna glasba — 20.00 Revijaska glasba.

SOBOTA, 2. NOVEMBRA: 8.05 Melodije za konec tedna — 9.25 Iz albuma skladb za mladino — 10.15 Nekaj domačih z malimi ansambli — 11.00 Pozor, nimaš prednosti! — 12.15 KN: inž. Jože Sparring: Išla je poljedelska knjiga — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.40 Amaterji pred našim mikrofonom — 16.00 Vsak dan za vas — 17.35 Pesmi in plesji jugoslovanskih narodov — 18.45 Novo v znanosti — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Naši pevci — tuje popevke.

NEDELJA, 3. NOVEMBRA: 8.00 Mladinska radijska igra: A. Maradić: Krikec in Pikec — 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, I. del — 11.30 Nedeljska reportaža — 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, II. del — 13.30 Za nas vas — 14.10 Nekaj melodij, nekaj ritmov — 15.15 Skladbe Dvoraka in Musorgskega — 16.00 Humoreska tega tedna: Saki: Tobermore — 17.05 Majhni ansambli — 18.17 Glasba iz znamenitih oper — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Izberite svojo popevko.

PONEDELJEK, 4. NOVEMBRA: 8.05 Domači in tuji virtuozni vam igrajo — 8.55 Za mlade radovedneže — 9.25 Sestane z orkestrom Martin Gold in Hal Kanter — 10.55 Glasbeni intermezzo — 11.00 Pozor, nimaš prednosti! — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Nekaj novjših posnetkov Tria Avgusta Stanka — 13.30 Glasbeni sejem — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.45 S knjižnega trga — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Iz opernega albuma — 18.45 Svet tehnik: inž. Janko Čuček: O domači plastiki — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Skupni program JTR, studio Beograd.

TOREK, 5. NOVEMBRA: 8.05 Domače viže za prijetno jutro — 9.25 Odlomki iz slovenskih oper —

NESREČE

S pokvarjeno zavoro na avtomobilski cesti

28. oktobra ob 14.20 se je pripetila prometna nesreča na avtomobilski cesti blizu Višnje gore. Proti Ljubljani se je z osebnim avtomobilom peljala Alenka Lukač iz Ljubljane, za njo pa Jože Hočevar, ki živi v Nemčiji. Ko sta se peljala po klancu navzdol, je hotel Hočevar zavirati, kar pa mu je preprečila okvara na zavori. Trčil je v avtomobil Lukačeve in povzročil skupne škode za okrog 22.000 dinarjev. Od potnikov ni bil nihče poškodovan.

Neznan voznik prehitelval v megli

26. oktobra ob 7.15 se je pripetila težja prometna nesreča na avtomobilski cesti pri Zagorci nedaleč od Biča. Zagorci Roland Berger, ki je vozil hladilnik 578-FJ-01, je vozil pravilno po desni strani. Pri Zagorci ga je v gosti megli prehitelval neznan voznik hladilnika LJ-10-98. V tem trenutku je iz nasprotni smeri pripeljal osebni avtomobil, ki ga je vozil Božo Neuman. Ker je ljubljanski hladilnik prehitelval ne glede na vozilo pred seboj, se je Neuman hotel izogniti trčenju, zavil s ceste in se prevrnil s pasodko vred. Pri nesreči sta se laže poškodovala Mihaela Neuman in Alojz Zrimšek, osebni avtomobil Boža Neumana pa je utrpel za okrog 200.000 dinarjev škode.

Pevec brez voznškega dovoljenja

V Hrastu pri Metliki je 26. oktobra ob 15.20 zapeljal s ceste in se prevrnil tovornjak NM 33-98, ki ga je vozil Anton Pevec. Vinjenemu vozniku so odvzeli voznško dovoljenje. Na avtomobilu je za okrog 4 milijone dinarjev škode.

Voznik skočil iz gorečega avtomobila

22. oktobra se je po cesti iz Zameškega proti Rakit peljal z osebnim avtomobilom Viktor Per iz Svoje vasi pri Senjarnju. Ko je okrog 21.45 pripeljal 1 km iz Zameškega, se mu je nenadoma vnel avtomobil. Voznik je zadnji hip skočil iz vozila nepoškodovan. Vozilo je popolnoma uničeno in znaša škoda okrog 1 milijon dinarjev. Požar je povzročil kratek stik, zaradi česar se je vnel rezervoar za gorivo.

Smrt v vodnjaku

18. oktobra okrog 14. ure je padel v vodnjak in utonil delavec Anton Medic iz Dol. Straže, ko je zajemal vodo.

Janez Marn iz Dan 24 pri Ribnici na Dolenjskem je eden izmed redkih suhorobarskih zdomarjev, ki se kljub visokim letom ne ustraši poti: pred nekaj dnevi se je odpeljal z vlakom do Semčica, od tam pa jo je mahnil peč čez metliške kraje v Sošice in čez Gorjance v Kostanjevico. Kmetom in gospodinjicam prodaja kakšno sito ali rešeto, tako robo pa rad tudi popravi. V četrtek popoldne je prišel pred pleterski samostan, popoldne pa smo ga že srečali v Senjerneju od koder je nato krenil domov.

Avto na strehi

Po cesti iz Cerine se je 21. oktobra peljal z osebnim avtomobilom Ivan Grubič iz Trnja pri Brežicah. Iz nepojasnenega vzroka je zapeljal s ceste na travnik, kjer je vozilo obstalo na svoji strehi. Voznik je bil laže ranjen, škoda na avtu pa so ocenili na 350.000 dinarjev.

IZPLAČILO HRANILNIH VLOG NAŠIM DRŽAVLJANOM LIKVIDIRANIH »RAIFFEISENKASSE« IN »VOLKSBANK«

Po razglasu republiškega sekretariata za proračun in občo upravo SRS (Uradni list SRS št. 30 z dne 10. oktobra 1963) izplačuje specializirana podružnica Komunalne banke Ljubljana — Mestna hranilnica ljubljanska, Ljubljana, Čopova ulica 3, hranilne vloge, ki so jih imeli naši državljani pri likvidiranih »Raiffeisenkassa« in »Volksbank«.

Te vloge izplačujemo po tečaju 100 RM din 60 s pripadajočimi 5-odst. obrestmi od 1. januarja 1952 dalje, vendar samo na podlagi predložene hranilne knjižice.

Zaradi velikega števila teh knjižic izplačujemo te vloge le po predhodni pisni prijavi in na željo lastnika hranilne knjižice nakažemo denar po nakaznici.

Navedene vloge so izplačljive do 31. decembra 1964.

KOMUNALNA BANKA LJUBLJANA

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbori SZDL Brežice, Crnomelj, Metlika, Novo mesto, Sevnica, Trebnje in Videm-Krško

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnjak (glavni in odgovorni urednik), Risa Bačar, Miloš Jakopec, Drago Kastelic in Ivan Zoran.

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 20 din — Letna naročnina 900 din, polletna 450 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 1800 din — Tekoči račun pri podružnici NB v Novem mestu 606-11-608-9 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 — Poštni predal 39 — Telefon 21-237 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKA: Časopisno podjetje »DELO« v Ljubljani